

SCIENCE FICTION

BROJ 31 • 550 DINARA

Kit Lomer

POSLE SVEGA HEROJ

B
X100

NAUČNA FANTASTIKA

31

1987

Kit Lomer

POSLE SVEGA HEROJ

Prevod: Zoran Jakšić

X-100

Naslov originala:
Keith Laumer, END AS A HERO
Ace Books, 1985.
© Keith Laumer, 1985.
Posredstvom GPA, München

Odgovorni urednik
Milorad Predojević

Urednik izdanja
Vladimir Stevanović

Recenzenti
Dr Aleksandar Nejgebauer
Vladimir Stevanov

Naslovna strana
Dragoslav Rukavina

Izdaje i štampa: NIŠRO »Dnevnik«, OOUR Izdavačka delatnost, Bulevar 23. oktobra 31. Novi Sad, telefon (021) 621-555 ● žiro-račun 65700-603-6350 ● Direktor NIŠRO »Dnevnik«, **Jovan Smederevac** ● Rukovodilac OOUR Izdavačka delatnost: **Ilija Vojnović** ● Glavni i odgovorni urednik: **Todor Đurić** ● Tehnički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar Redakcije: **Zdenka Karabasil** ● Korektor: **Dragan Matović i Vera Manojlović**

Tiraž: 20.000 primeraka

Najgore u životu je... da pokušaš da zadovoljiš, a ne zadovoljiš.

(Arapska poslovice)

Najbolje na svetu je kada krišom učiniš dobro delo, pa te slučajno otkriju.

(Harold Lamb)

Prvo poglavlje

1.

Na svetu zvezde koju su sred-njevekovni astronomi i astrolozi poznavali kao »pazuho središnjeg sazvežđa« zbio se jedan događaj. Tog događaja bio je svestan samo jedan stvor: obamrla inteligencija koja je najveći deo svojeg dugog postojanja provela u stanju potpune lišenosti opažanja. Ali u dugo ćutanje i tminu njene polusvesti sada prodre neprijatni poremećaj i razbi živahne snove o davno nestalim vremenima.

Dodir je bio tako slabašan da je izgledao kao najobičnija ludorija mašte, taktilni osećaj beskrajne tananosti, nematerijalan koliko i zaludne misli koje su se pretvorile u jedinu preostalu aktivnost stvorenja. A ipak, dostojanstveno je razmišljao Gul, ne-

što se zbilo; da nije tako, ne bi se probudio mimo plana i razmišljao o prirodi događaja koji se umešao u san o nekadašnjoj slavi. U svojem ponoru, želatinozna masa stvorenja pokrenula se, sami od sebe počеше da je prožimaju trzaji i da je smeštaju još bezbednije unutar granica njenog predrevnog gnezda. Nevoljko, stvorenje počе da komunicira o svojem nemiru sa Ostalima svoje vrste, svakim u svojem ponoru, povezanim vlaknima živog tkiva sa Vrhovnim koji se nalazio unutar Moždanog Ponora, a preko cevi — jedinim preostalim delom drevnog tela kičmenjaka — sa Progrizom, gde su se produžeci Ostalih tiskali za prostor i gde je svaka slepa »glava« usisavala vodnjikavi okeanski mulj koji se davno slio iz ležišta umirućeg mora u nisku oblast nekadašnjih Dubina.

Još dok se gladno hranio, Gul je ispitivao sablasni dodir koji je osetio na trenutak i ejdetski oživljavao čudnovato obličje:

»Nisam siguran, ali čini mi se da je to bio kontakt...«

Sa svojom slabašnom zaostalom sposobnošću čuđenja koja se sada uzdigla do mlitave akcije, Gul je usredsredio svoju svest na analizu te neobične nove stvari. Onda je na nju obratio

punu pažnju i počeo da traga za svakom posebnosti tuđinskog misaonog oblića.

Iznenada, Gul je iskusio davno zaboravljeni osećaj zapanjenosti: to nije bilo moguće: nije se radilo o nasumičnom lutanju njegove sopstvene nervne mase. Sada u potpunosti zainteresovan, sledio je trag — i uzdrhtao pred šokom blistavog izliva lažne svetlosti u koji je uleteo ne očekujući.

POVEŽITE SE, GOSPODARI MOJI, jeknuo je Gul nemo svojim sadruzima. Već mnogo milenijuma stvorenje nije osetilo poriv na komuniciranje. Ostali, iako zbunjeni, smesta su odgovorili i slepo se pružili, pročešljavajući beskraj u potrazi za nagoveštajem kontakta.

2.

U kazneno-popravnoj ćeliji na palubi zemaljskog svemirskog broda oružanih snaga *Tiglat-Pilezer*, petsto topova, zapovednik admiral flote Hejl, svemirac poslednje klase Fredi Tsiao Ping probudio se sa vriskom koji je dežurnog žacu, usnulog na otrcanoj stolici pedeset stopa odatle, naterao da skoči na noge sa pištoljem omamljivačem u ruci.

»Bro, daklem, ko je taj pametnjaković?«, hteo je da zna glasom kojim kao da se pravdao. Da ga je stari Čiraš ulovio kako drema — pa čak i onaj žutokljunac sa jednim širitom — zbogom, penzijo. Zažmirkao je u mraku, začuo nekakav zvuk i pošao prema njemu.

Fredi Tsiao Ping bio je na nogama, grabio je rešetkasta vra-

ta, glave naslonjene na rešetke i jecao kao da će mu srce prepući.

»...dosta«, kazao je slomljeno. »Obećali ste. Ako budem dobar celog dana, nećete...«

»Fred, da ne znam da nemaš cuge tamo unutra«, kazao je podoficir gotovo nežno, »rek'o bih da si se raspilavio jer si se nasvir'o. Glavu gore, mališa, šta te strefilo?«

Fredi je okrenuo lice prekriveno suzama.

»Šta znam«, promrmlija je. »Ta, valjda loši snovi.« Stresao se, iako u ćeliji nije bilo hladno. »Sad sam okej«, kazao je čvršće, a potom iznenada zajecao. »Daj malo svetla ovde, Sardž«, kazao je. »Ne valja u mraku.«

»Videću šta mogu da učinim, Frede. Sad polako: nema više vrištanja i ludiranja.« Podoficir ode odatle, a u mračnoj ćeliji Fredi Tsiao Ping borio se da priguši jecanje.

3.

KAKVA JE TO DRSKOST — TRIK DA BI SE POVREDILO MOJE MESTO? DOBRO SE POVEŽITE, GOSPODARI MOJI! Nemo je tutnjao Vrhovni svojim zbunjenim potčinjenima, šaćici preživelih iz dana veličine Gula.

Sada dobrano zainteresovana, zaboravljajući na hranu, bića su istraživala novu stvar koja je tako neočekivano došla da bi poremetila drevnu ustaljenost njihovih statičnih života. Davno je zaboravljena zamisao negulovskog života. Univerzum im je preobražen, odjednom su izbacili sve udružene sonde lomnim putem kontakta, da bi ispitali i istražili čudo nad čudima. Oprezno, nasumice su dodirivali i

mešali se, da bi potom posmatrali posledice. Lagano je priroda onoga na šta su naleteli postala jasnija Gulu koji ništa nije sumnjao i brzinom drevnog instinkta koji se budio, on se, oni su se prisetili plana — i smesta ga oživel, da bi potom zanemarili tu temu i vratili se poslu oko prehranjivanja.

4.

U štabnim odajama na palubi ZSBOS *Belšazar*, nove izviđačke letelice klase *kolos* na rutinskom transplutonskom patroliranju po graničnom sektoru, odgovorni podoficir na dužnosti, svemirac prve klase Lu Hajbrams, proteglio se i bučno zevnuo, istovremeno ophrvan dosadom zbog jednoličnih sati noćnog dežurstva i na oprezu zbog mogućnosti iznenadnog naleta novog tajnog signala za uzbunjivanje. To bi ličilo na njega, da nova vežba započne baš u trenutku dok je viši oficir na dužnosti — na ždranju. . . Iznenada, njegov opušteni izraz pretvorio se u zapanjenost. Posegnuo je prema dugmetu za podizanje uzbune, ali se zaustavio i spustio mrgodno pogled prema svojoj uzdrhtaloj desnici.

»Koj' ti je, o's sama od sebe na pos'o?« Promrmljao je poluglasno, a onda, kao da se iznenada prisetio neobavljene dužnosti, žustro se pridigao iz stolice, prešao do glavne sigurnosne table, gotovo prkosno dograbio plombu i otrgao je. Kada je podigao poklopac table, u čudu se zagledao u niz prekidača za slučaj nužde, koje po svetom pravilu broj jedan službe na ZSBOS ot-

kako su ugrađeni na komandni podsklop tamo u Skapa Flou niko nije video osim admirala zapovednika. Pažljivo, kao da želi da se odupre porivu, ali nekako ponesen prkosnim raspoloženjem, zamahnuo je i zabio veliki nož posred niza prekidača, a u mraku i tišini koji su smesta usledili začuo je sebe kako vrišti, samo trenutak pre nego što ga je pult tresnuo i onesvestio.

5.

U svojem uredu na drugom spratu Instituta za psihodinamiku, Piter Grantan odmahnuo je glavom.

»Žalim, Ride. Čak i ako ti je teorija tačna — u šta sumnjam, što ti najiskrenije kažem — svejedno ne verujem da sam ja pravi čovek za taj posao.«

»Pitere, najbolji si od svih na raspolaganju«, usprotivio se postariji šef odeljenja. »Ti si jedini čovek mlađi od trideset koji je ikada dostigao najviši akademski nivo u psihodinamici — da ne pominjemo tvoju briljantnu disertaciju koja obrađuje tačno one tehnike o kojima se ovde radi. Tebe, Piter, već sada, sa tvojom starošću, tvoje kolege gledaju sa nekom vrstom strahopoštovanja. Sam koncept frakcije ličnosti. . .«

»Previše mi laskaš, Ride«, kazao je namerno Grantan. »Ukoliko moji doprinosi išta vrede, svi ostali mora da mogu da ih koriste isto toliko efikasno koliko i ja. Nema sumnje da ima mnogo blistavih mladih drugara koji bi se bacili na šasnu da spasu svet pred punim pogledom kamera.«

»Pitere — računao sam na tebe. Od samog početka računao sam na...«

»Previše toga, Ride«, kazao je Grantan blago. »Zapravo nisam u potpunosti ubeđen ni da ta navodna opasnost postoji. Na kraju krajeva, sa čime raspolažemo? Izvesnim brojem prilično histeričnih izveštaja sa letilica iz dubokog svemira o članovima posade koji polude, pa počnu da uništavaju brod, ili bar pokušavaju, a posle toga histerično blebeću o tom duhu, guhu, G—U—L—U, kako ga već ono nazivaju sredstva javnog informisanja.«

»Ima toga mnogo više, Piter, kao što i sam dobro znaš«, kazao je ozbiljno Rid. »Imamo vrlo objektivan izveštaj od Dejvida Blejksa sa Prinstona, koji je prošle godine putovao kao brodski psiholog na *Belšazaru*. On je zdrav čovek. On je javio o neuspehom pokušaju kontakta koji je lično iskusio. Siguran sam da se sećaš: fascinantno štivo.«

»Ali još uvek samo štivo«, strpljivo je kazao Grantan. »A donelo je Dejvu i puno publiciteta, koliko se sećam: 'Slavni psihijatar odbija umni napad'. Bez sumnje je pomoglo potražnji.«

»Jesi li razgovarao sa Dejvidom, Pitere?« bio je uporan Rid.

Grantan je klimnuo. »Jadnik je bio sasvim uzdrman: 'Tona jetre na dnu mračnog bunara', to je bila jedna od njegovih lucidnijih fraza. Dobro je što mediji nisu i nju dočepali. Ali dočepali su se dosta toga: 'Mentalna invazija svemirskih monsturma.' A ti sada predlažeš da se i ovaj institut pridruži tom cirku su. Iznenadjuješ me, doktore Bej-

ts.« Grantan se namrštio. »Psihodinamika se nije dovoljno čvrsto ustoličila kao legitimna grana nauke da ne bi bila osetljiva na ismevnje. Fijasko u ovom trenutku mogao bi da zbriše najveći deo onoga što smo postigli ovde u poslednjih dvadeset godina.«

»Neće biti fijaska, Pitere«, kazao je Rid trezveno. »Sasvim sam spreman da u to založim svoju reputaciju i svoju profesionalnu karijeru.«

»Svoju karijeru i moj vrat«, promrmljao je Grantan, zatim se smesta izvinio. »Teorija je fina stvar, ali potrebno nam je još dvadeset godina intenzivnog istraživanja pre nego što budemo spremni da izmarširamo podignutih zastava i uz zvuke fanfara da bismo spasavali planetu.« Nagao se nazad, kao čovek koji je priveo razgovor kraju. »A 'tome bre ima kraja', kako bi rekao dr Džonson, što je često i činio«, dodao je.

»Pitere, zaboravi na zastave i trube. General Titus isto koliko i ti želi da izbegne publicitet.«

»Ne shvatam kako si uopšte uspeo da nateráš matorog đavola da dovoljno dugo sedi mirno i ne odbije da sluša«, kazao je Grantan. »Stvarno si sugestivan čovek, Ride: 'Generale, hteo bih da pošaljete jednog od mojih momaka da posmatra kako provodite svoja naređenja u vezi sa raskrinkavanjem čitave one tarapane sa invazijom uma, pa ako i omašite, on će da uskoči i upotrebi svoju mrežu za leptirove da pritesni neprijatelja. Važi?' Tako nešto, Ride?«

»Zapravo baš nisam bio toliko šaljiv«, odvratio je Rid Bejts sa

slabašnim osmehom. »Istakao sam da je u događaju o kojem se radi bilo neke činjenične osnove za svu histeriju i da ne bi bilo zgorega imati na palubi stručnjaka za takve stvari — stvari za koje se ne može očekivati da ih je neki praktični svemirac učio na akademiji.«

»Kladim se da mu se to dopalo, Ride«, kazao je Grantan sa osmehom.«

»U svakom slučaju, složio se«, kazao je stariji čovek sa prizvučkom odlučnosti u svojim rečima. »Sve je vezano i sa tvojim potpuno čistim dosijeom po pitanjima bezbednosti, razume se.« Rid se podigao na noge i kratko klimnuo.

»Pošto odustaješ, Pitere, potrudiću se da drugačije organizujem stvari, iako priznajem da sam razočaran. Gorko razočaran.« Glas mu je na trenutak zadrhtao kod ovih poslednjih reči.

»Imam osećaj«, kazao je Grantan gotovo optužujućim glasom, »ukoliko se ja ne prihvatim te praznoglave vratolomije, ti ćeš.« Ustao je. »U redu, matori učenjivaču, prijavljujem se kao dobrovoljac. Kuda da pođem?«

6.

»Neću ništa da krijem«, kazao je mrgodno zdepasti čovek turbinarnih crta lica sa orlom na uštirkanom okovratniku. »Čitav ovaj slučaj smatram senzacionalističkom besmislicom koju su sanjali i sada je održavaju besprincipijelni novinari. Međutim, nisam pozvan da donosim odluke u vezi sa procenjivanjem mudrosti mešanja flote u kampanju za sticanje popularnosti.

Prošli ste proveru Nacionalne agencije; moj posao je da odredim ugrožavanje bezbednosti koje predstavlja stranac predložen da bude dodatni teret na palubi broda koji ide na zadatak. Učinio sam to.« Nakon zlokobne pauze, pukovnik je ispružio ruku. »Čestitam, profesore Grantane — uspeali ste da se održite po strani svako od pet stotina sedamdeset i tri sumnjičava tvrdjenja na mojoj listi.«

Grantan je na kratko stegao ogrubelu ruku i smesta je pustio. »Baš je prijatno saznanje da je neko vodio računa o mojim aktivnostima još od studentskih dana, pukovniče Kejl. A u stvari, možda i nije?«

7.

U moždanom ponoru, Vrhovni, koji je u svojoj ličnosti objedinjavao sve što je ostalo od nekadašnjeg sjaja i slave onih koji su davno vladali carstvom među zvezdama, primetio je neprekidnu aktivnost svojih robova, pa se protekao i pomislio, doduše maglovito, da je potrebna nekakva određena akcija. Sakupio je sve svoje nekada ogromne moći i počeo da pretražuje zgrčeni egzokosmos, primećujući pri tome kako nova oblička poživaju na starim, onim tradicionalnim, koja tako dugo postoje, osetio tačke kontakta *ovde* i *ovde* i smesta shvatio oblik potrebnog protivdejstva. Žustro je naredio da mu jedni preostali podanici obrate punu pažnju, ti tužni, degenerisani ostaci nižih gospodara, zadao im komandu da smesta prekinu svoje šepRTLjave napore ča ne bi uzbunili tu uljesku novu silu što ugrožava

stvarnost Gula pre nego što je neutrališu. Sada je od njih zatražio ono apsolutno, morali su upotrebiti svoju eonima staru mudrost, rođenu iz dugog iskustva kao zapovednika svetova i nezaustavljivih borbenih flota u slavnim godinama njihove gotovo zaboravljene prošlosti.

NEMA VIŠE BESCILJNOG ŠEPRTLJANJA, KRENUĆEMO PRECIZNO, naredio je Vrhovni. OVDE PRITISAK, MALO DALJE ZADAT UDARAC, TAMO OBIČAN DODIR: — saopštavao je umovima plan na nivou beskonačno prefinjenijem od verbalnog. Njihovi odgovori, ako mlitavi u poređenju sa njihovim punim moćima, stigli su u deliću mikrosekunde:

A OVA KARIKA TEK TREBA DA SE RAZVIJE.

OPASNOST JE OVDE. I OVDE.

BLAG UDARAC NA OVOM SECIŠTU VEKTORA. A OVDE PRIMEĆUJEM SLABOST...

Vrhovni je sabrao njihove doprinose i smesta proračunao zajednički smer delanja. Svakom od podanika dodelio je zadatak i oni se bez stanke okrenuše svojim dužnostima.

8.

U blistavo osvetljenom uredu visoko u staroj građevini od ružnog, crvenog kamena, Piter Grantan zavrteo je glavom i namrštio se. Imao je izraz čoveka kome se neočekivano ukazao prizor neistraženih dolina i udaljenih vrhunaca.

»Nisam siguran«, kazao je napola za svoj način, »ali nešto se desilo. Nešto novo, ni najmanje nalik na one maglovite formaci-

je od prošle godine. Ovoga puta ne radi se o slučajnoj konfiguraciji — ukoliko smo dobili ono što ja mislim.« Dr Rid Bejts, koji je seдео za stolom nasuprot Grantanu, klimnuo je zainteresovano. »Nešto što bismo možda mogli snimiti pomoću novih uređaja?«, pitao je glasom punim nade. Grantan se trže, kao da je iznenađen otkrićem da nije sam. Zavrteo je glavom.

»Bojim se da ne, Ride«, kazao je umornim glasom. »Nema tu ništa... materijalno; šta god se desilo, sve mi je ispod skalpa. Nije to ništa što bi se moglo pokazati štampi — ili makar samo nagovestiti na toj najavljenoj tarapani od zabave sa pijančenjem i raspravama o univerzitetskoj politici.«

»Umoran si, Piter; a to teško da je odgovarajuća terminologija za prijem sa koktelom na koji je direktor večeras ljubazno pozvao osoblje.«

Grantan je zagroktao. »Večeras, Ride? Bože moj, trebalo bi mi dve nedelje sna pre nego što budem sakupio dovoljno energije da se odvučem u krevet.« Stresao se prilično silovito. »Nema više rđavih snova«, čvrsto je izjavio. »Ulazio sam u peti nivo«, objasnio je kolegi. »Večeras ću odvojiti još jednu frakciju ličnosti da bih se zadržao van njega. Ride, jesi li ikada upao u dimnjak naglavačke i zaglavio se tamo sa glavom među kolenima?« Pokušao je da se nemarno nasmeje, ali izašlo je samo nesigurno roktanje.

»Pitere, ne smeš se previše poistovetiti s tim problemom«, kazao je Bejts ozbiljno. »Umesto tih usamljenih bdenja, zašto ne raz-

misliš o mojem predlogu — ukoliko general Titus nije uspeo da povuče dovoljno konaca da bi zaustavio čitavu stvar. Nije mu još ostalo mnogo vremena. *Belšazar* treba da pođe iduće nedelje.*

»To ti je jedno cakano non sequitur, doktore«, primetio je Grantan. »Imamo li ikakve osnove za pretpostavku da je čovek u dubokom svemiru ranjiviji — ili da je verovatnoća da će biti napadnut veća — od svih ostalih?« Bejts je delovao vrlo ozbiljno. »General Titus otkrivao se toliko da mi je pokazao dokument koji je pripremila njegova lična ekipa, mišljenje da zabeleženi 'kontakti' do sada odgovaraju šemi koja ne protivureči najgorim slučajima predviđenim planom NAPAD II.*

Po prvi put Grantan je pokazao zanimanje. »Vidi, vidi«, kazao je. »Nije čudo što je matori stiskavac odlučio da ipak pristane. To je program koji pretpostavlja 'totalni rat' koji započinje inteligencija veličine osam, je li tako?«

Bejts je turobno klimnuo. »Razume se, 'postojanje tako fantastično sposobnog zbirnog uma samo je visoko teorijska postavka — ali podudaranje analize koju je provelo osoblje sa prvom fazom predviđanja daleko je od ohrabrujućeg. Pitere, u nevolji smo. Ukoliko su sumnje opravdane, izgleda da će ljudska rasa da izgubi svoju tapiju na univerzum.«

Grantan klimnu. »Kad smo kod toga, uvek sam želeo da saznam iz prve ruke da li su sve priče o tome koliko je loš život

na brodu poslatom na ratni zadatak istinite.«

Bejts se nasmešio i pružio mu ruku. »Dobar posao, Pitere. Smesta ću obavestiti pukovnika.«

9.

»Prokleta besmislica«, kazao je mršavi čovek sa šest zvezdica na kruto uštirkanom okovratniku svoje košulje. Pročistio je grlo, pljunuo u metalnu pljuvaonicu pokraj stola i ponovio primedbu:

»Prokleta besmislica.«

Tri novinara koji su poprilično nervozno stajali pred njim nakratko se okrenuše jedan prema drugom dok su stajali napadno spremnih olovaka.

»Mogu li to da zapišem, generale?« Upitao je jedan od njih, riđokosi, nervoznim glasom.

»Momak, da li misliš da sam se vama drugarima stavio na raspolaganje zato da bih sedeo ovde i govorio stvari koje bih hteo da i dalje ostanu tajna«, zakvetao je general. »I nemoj da si tako prokleta pažljiv kada razgovaraš sa mnom. Radi što i ja: govori što ti je na umu. Nisi u uniformi, tako da ne mogu da dam da te streljaju, znaš«. General Titus naglo je gurnuo svoju stolicu unatrag i podigao se, okrenuo se i otišao do prozora, pomerio ručicu za regulaciju osvetljenja i bacio pogled na ogromnu ZSBCS bazu koja se širila pod njim.

»On je jedini čovek na svetu koji može da 'odmaršira' na metar rastojanja«, prošaptao je gojazni reporter svojem kolegi.

»A osim toga, matori kućkin sin ima sluh kao šišmiš«, kazao

je general ne osvrćući se. »Pogledajte ovamo dole: sve ovo, kompleks vredan deset milijardi dolara vri kao čajanka neke stare devojke zbog toga što bi Harlou Guber da proda par miliona primeraka novina. Prokleta izdaja«. Okrenuo se i vratio u stolicu.

»Pogledajte, rekao sam«, zarežao je. Tri čoveka su poput ukorenih školaraca otišla do prozora i poslušno pogledala puste ulice i bezbojne montažne zgrade.

»Generale Titus«, dugokosi reporter razgovetno je govorio. »Pošto smatrate da je pretnja koju predstavlja Gul besmislica, zbog čega ste se saglasili da se sa admiralom Hejlom pošalje neka vrsta psihologa?«

»Samo ti radi domaći zadatak, dečko«, odrezao je Titus. »Taj Grantan je psihodinamičar, najbolji na svojem polju«

»Nije li istina, ser«, umešao se ridokosi, »da ste jednom psihodinamiku označili kao 'prokletu papazjaniju'?« Blistavi pogled prikana preobrazio se u mlitavi izraz uznemirene gluposti pod ledenim pogledom kojim ga je prostrelio oficir kome se obratio.

»Može biti, mališa. Pa šta?«, zarežao je general.

»Pa, generale Tituse«, ubacio se ćelavi reporter. »Neki bi ljudi mogli smatrati da je to nedoslednost«.

»Kao što rekoh, bačo, pa šta?« General preseli pogled na ridokosog, koji nije rekao ni reč.

»Ti nećeš da prozboriš koju na temu doslednosti?«, upitao je Titus.

»Svakako, gospodine generale, ako to izvoljevate da zatražite«. Čovek zastade da bi progutao knedlu.

»Pazi ovamo«, kazao je Titus razboritim tonom, »ako ste vi prikani došli ovog popodneva ovamo samo da biste videli možete li da me provocirate, smatrajte svoju misiju završenom«. Vratio je pažnju svojem stolu, gde je ponovo seo i podigao list hartije iz gomile koja se nalazila rasuta preko maslinaste vojne fascikle za izveštaje.

»Pazite sad ovde«, promrmljao je. »Moji ljudi iz obezbeđenja podupiru dobitnike. Nazvao bih to pomalo preuranjenim od strane pukovnika Kejla — od čoveka koji bi da dobije još koju zvezdicu«. Titus spusti pogled na ričokosog. »Sada govorim za svoj groš«, kazao je. »Nezvanično. Ne bih voleo da se to proširi«. Digao se na noge.

»Dajte mi neprijatelja na koga mogu da pucam«, kazao je. »Sve to sranje o tuđinskim umovima je smejurija — ili bi bar bilo kada ne bih stalno dobijao izveštaje od svojih najboljih terenskih oficira koji se slažu sa tekstovima po tabloidima. Pa, ako je takvo stanje stvari — ako moram tako da se borim — onda dobro. Te slabosti — duhovi — štagod — uskoro će otkriti da se ne treba zezati sa admiralom-generalom Lojdom B. Titusom. Što se toga tiče, možete da me držite za reč«.

»Ser«, kazao je ridokosi novinar ozbiljno, »mogu li reći da je slanje tog Grantana napolje sa Hejlom...«

»To ti je admiral Hejl, sinko«, umešao se Titus.

»Razumem... sa admiralom Hejлом zapravo početak kontraofanzive protiv tog Gula, susret s njime na ravnoj nozi?«

»Ja ti ne mogu zabraniti«, zaškripao je Titus.

»Au, bato«, kazao je čupavi reporter.

10.

Grantan je još uvek ubacivao stvari u svoju novu univerzal samsonitku »Prinčevska kruna« (»opako široko koferče«, kako su govorile reklame) kada se oglasilo zvono na vratima njegovog stana. Pogled bačen na ekran pokazao mu je momka rumenih obraza, odevenog u staromodno odelo mornaričko plave boje sa visokim okovratnikom. Umorno, Grantan ga je pustio unutra i smesta dobio obaveštenje da je njegov posetioc podzastavnik Valas Rokford (od portlandskih Rokfordovih) i da je tu da bi pomogao dr Grantanu ako za to iskrsne potreba. Grantan mu je rekao da sedne i par puta duboko udahne.

»Portland u Mejnu?«, pitao je Grantan nemarno nakon što je mladi oficir ispravio šavove na pantalonama i zagladio kosu. Momak zorno klimnu. »Senator Rokford mi je ujak«, dodao je. »Tata je sada major, znate«.

»Žao mi je«, kazao je Grantan. »Ne pratim baš ceremonijalnu politiku«.

»Onda će ti možda ovo nešto značiti«, kazao je momak iza Grantana, koji se vratio pakovanju. Na zvuk njegovog glasa, ovaj se okreće da bi ugledao mornarički pištolj velikog kalibra u mladićevoj ruci, koji je bio

uperen pravo u Grantanovo lice sa razdaljine od jednog metra.

»Oh, pa jasno, to je baš dobra ideja«, primetio je Grantan sa nemarnim osmehom dok je pravio jedan korak prema podzastavniku Rokfordu, koji bez daha reče: »To je dovoljno blizu«.

Grantan je klimnuo. »U stvari preblizu, za bilo kakav valjan posao sa tom spravicom«. Dok je govorio, zamahnuo je levicom u ovlašnom, ali veoma brzom luku i zakačio ruku kojom je momak držao pištolj nešto iznad zglavka. Žustro povijanje i trgao je momka prema sebi, stavio svoju desnicu preko protivnikove ruke i gurnuo je kao polugu. Pištolj pade na tepih. Grantan ga šutnu van domašaja kada se lice mladog oficira iskrivilo i kada je ovaj briznuo u plač.

»Ja... to je bilo... ne mogu...«, mucao je on. Grantan je klimnuo i počeo da mu govori umirujuće kada mu je pustio ruku i odveo ga do duboke naslonjače.

»Samo duboko udahni par puta, Vali«, kazao je autoritativnim glasom terapeuta koji ima posla sa rutinskim slučajem. Otišao je do malenog bara sa leve strane ulaznog hodnika, na brzinu u visokoj čaši smešao nešto blede zeleno, sa ledom, i pružio to podzastavniku. Pažljivo, podigao je pištolj, izbacio naboj i ubacio ga u korpu za otpatke. Rokford, koji je još uvek jecao, uzeo je piće i progutao veliki gutljaj, a onda podigao pogled prema Grantanu i progovorio čvršće.

»Ne znam šta me je to uhvatilo, ser«, kazao je. »Iznenada mi se to učinilo kao dobra ideja«.

»Uvek nosiš sa sobom Mark III kada ideš u posetu?«, pitao je Grantan bez ljutnje. Rokford je na trenutak delovao zbunjeno.

»Tako mi je bilo naređeno, ser«, objasnio je. »Trebalo je da ga ukradem — uzmem iz sobe dežurnog oficira i da ga sklonim, sve dok...« Prekinuo je, delujući zbunjeno.

»Bilo ti je naređeno da pucaš u mene, Vali, ili da me samo nasmrtaš prelašiš?«

»Oh, da pucam na vas, ser«, kazao je ozbiljno Vali i klimnuo. »Bilo je to samo...« Glas mu se izgubio, a lice mu je ispunio bezumni užas. Grantan je tiho govorio momku i ubeđivao ga da je sada sve prošlo, da može da se opusti, opusti...

»...noć«, kazao je Rokford. »Naređenja su u vezi s tim bila vrlo određena. Bez ikakvih pitanja, govorila su. Samo da budem siguran da sam poneo pištolj i čim vi okrenete leđa — bilo je to užasno, ser« pucao je podzastavnik, ponovo na ivici suza. Grantan ga je smirivao i malo-pomalo izvlačio opis ponoćne posete čoveka bez lica koji je ušao u VOQ odaju da probudi mladog oficira i uputi ga na mračni zadatak.

»Znači li ovo da gubim razum?«, plakao je Rokford. »Niko ne može proći pored tog dežurnog oficira bez naređenja od pretpostavljenih. Pa čak i da ih ima, niko ne može da uđe u moje odaje a da prethodno ne provali dve vremenske brave klase jedan. Tako da« — progutao je knedlu i ozbiljno se zagledao u Grantana, »ništa od toga nema smisla.«

»Slušao si o napadima takozvanog Gula na jedinice naše flote«, kazao je Grantan. »Eto, o ovome su govorili.«

Rokford je izgledao preplašeno. »Ali, ser, mediji neće ništa saznati o ovom, ovaj, incidentu?«

Grantan je radoznalo gledao ozbiljnog mladića. »Nakon tvog napada nesvestice od pre pola sata«, kazao je »mislim da bi dobro učinio kada bi otišao na temeljit pregled.«

Valijev izraz se ozario. »Hoćete da kažete — ne nameravate da im ispričate...«

»Šta da ispričam?«,animalo je Grantana.

»Kako sam vam pretio da ću vas ubiti — uperio pištolj na vas i sve to.«

»Nešto si ružno sanjao, ha, Vali? Ne verujem da osoblje na klinici ima vremena za analiziranje ružnih snova. Idemo.«

11.

Razgovor u odaji kapetanovog pomoćnika Bojla, drugog po rangu na palubi *Belšazara*, dvanaest sati daleko od Zemlje na transplutonskom letu, bio je kratak i konkretan:

»Ne verujem u te besmislice o tajanstvenim glasovima koji navode ljude na prekršaje«, kazao je niski, nabijeni oficir Grantanu glasom koji je podsećao na valjak od stotinu tona koji drobi šljunak. »Mnogo mi je verovatnija aljkava disciplina«, dodao je. »Nema sumnje da postoji par dripaca koji prave nevolje — nije to ništa novo. Novost je u tome što se prema tome odnose kao da je novo — i službeno priklanjaju poverenje njihovim luc-

kastim pravdanjima. Pa, eto vas ovde, a ja sam dovoljno dobar pripadnik mornarice da ću slediti naređenja, šta god mislio o njima. Neću vam se isprečavati na putu — zapravo, sarađivaću što bolje mogu. Šta želite od mene?»

»Ništa što bi se suprotstavljalo ustaljenim postupcima na brodu ili mornaričkom disciplinom, ser«, odvratio je Grantan umirujućim glasom. »Samo treba da postavim svoje uređaje za detekciju i snimanje ovako kao što je prikazano na dijagramu. Vaš oficir mašinar već mi je dao tehničko odobrenje — neće biti nikakvog mešanja u normalne brodske funkcije.«

Bojl je bacio pogled na plan odštampan crnim linijama i bacio ga pored sebe. »Šta je glavna zamisao«, zagroktao je. »Prislušni uređaji po glavama, 3-V priključci u kantini, centrali, oružnici i tako dalje. Čemu sve to? Tamo nema ničeg za snimanje što nije rutinska stvar.«

»Trebaju mi podaci«, objasnio je Grantan. »Ako se išta *zaista* dogodi, hoću objektivni zapis svega toga.«

12.

»Naravno, znam ti ja sve te stvari«, kazao je prezrivo svemirac remac Sperz. »Sad 'ajde pokret, debeljko«, dodao je, »pre nego što se stvarno ražestim.«

Glavni brodski podoficir Viktor Besoza, sa trakama činova na rukavu i ružičasto-belom galaktičkom zvezdom na početku petorednog niza traka na grudima, što mu je donelo četrdeset godina službe, prazno se zagledao u regruta. Ništa od svega

što je do sada doživeo nije ga pripremilo na ovo — to je bilo kao kada se pruži list kupusa zečiću milniku, a on umesto toga skoči da te ugrize za grkljan, pomislio je zapanjeno.

»Dobro, mali, kako god ti kažeš«, čuo je sebe kako govori ulagujućim glasom. »Hoćeš da skinem tvoje ime sa rasporeda dužnosti, pa dobro, to ću i uraditi. Samo reci starešini sale da si obrisao sa večerašnjeg spiska. Ja ću kasnije da sredim papire.«

»Okej, briši sada, dembo«, zarežao je Sperz. »Obavestiću te kada mi ponovo budeš trebao.«

13.

Grantan je sedeo sam za stolom u oficirskoj kantini i polusvesno tragao u svojoj svesti za znacima mešanja spolja, a pri tom je povremeno pio po koji gutljaj iz posude crnu tečnost poznatu kao »mornarička kafa«, koja je zapravo bila u potpunosti neorganski proizvod neke kineske hemijske laboratorije. Većina ljudi je smatrala da je to deo osвете mornarice zbog toga što čitavu posadu čine papani koji su se dobrovoljno prijavili za dužnost u svemiru. Posmatrao je kako se rasplamsava rasprava između dvojice mladih zastavnika iz odeljenja za komunikacije koji trenutno nisu bili na dužnosti i trojice neznatno starijih oficira stručnjaka za kompjutere koji su uz bučno zavatlavanje seli za sto zastavnika. Grantan podiže pogled kada je neko prošao pokraj njega i okrznuo ga po leđima; nije video nikoga i zato se okrenuo da bi pogledao u drugom smeru. Nije bilo nikoga na petnaest metara od njega.

Slabašna ljutnja zbog toga što su ga odgurnuli nestala je, ali se zamišljeno namrštitio. Njegova leva ruka, kojom je držao posudu s kafom, počela je da podrhtava, jedva primetno. Usredredio je pažnju na drhtavicu; činilo se da se pojačava. Spustio je tešku posudu i ispružio prste, pažljivo ih posmatrajući. Vrhovi prstiju oscilovali su po luku od približno osmine inča. A onda je bez ikakve njegove svesne želje njegova ruka dograbila posudu. Digao se na noge, zamahnuo rukom, crna mornarička kafa prosula mu se u rukav, a onda je zavritlao tešku posudu na najbližeg razgalamljenog kompjuterdžiju.

»O'ladi, brbljivče«, podviknuo je dok je istovremeno bez ikakvih osećanja posmatrao svoju neverovatnu predstavu. Kada je ponovo seo, oficir kojeg je pogodila posuda skočio je sa urlikom; divljački je udario jednog od zastavnika koji je sedeo, a onda se okrenuo svojim drugovima kompjuterdžijama. Ostali su ga dograbili uz sveopštu viku. Nijedan od njih nije se ni obazro prema Grantanu. On zatvori oči, pozelevši da se nađe daleko od te gužve, a potom započne brzu mentalnu vežbu čiji je cilj bio da u njegovo pamćenje utisne svaki detalj tog trenutka. Umesto toga, začuo je povik:

NE TOG; PREVIŠE JE JAK ZA NAS, GOSPODARI MOJI!

BESMISLICA! ZGRABITE GA!

Zaprepašćen, Grantan se otisnuo mimo brundavih, nemih glasova i počeo da pipa po tami. Rid će biti zapanjen kada mu bude ispričao o ovome. Blejk nije preterivao. Osećao je lepljivi

pritisak koji ga je obavio trenutnim grčem panike:

Ne mogu da dišem!

Odgurnuo ga je i padao, padao, beskonačno, naglavce. Uz napor, ispravio se, usporio pad i bio je budan, ležao je na tvrdom ležaju. Podigao se u sedeći položaj, video naoružanog čuvara koji je sedeo pokraj vrata male prostorije koja se osećala na jodoform. Čovek se okrenu prema njemu, ruka mu je pošla za pištoljem u futroli na boku.

»Sad ste budni, gospodine?« Pitao je. »Ne mrdajte. Ostanite mirni. Imam naredjenja da prvo pucam i tek onda vas predam kapetanu na saslušanje.«

»Šta se desilo?« Čuo je Grantan svoj glas kako krekeće. Nakašljao se, ponovo pokušao. »Sećam se da sam bio u kantini, a onda — počela je tuča«, završio je zbunjeno.

»Tvrдите da niste bacili taj vrč na g. Kleja?« Pitao je stražar bez uzbudivanja.

»Ne, ja sam...«, Grantan zastade da razmisli. »Bilo je to slučajno; hoću da kažem, oni glasovi...« Prekinuo je i otkrio da diše teško kao da je upravo završio svakodnevnu vežbu trčanja na deset milja.

»Oh, novi slučaj ludila, ha?« Iscerio se dežurni policajac. »Hajde. Kapetan bi da porazgovara sa vama.«

14.

Kapetan Koin bio je veteran sa dvadeset i pet godina provedenih u svemiru; ništa od svega što je video tokom tih četvrt stoletća nije urezalo bore veselja ili smeha u njegovo četvrtasto, kao

isklesano lice. Pogledao je Grantana bez naročitoz zanimanja.

»Iznenadujete me, gospodine«, primetio je glasom u kojem se nije moglo nazreti nikakvo iznenađenje. »Stigli ste na letelicu pod mojom komandom sa najvišim preporukama; kapetan Bojldao vam je zeleno svetlo, bili ste mirni dva meseca i nedavno ste potpuno pomahnitali. Šta sve to treba da znači?«

»Postavljen sam ovde da bih istražio pojavu u čije postojanje nisam ni izdaleka bio ubeđen«, kazao je Grantan tiho. »Sinoć — ili kako se to već zove — susreo sam se sa njom. Glasovi, baš kao što stoji u izveštajima, i motorni uticaj uz njih. To nisu halucinacije; proučavao sam ih — ovde se radi o stvarnom ubacivanju sa nekog mesta izvan mog uma. Ne sećam se šta se dogodilo nakon toga.«

Koin je zagroktao. »I ti vaši glasovi rekli su vam da ubijete g. Kleja«, blago je predložio objašnjenje.

Grantan je bio zgranut. »Hoćete li da kažete da sam počinio ubistvo, kapetane?«, zanimalo ga je.

Kapetan je odmahnuo rukom. »Ne sasvim. Još uvek je disao kada su vas odveli. Slomili ste nos glavnom oficiru Voltersu«, dodao je. »Volders je bio šampion u poluteškoj čitave prve flote tamo dvadeset treće«, produžio je. »Sada je sav ko popišan, jer ga je sredio civil upola lakši od njega.«

»To ne valja«, kazao je Grantan teskobno. »Glasovi mi nisu ništa naredili da učinim, samo su se prepucavali između sebe.

Bitno je da sada znamo da tamo napolju stvarno ima nečega.«

»Oh, to mi znamo, je li?«, zabrundao je Koin, gotovo uz smeh. »Pa šta to onda mi mislimo da je u pitanju? Veliki, lepo vaspitani Glas koji voli da pravi zbrku?«

»Radi se o stvorenju — ili grupi stvorenja — fantastične mentalne moći«, kazao je Grantan ravnim glasom. »Oni nisu prijateljski raspoloženi. Moram da se vratim u svoje odaje, gde mi se nalazi oprema. Moram sve to da sredim. Mogu im ući u trag — čini mi se; možda mogu na neki način i da uspostavim kontrolu nad njima.«

»U redu, u redu. Nemojte se samo suviše zamarati, gospodine Grantan. Bićete vraćeni u svoje odaje i moći ćete da čekičarite koliko vas volja. Ali napravite samo još neku nevolju i ja ću vas šutnuti u buvaru, kao i bilo kojeg drugog problemadžiju.« Ustao je, niska, zdepasta figura u zgužvanoj beloj uniformi, naramenica teških od zlatnih oznaka.

»Želim vam sreću u istraživanju, ser«, kazao je teškim glasom. »Možda ćete doći do nečega što će ublažiti izveštaj u vezi s ovim incidentom, koji ću biti prisiljen da podnesem, ali sumnjam.«

15.

Sam u spartanskoj kabini koja mu je dodeljena, Grantan je otvorio veliki sanduk koji je pripremio specijalno da bi mogao da nastavi u svemiru svoje istraživanje u najvećoj mogućoj blizini pojave čijem se istraživanju nadao. Prvo je izvukao antenu

velike osetljivosti koju je sam izradio i do sada nije proverio. Pomoću nje privezane za prijemnik takođe njegove konstrukcije nadao se da će detektovati Gulove misaone impulse koji tragaju unaokolo pre nego što pređu prag ljudske svesti. Pogledao je u dijagrame za kalibraciju koje je izradio za aparat i nakon pola sata bio je spreman za probu. Spojio je uređaj za zvučni pojačavač i uključio sistem. Pažljivo ga je podešavao na talasnu oblast na kojoj su se nalazile ljudske mentalne aktivnosti, a onda aktivirao direkcionu tragač signala. U istom trenutku Nijagari na grmljavina belog šuma zaglušila je sobu. Birajući, filtrirao je prijem, utišavao široki spektar preplavljen statičkom aktivnošću zvezda i povećao osetljivost prijemnih ploča na one tipove frekventne rezonancije koje je ranije odredio za pojavu, na osnovu teorijskih razmatranja. Konačno se probio čist »glas«, akustički oblik koji je smesta prepoznao kao analogan napadnim »glasovima« koji su navalili na njega u kantini.

NEPODNOŠLJIVO! POVEŽITE SE, GOSPODARI MOJI, OTKRIJTE IZVOR TOG MEŠANJA I UNIŠTITE GA!

DIŽITE SE, GOSPODARI MOJI! DOSTA JE BILO LENSTVOVANJA! DOŠAO JE ČAS DA NAPADNEMO PO (nerazumljivo). DUGO SMO ČEKALI SVOJ TRENUTAK. SADA JE ZAISTA (nerazumljivo) POČNITE SMESTA!

Njegov izuzetno uvežbani deo kore mozga koji je bio posvećen jezicima, shvatio je Gantan, analizirao je tuđinske zvuke po nji-

hovoј zamisli i sadržaju i pretvarao ih u odgovarajuće poznate. Vratio je snimak na audio frekvencije, ali ovoga puta, sa zvučnog zapisa, čuo je samo grlene zvuke.

»Pitam se«, promrmljao je poluglasno i istovremeno posegao da prepodesi antenske veze. A onda je, pažljivo, opipavajući put, izvršio mentalno podešavanje sa prijema na predaju, još malo bolje podesio aparat i, oponašajući tuđinski »glas«, odaslao:

»Zaboravite na to, momci. Vraćajte se na spavanje, pre nego što me razbesnite! Ako ne budete poslušali ovu zapovest činite to na sopstvenu odgovornost.«

Smesta, Gulov glas ga je udario, direktno, i zatutnjao unutar njegove lobanje:

TO JE DRSKOST KAKVA SE NE MOŽE OTRPETI, GOSPODARI MOJI. PRONADITE TO BIĆE KOJE SE USUĐUJE DA SE MEŠA I UDARITE SNAŽNO!

Dok je održavao jasni kontakt uma sa umom, Grantan ga je stručno pretražio, sagledao njegovu neobičnu strukturu, video da bi se pritiskom **ovde** i blagom izmenom **tamo** mogao dostići trag koji bi mu omogućio da trenutno uspostavi kontakt kada god želi. Zastajući samo da prebaci prekidače koji će mu snimiti oblik trenutne pojave, Grantan je isključio uređaj. Bio je gadno prodrman; van svake sumnje došao je do dragocenih informacija, ali možda po cenu privlačenja pažnje tuđinca na sebe i zbog toga verovatnog izazivanja neke aktivne neprijateljske akcije od strane tajanstve-

nog Gula. Možda je napravio veliku grešku. Jasno, dužnost mu je bila da smesta prijavi stvar kapetanu Koinu i da ga upozori na mogućnost napada. Osetio je nejasan nemir; pre nego što je mogao da se makne, Gulov glas udario je po njemu poput biča:

ONEMOGUCITE OVOG. KASNIJE ĆEMO GA RASTAVITI I PROUČITI NJEGOVE BEDNE TAJNE.

ALI TO JE TEŠKO, VRHOVNI. KOPRCA SE POD MOJIM DO DIROM — IZBEGAVA ME!

UDARI SADA!

Grantan oseti kako se zateturao unazad od bestelesnog udarca. Borio se da održi ravnotežu i osetio kako nalet jenjava, mada ne i u potpunosti. Sila tananija od paukove mreže zahvatila ga je i čvrsto držala čak i kada se suprotstavljao punom snagom. A onda je shvatio veličinu svoje gluposti: dok je bio zaoкупljen ulaženjem u trag kontaktu i njegovom osnaživanju, Gul je napustio kola da bi direktno udario na njegovu nepripremljenu moždanu koru. Sada ga je dohvatio u neraskidivi zagrljaj, protiv koga nije čak ni mogao da se bori. Žao mi je, Ride, pomislio je. Pobedili su. Onda je u jednom trenutku pritisak nestao. Grantan je oprezno opipavao i nije nailazio ni na kakav otpor.

Uz napor, kao da se budi iz košmara, Grantan se digao na noge. Napravio je jedan korak i zateturao se, osećajući mučninu i vrtoglavicu. Pružio je ruku prema interfonu i udario po dugmetu GOVOR.

»Kapetane, moram smesta da vas vidim«, uspeo je da kaže, ne-

jasno, na treći pokušaj. Koinov lavež da je primio poruku smesta je došao:

»Ne sada, gospodine! Jeste li pijani? Zvučite kao...«

»Manite se toga, kapetane«, jeknuo je Grantan. »Moram da vas upozorim...«

»Ti meni pretiš, prokleta civilna jajaro?«, dreknuo je Koin na njega. »Trenutno imam pune ruke posla, Grantane, ali uveravam te da ću se pobrinuti za tebe čim dođe trenutak. Za sada si u pritvoru u svojim odajama. Naredio sam dežurnim policajcima da pucaju čim te ugledaju!«

»Nemoj biti prokleta budala, Koine!«, povikao je Grantan za uzvrat, ali interfon je bio mrtav. On otvori vrata i zakorači u uzani prolaz. Na vidiku nije bilo nikoga, ali on začu povik u daljini, a potom dva pucnja iz energetskog pištolja. U nozdrve mu dospe vonj spaljene izolacije. Brzo je otišao do lifta za komandno osoblje. Kada je ušao u njega, oštro **vang!** pucnja odbilo je parče pregrade na par inča od njega. Nije obraćao pažnju na to, kao ni na povike koji su usledili, nego je otkučao »paluba A« i pošao nagore. Iskoračio je u zbrku zujanja, čegrtanja, škljocanja i elektronskog zujanja, pomešanu sa kletvama izgovorenim Koinovim grubim glasom.

»Stani gde si, gospodine, ili ću te lično sagoreti!«, zalajao je kapetan. Stajao je leđa oslonjenih o borbenu komandnu tablu na kojoj je polovina pokazivača divlje treperila, dok su ostali svetleli crvenim svetlom »neispravno«. Koinove oči izgledale su divljački, ali službeni pištolj mir-

no mu je počivao u ruci, uperen pravo u Grantanovo lice. Grantan zastade.

»Šta to treba da znači, kapetane?«, hladno je upitao.

»Ti mene da ispituješ, prokleti izdajniče?« Gotovo je vrisnuo Koin, a Grantan se baci na pod u trenutku kada je naboj energetskog pištolja, nalik na kuglastu munju, blesnuo kroz prostor koji je zauzimao milisekundu ranije, da bi se odbio od pregrade, odskočio od zida i poput vatre svetog Elmosa plesao po tabli pre nego što se ugasio.

»Mislio si da sam budala koju možeš da zavedeš i iskoristiš«, zarežao je Koin. »Video sam energetsku potrošnju koju si vukao sekundu ili dve pre nego što je ploča pregorela«, objašnjavao je, sada gotovo sasvim miran. »Pre nego što sam mogao da te odsečem, šteta je već bila počinjena«, dodao je i uperio oružje. »Ali nemoj da misliš da si tako lako pobedio. Imam ja rezervi o kojima ti pojma nemaš i uveravam te da ću pre nego što predáš komandu svojim paklenim prijateljima, Gulima, sve da raznesem!« Posegao je za malom, nedavno ugrađenom tablom postavljenom u ugao glavne table. Grantan skoči na noge i uhvati oficira za zglavak, odgurnu ga u stranu i iščupa pomoćnu tablu za samouništenje iz njenog ležišta.

»Nije ti upalio trik!«, urlao je Koin kada se podigao na noge. »Jesi li mislio da neću primetiti da je odliv energije započeo istog trenutka kada i tvoji vampirski zvučni efekti?« Sada je bio okrenut prema Grantanu, pljuvačka mu se slivala na bradu.

»Glasovi, he?«, iscerio se. »Razume se, čuo sam i ja te tvoje glasove — tebe, kada si se uključio u razglas. Povežite se, gospodari moji«, oponašao je zagrobnim glasom. »Ali ti tvoji detinjasti štosovi ne pale kod mene, gospodine moj! Uhapšen si i...« Koin se naglo prekide kada je snažan drhtaj protresao palubu ispod njegovih nogu. Posegao je ka Grantanu, koji se skloni u stranu.

»A dok mi ti skrećeš pažnju«, kapetan je mahnito vikao gotovo u Grantanovo lice, »tvoji prijatelji trebalo je da napadnu brod pod mojom komandom neprimećeni! E pa nije upalilo!« Koin se okrenuo i žustro prišao komandnom interfonu.

»Slušaj ovamo«, povikao je. »Crveno stanje! Svi na borbene položaje, obezbeđenje na nivo dva! Brod je napadnut. Ne obraćajte pažnju ni na jedno uputstvo koje nije u saglasnosti sa ovom naredbom! Ponavljam! Svi na borbene položaje. Budite spremni da odbijete napad.«

»Traćiš vreme, kapetane«, kazao je Grantan tiho. »Kada bi se malo smirio i dozvolio mi da razmotrim situaciju, možda bih i mogao nešto da učinim.«

»Zar nisi već dovoljno učinio?«, pitao je Koin.

»Skočio si na pogrešan zaključak, kapetane«, uveravao je Grantan uzbuđenog kapetana mirnim glasom kada je brod ponovo zadrhtao.

»Hoćeš da kažeš da sve ovo nema nikakve veze sa tobom?«, dreknuo je Koin i posegao za osloncem kada se paluba nakrivila.

»Možda sam nenamerno privukao pažnju Gula na nas«, kazao je Grantan besomučnom oficiru. »Ali imam neke ideje kak bi...«

»Proklet bio i ti i tvoje ideje!«, zavrištao je Koin i uz teškoću se održavao na nogama kada se lagano njihanje palube zaustavilo sa teškim udarcem. Uhvatio se za držač, ispružio do pregratka za oružje pokraj glavne table, izvukao energetski pištolj iz futrole i divljački opalio na Grantana. Sada su se, iznenada, iza vrata čuli zvuci pandemonijuma.

»Praviš grešku, kapetane«, kazao je Grantan tiho, ali čvrsto, praćen galamom iz pozadine. »ovom trenutku«, kazao je postojano, »ja sam ti jedina nada. Nemoj da je upropastiš. Ovde sam tačno zbog toga da bih izašao na kraj sa incidentom kakav se sada izgleda odvija. Samo se smiri i pusti me da razmislim.«

»Pustiću ja promaju kroz tebe, proklet bio!«, vrisnuo je Koin, ponovo opalio i promašio, pogodio pregradu pored Grantana koji je brzo priskočio, dograbio vrelu cev oružja i iščupao ga iz Koinove ruke. Bacio ga je u stranu.

»To nam neće trebati, kapetane«, kazao je, lica na jedan inč od oficirovog. »Ne znam šta se ovde dešava, ali siguran sam da se ne radi o pristajanju neprijatelja uz nas. Sada se saberi i reci posadi da se smiri i čeka tvoja naređenja. Napravili su tamo čitavu uzbunu.« Pokazao je glavom prema vratima. »Uzgred«, dodao je tiho, »mogao bi da pogledaš na akcelerometar«.

Nevoljko, Koin je bacio pogled na složeni digitalni uređaj koji je beležio sve pokrete ogromnog svemirskog broda. Nije pokazivao ništa.

»Pregoreo je«, zagroktao je. »Kako si znao...«

»Savršeno je ispravan, kapetane«, uveravao je Grantan potrešenog oficira. »Veruj mi. Brod je potpuno miran.«

Koin ga je divlje pogledao kada je novi potres uzdrmao palubu. »Miran, je li?«, zaurloao je, a taj povik pretvorio se u vrisak kada se paluba oštro nagla. Grantan uhvati kapetana za ruku, smirujući ga. »Letilica je mirna«, ponovio je. »To se nama samo čini da se bacakamo. Pogledaj ovo.« Izvadio je novčić iz džepa i ostavio ga da balansira na rubu stola sa kartama. Težak udarac protresao je brod, ali novčić je ostao u vertikalnom položaju.

»Nije sad trenutak za čarobnjačke trikove, Grantane«, zamucuo je Koin sa suzama u očima.

»To je iluzija, kapetane«, objašnjavao je Grantan suspregnutim glasom. »To Gulov um čini da mislite da nas bombarduju ili nešto još gore. Ja sam prestao da verujem u to, tako da više ništa ne primećujem. A sada, do interfona i reci ljudima da se smire, pre nego što neko učini nešto budalasto.«

»Priznao si da komuniciraš sa neprijateljem«, kazao je Koin slomljeno. »Sada pokušavaš da me nagovoriš na predaju. E pa neće ti uspeti, proklet bio!« Istrgao je ruku iz Grantanovog zahvata i obrisao oči grubim člancima.

NIJE DOVOLJNO, GOSPODARI MOJI! zatutnjao je iznenada Gulov zagrobni glas. NASTRANI SE ODUPIRE. POVEŽITE SE!

»Nemoguće je da si to ti«, promucao je Koin. »Ukoliko nemaš sve odranije snimljeno. Ali šta...«

»Prestani da pokušavaš da optužuješ mene za sve«, kazao je Grantan, osećajući se iznureno. »Jesi li primetio da je poskakivanje prestalo?«

Bez odgovora, Koin je slepo napipao komandni interfon i povikao: »Slušaj ovamo!« A onda, »Stanje redovno«, naredio je čvrstim glasom. »Ovo je bila vežba za proveru alarmnog sistema«, nastavio je. »Vratite se redovnim mestima. Ljudi, uzbuna se prekida«. Zabrinuto je gledao Grantana. »Ne znam šta se, do sto davola, ovde dešava, Grantane. Misliš da možeš da mi objasniš?«

»Suočeni smo sa bićem, ili pak bićima određene vrste, ogromne mentalne moći«, kazao je Grantan. »Moći koju mogu da kanališu i da je upotrebe da bi se poigravali sa našim umovima — čak i da bi manipulisali materijom, verujem. Treba da budemo na oprezu jer bi svakog trenutka moglo...« Prekinuo je kada se paluba pod njihovim nogama nakrivila i dograbio oslonac kako se nagib povećavao. Na Koinovom licu bio je divljački izraz kada je posegao prema Grantanu.

»Lukav si, nema šta, momak!«, dreknuo je oficir kada ga je Grantan uhvatio za zglavkove i odmakao od sebe. »Skoro si me ubedio da nisi odgovoran, ali si — ali, zašto?«

»Ne ja«, kazao je Grantan napeto. »Novi trikovi Gula...«

»Ta ti je jednom upalila, Grantane«, zaškripao je Koin, lice mu je delovalo zelenkasto blede. »Ali ja sam te provalio. Zašto nisi sačekao još par sekundi? Pustio bih te da nesmetano praviš tu paklenu zbrku!«

»Zbog toga što nemam nikakve veze sa time«, ponovio je Grantan umorno. »A ukoliko i pravim tu paklenu zbrku, baš mi se i ne čini da me mnogo ometaš. Priberi se, kapetane: pogledaj sto sa kartama.«

Koinov pogled brzo je skočio sa Grantanovog lica na osvetljeni sto pretrpan lenjirima, obeleživačima i mernim spravama. On se naglo trže unazad i Grantan ga pusti; najednom, Koin se trže, zatetura i gotovo pade.

»Ne klize sa njega«, kazao je Koin slomljeno, kada se povratio. »Znači da pod ne stoji pod uglom od četrdeset pet stepeni i ne ljulja se. Ali mene je uhvatila morska bolest kao pijanog mornara.« Pažljivo je gledao pod kao da ga moli da ostane vodoravno, a pri tome je i dalje mahnito stezao držač.

»Sve je u redu, kapetane. To samo tvoji organi za ravnotežu odgovaraju na zamisao da se ljuljaš. Sada kada si shvatio da se radi o iluziji, trebalo bi da možeš da se preorijentišeš. Paluba je vodoravna i ne miče se. Hajde, uspravi se na noge i pusti tu dršku; nećeš pasti.«

Interfon je zakrckao i zabrunda: »Kapetane, govori komandir grupe Varfild iz centrale. Imamo ovde požar, kao da gori stog sena. Smešna stvar, pojavio se na otvorenom podu, gde ne-

ma ničega zapaljivog. I uređaji za automatsko gašenje su otkazali. Izveo sam ljude i sada ću da probam ručni sistem za gašenje pre nego što napustim mesto. Šta naređujete, ser? Ovde je vrelo... Glas mu se prekide.

»Ostani gde si, Varifilde«, naredio je Grantan kratko.

»Nema požara, komandire«, preuzeo je vezu Koin i umirujuće govorio u interfon povezan sa centralom. »Beži odatle ako ti je pretoplo i skloni se, ali ne prskaj penom odeljenje. Jesi li razumeo, komandiru?«

»Ovde svemirac druge klase Braun, kap'tane«, umešao se drugi glas. »Komandir ga je o'ladio. Mora da je pobrljavio kada je onako počeo da urla o požaru i tome slično. Nema ovde nikakvog požara, baš kao što ste rekli. Pošaljite ljude iz obezbeđenja, molim vas, ser.«

»Slušaj me sad, Braune«, zarežao je kapetan lica udaljenog jedan inč od interfona. »Pobrini se za Varfilda što bolje umeš dok ne budem mogao da ti pošaljem neku pomoć tamo dole. Ostani na svojem mestu, šta god se dogodilo. Održavaj rad centrale. Jasno?«

»Razumem, ser, učiniću sve što mogu, ser«, vratio se Braunov glas bez imalo ubeđenja.

»Neko pokušava da nas prevari, Braune«, kazao je Koin glasom punim hitnje. »Moramo se čvrsto držati. Računam na tebe, svemirče prve klase Braune.«

»Druge, ser«, ispravio ga je Braun. »nikakvog unapređenja u ovih šest godina u floti.«

»Rekao sam 'prve'«, zarežao je Koin. »Kreni«. Umorno je pogledao Grantana.

»Šta je sledeće, gospodine?«, pitao je.

»Jesmo li se razumeli, kapetane, da sve ovo nije moja glupa šala?« Uzvratio je Grantan.

Uz oklevanje, Koin klimnu. »Ne znam o čemu se radi«, izjavio je. »Ali pretpostavljam da nisi ti kriv za to, osim ako nisi nekakav čarobnjak. Ali šta sad da radimo?«

»To je već mnogo bolje, kapetane«, kazao je Grantan. »Ukoliko budemo sarađivali, možda i možemo da sredimo sve ovo.«

»Ali čemu sve to?«, gotovo je plakao Koin. »Kakve koristi imaju ti duhovi ili gulhovi, ili kako se već zvaše, od toga što su nas naveli da mislimo da se brod ljulja?«

»To je prosto, kapetane«, odvratio je Grantan. »Ako *mi* pobrljavimo i polomimo brod, onda *oni* ne moraju ni pipak da podignu.«

»Najgore što se sve to događa na brodu pod *mojom* komandom«, promrmljao je Koin. »Ja sam poznat kao čovek koji je rekao da je sav taj posao sa duhovima ideja nekog reporterskog džukca koji bi da proda par sati programa. Izgledaću kao budala.«

»Kako ćeš izgledati trenutno nam je jedna od poslednjih brig, Koine«, kazao je Grantan oštro. »Trenutno je najbolje da odeš do razglasa i kažeš ljudima šta se desilo — sada bez uspavanki o vežbama. Obavesti ih da su bili obmanuti — skoro kao da je brod ispunjen hipnotičkim gasom, koji nas je sve naveo da nam se priviđaju stvari.«

Koin je kratko klimnuo. »Slušaj ovamo«, naredio je. »Govori kapetan. Svima — ljudi, gasirani smo i imamo halucinacije; trenutno smo slobodni od toga, ali novi udar može doći svakog časa. Ako se to desi, samo se držite normalne brodske rutine. Ne obraćajte pažnju ni na šta neuobičajeno«.

»To bi za sada trebalo da sredi stvari«, složio se Grantan. Pre nego što je Koin stigao da odgovori, vrata odeljenja naglo su se otvorila i u svetu glavnu komandu odaju ulete zdepasti čovek u beloj uniformi zaprljanoj od rada i sa šest traka natkomandira. U pesnici je držao službeni pištolj koji je bez oklevanja uperio u Koina.

»Čuo sam ja to«, kazao je glasom piskavim od početne histerije. »Sve je okej, jel'da? 'Ne obraćajte pažnju ni na šta neuobičajeno'. Đavolju mu mater, a ja gledam kako iz zidova izlaze milijarde crnih crva. Vidim da su vas zahvatili, kap'tane — ali kod natkomandira Bonzana klikeri su još uvek netaknuti. I zato u mornaričkim pravilima«. Napravio je još korak prema Koinu, ne obraćajući pažnju na Grantana, koji vide kako se čovekov prst steže na obaraču. Nemarnim pokretom Grantan se povi preko crtaćeg stola i podiže lenjir sa čeličnim rubom, koji je još uvek predstavljao standardnu opremu na mornarčkim vozilima, više u znak poštovanja prema tradiciji nego kao praktično navigacono pomagalo. Zamahnuo je teškim lenjirom i ovaj uz zvižduk udari debelu Bonzanovu podlakticu. Pištolj se otkotrlja na pod, a Koin brzo za-

korači i šutnu ga u stranu. Čovek se zanese unazad sa urlikom.

Koin ga je sledio iz blizine. »Samo se ti priberi, čoveče«, naredio je. »Ja ću se pobrinuti za crve«. Okrenuo se interfonu i naredio vojnim policajcima da odvedu čoveka.

»Sišao sa uma«, glasno je objasnio samom sebi. »Čoveku je dvadeset i osma godina službe i ima krst druge klase. Srediće se on«. Koin se okrete Grantanu.

»Pretpostavljam da je ovo mesto na kome ću se izviniti, gospodine, i dozvoliti da radiš odrešenih ruku«, zarezao je. »Neverovatno«. Zavrteo je glavom i frknuo kao da pokušava da se otrese nekakvog zadaha«. Verovatno si predvideo čitav incident — ako je ikakvog i bilo. Napravio sam prokletu budalu od sebe«.

»Moramo verovati svojem umu do izvesne mere, kapetane«, usprotivio se Grantan. »Dobar početak bio bi kada bi poništio naređenje da me ubiju i dopustio mi da nastavim svoj posao. Došao sam ovamo da bih te obavestio da radim na tome i da nema razloga za paniku. To i dalje savetujem«.

»Panika, ha?«, iskezio se Koin. »To bi bio vreo dan na južnom polu, *civile!* A sada odlazi odavde i čini šta možeš. Ne brini, reći ću im da te propuste«.

»Pa, hvala lepo«, ravnodušno je odvratio Grantan. »Nemoj me pozivati; ja ću tebe zvati, *ser.*«

Koin je bio zauzet oko stola kada je Grantan napustio malenu komandnu prostoriju. U hodniku, osim paljevine, sve je izgledalo normalno. Brzim korakom

pošao je prema svojim odajama u blizini tovarnog prostora.

16.

Pored njegovih vrata čekala su dva čoveka. Grantan vide da se radi o dvojici svemiraca poslednje klase iz tovarne sekcije: pažljivo su se trudili da ga ne primećuju sve dok nije zakoračio između njih i posegao za bravom. Tada su se okrenuli nespreno usaglašenim pokretima i pokušali da ga uhvate. Grantan slomi lakat većem od njih dvojice, a zatim snažno udari koleno, golenicu i potom članak na nozi drugog. Sručili su se jedan na drugog, urlajući od bola kada je Grantan skliznuo unutra i zabravio vrata. Na njegovo iznenađenje, unutra ga niko nije čekao, već je umesto toga mala odaja bila demolirana; naročito je složena antena bila pokidana i izgažena. Među ostacima ležao je zaprljani komad papira za pakovanje. Na njemu je crvenom kredom bilo ispisano: **UBIJAMO IZDAJNIKE.**

Grantan se probio kroz nered do modifikovanog prenosnog upravljačkog panela koji je podigao. Kada je pružio ruku prema njemu, iznenadio se kada je video da su pokazivači na sve tri skale merača intenziteta polja u plavoj oblasti. U istom trenutku, nemi glas (ili glasovi, nije bio siguran o čemu se zapravo radi) zatutnjali su neuobičajenom jasnoćom:

POVEŽITE SE, BRAĆO, JOŠ PRECIZNIJE. OČIGLEDNO GRUBI DIREKTNI PRILAZ NIJE DELOTVORAN. PREMA TOME, MORAMO PRIMENITI PREFI-

NJENIJE DELOVANJE, DAKLE....

»Čekaj malo«, promrljao je Grantan za svoj račun i uvežbanim okom pratio upletene elemente svoje antene. Sa iznenadnim udarcem oduševljenja shvatio je šta se dogodilo: najčistijom slučajnošću, uređaj se tako izmenio da je iz kola odsečena čitava struktura pojačavača i glavni senzor direktno se priključio na elemente za fino podešavanje. Rezultat je, zapanjujuće, bilo ogromno povećanje kvaliteta prijema. Grantan odmah počeo da razmišlja i pretpostavio je precizni signal sa vrednošću ispod praga opažanja sada direktno dodirivao njegovo polje samosvesti. A ukoliko bude pratio trag signala unatrag, beskonačno pažljivo, mogao je da dođe do puta ka popuštanju *ovde*...

IZLAZI!

Mentalni impuls zavitlao ga je unazad, mišića u grču. Činilo mu se da mu lobanja odzvanja od udarca mentalne energije koji je primio njegov nepripremljeni um. Glas je besneo:

NEPODNOŠLJIVO! UNIŠTITE GA — ALI, NE, STANITE, BRAĆO. MOŽDA — moćni glas izgubio se u žamoru pitanja i odgovora. Sa vrtoglavicom, Grantan se povuče iz kontakta i počeo da namešta razrušenu kabinu, dok mu je um razmišljao o složenoj strukturi na čiju je nedodirljivost bacio pogled. Možda, uzbuđeno je pomislio, ako bih upotrebio svoja sredstva da pritisnem na taj čvor, a onda *gurnem*... Zamisao, koju je jedan trenutak jasno video, nestala je.

Dok je napuštao kontakt, Grantan je osetio da aktivnost

Gulovog uma više nije usmerna prema njemu, već se okrenula nekom složenom zadatku; potom je nestala. Šta li sada spremaju, upitao se.

Ovladavši sobom, Grantan se upeo čitavim svojim visoko uvežbanim intelektom da analizira ono što je primetio, naprežući se da shvati varljivu, ali izuzetno uzbudljivu mogućnost koja je, čini se, titrala na samom rubu njegove svesti. Još uvek se bavio tim poslom kada se zid broda razleteo, a paluba ispod njegovih nogu izvila se i oborila ga. Poleteo je, pač na leđa. Vazduh kao da mu je sekao pluća. Pritisak je bio nepodnošljiv. Kostić će mi popucati, pomislio je. Agonija je izbrisala sve misli, osim spoznaje koja je došla sa užasavajućom konačnošću: brod se raspadao.

Drugo poglavlje

1.

Iz haosa, Grantan se probijao na putu prema svesti. Lebdeo je u svemiru među raznesenim komadima metala i plastike. Napravio je oprezan pokret od kojeg je počeo lagano da se obrće oko podužne ose. Komad strukture debeo tri inča, napravljen od neke legure, promakao je pokraj njega, rubovi su mu bili glatko prelomljeni. Preko sive površine bilo je ispisano strogo upozorenje: ZABRANJENO PUKNUTJE. Grantan je u njemu prepoznao deo zida hodnika odmah pokraj vrata svoje kabine.

»Ali to je besmislica«, kazao sam izložen otvorenom svemiru, eksplodirao bih, a ostaci bi se

smrzli; ne bih se motao okolo i zamišljao glupe povratke obaveštenja nacrtanih na onome što je nekada bilo zid. A sigurno ne bih razgovarao sam sa sobom i pažljivo slušao odgovore«.

»Znači«, razmišljao je bez žurbe, »ja zapravo nisam tamo gde mislim da jesam. Radi se o novoj Gulovoj čarobnjačkoj varci. Još uvek sam u svojim odajama, a brod je i dalje netaknut.« Na tu misao, njegove svesti nestade.

Sledeći put kada se Grantan probudio, ležao je na podu u blizini kutije sa test opremom. Podigao se na noge, otkrio da je sve ispravno, nakratko se setio epizode sa lebdenjem u svemiru i zaboravio je. Ili bar gotovo zaboravio. Još dok je odbacivao iluziju, primetio je kako je lukavo bila ubačena između slojeva njegovog koncepta sveta, prefinjeno se slagala sa oblicima njegovih predstava. Svim predstavama osim jedne, primetio je sa osećajem likovanja.

»Veliki ste psiholozi«, kazao je glasno i ovog puta čuo je sopstvene reči. »Ali niste baš *tako* dobri kao što mislite, gospodo Gulovi. Zaboravili ste jednu sitnicu: ja sebe ne smatram mrtvim, niti čak umirućim. Ne prihvatom gubitak, i zato iluzija zvuči isto toliko lažno kao kartonski dolar.«

A sada, reče Grantan sebi ozbiljno, vreme je da prestanem da se zamajavam i da se bacim na posao u vezi sa problemom. Koji glasi — oklevao je — napada me biće, možda obrazovano od više njih, koje ima sposobnost da upravlja mojim poljem svesti da bi stvaralo iluzije. Iluzije ne mogu povrediti osim ukoli-

ko ja ne počinim nešto zbog njih i zato je prvi korak da sednem nepokretno i pokušam da smislim šta ću. Ovakva vrsta upravljanja na daljinu pretpostavlja fantastično gusto izraženu energiju u omega oblasti, daleko iznad prirodnih ljudskih sposobnosti, ali ne sasvim nepovezanu sa njima. Mogu kao radnu hipotezu iskoristiti Milerovu zamisao da imamo posla s spektrom koji se ponavlja, poput vidljive svetlosti; kada bismo mogli da vidimo više i niže vrednosti elektromagnetnog spektra, videli bismo kako se sve boje ponavlja. Znači da bi analogna omegi u toj šemi bila dobra stara alfa. Hajde sada da pogledamo Gula na alfi.

Grantana je šokirao iznenadni nalet vidljive predstave — navala živahnih slika od kojih se trgao unazad — ali samo na trenutak. Onda je uspeo da razdvoji tuđinske utiske, odeli sebe od njih i da ih pažljivo proučava.

»Definitivno se radi o zbirnom umu, ne u potpunosti sinhronizovanom kao što je teorijski moguće i zbog toga podložnom protivpritisaku usmerenom na pravo mesto, ukoliko...« — Grantan zastade da razmisli — »ukoliko bih uspeo da razradim odgovarajući protivudarac.«

Dok je Grantan oklevao i borio se sa fantastično složenim problemom sa kojim je bio suočen, podsvesno je beležio zvukove koji su dopirali izvan njegove male prostorije — zvukove bitke, pucnjave, povika: Koin! Prepušten samom sebi, prestravljeni komandant je, bez sumnje, počeo da sređuje stvari na sopstveni način. Sa velikim Džoem

Bonzanom na slobodi, opsednutim crnim crvima...

Grantan je zastao da bi uzeo pištolj koji mu je dat u glavnom štabu mornarice — uz beskrajna upozorenja da ga zapravo nikada ne upotrebi, sećao se mrgodno dok je vadio čeliju sa nabojem i trpao je u džep. Svejedno, težina oružja na njegovom boku delovala je umirujuće kada je kročio u prostor ispunjen galamom nereda negde u blizini. U vazduhu je bio gusti zadatak spaljene sintetike, pomešan sa odbojnim vonjem pražnjenja energetskog oružja, a pratio ga je uskovitlani oblačak crnog dima u visini glave. Grantan frknu i tiho pođe poprečnim hodnikom. Bozano je stojao deset stopa odatle, leđa okrenutih Grantanu i držao uperen pištolj koji je bio brat blizanac onoga na Grantanovom boku — ali uperen u koga, to Grantan nije mogao da vidi. A onda je čuo Koinov hrapavi glas, ne onako hladan kao obično, ali daleko od histerije:

»Poslednji put ti kažem, gospodine, baci to iz ruke sada i kada ti se bude sudilo u obzir će biti uzete olakšavajuće okolnosti.«

»Svake sekunde sve su dublje«, vikao je krupni podoficir. »Izlaze, gmižu, gomilaju se. Do kolena su mi, prokleta blizu, a ti mi i dalje prodaješ iste stare besmislice o kažnjavanju — kao da više išta možeš da kažeš o tome... ser.«

Grantan se tiho primakao. Koinov izraz nije ni zadrhtao kada su mu oči pale na Grantana i nastavile da se kreću. Bonzano se pomerio da bi se naslonio na

pregradu; gotovo pažljivo Grantan je naslonio cev pištolja čvrsto uz vrat krupnog podoficira. Bonzano se ukočio.

»Baci to, Džo«, naredio je Grantan. Bonzano ga nije slušao.

»Naslonjen ti je na treći kičmeni pršljen«, kazao je mirno Grantan. »Ukoliko slučajno i preživiš gubitak krvi i šok, svejedno nisi tip koji bi ostatak života proveo u invalidskim kolicima.« Bonzano još uvek nije reagovao. Koin je ćutljivo posmatrao, sa izrazom blagog zanimanja.

»Mućni malo glavom, Bonzano«, predložio je Grantan razložnim glasom. »Napao nas je neprijatelj koji ume da petlja po našim umovima. Ne može da nas povredi; može samo da nas navede da povređujemo jedni druge. Znaš, Džo, ti samo zamišljaš te svoje crne crve.«

»Znam ja dobro šta vidim«, odvratio je Bonzano tvrdoglavo.

»Budi razuman«, ubeđivao ga je Grantan. »Razmisli; čime bi se mogao probiti taj zid?«

»Mogla bi penetracija klase tri«, odgovorio je Bonzano. »Možda.«

»A ti tvoji crvi«, pitao ga je Grantan, »Opiši ih.«

»Kao gusenice«, kazao je Bonzano spremno. »Crni, svetlucavi, kao da su vlažni; neka vrsta sluzi, znaš.«

»Razmisli sada, Džo«, kazao je Grantan napeto. »Da li bi mekani crv mogao da probije rupu kroz čelik?«

»Ni u snu«, odgovorio je Bonzano. »Pojma nemam kako to rade.«

»Odgovor je da uopšte i ne rade«, kazao je Grantan krupnom čoveku. »Napadnuti smo, Džo. Taj napad je neka vrsta telepat-ske hipnoze; navodi te da misliš da vidiš stvari kojih nema. Nemoj dopustiti Gulu da pravi budalu od tebe. Umeš ti da izađeš na kraj s time.«

»Prokleta tačno«, kazao je Bonzano i spustio oružje. Pažljivo se okrenuo i rekao: »I mislio sam da ste to vi, gos'n Grantane. U čemu je stvar? Čini mi se da sam vas čuo kako ste se i sami zakrvali sa kapetanom pre par minuta. Zašto ga sada podržavate?«

»Obećao sam da ću sto puta napisati na školskoj tabli 'neću više biti drzak sa kapetanom', pa me je pustio«, kazao je Grantan ozbiljnim glasom.

»Smešna stvar«, kazao je pažljivo Bonzano. »Crvi su nestali. Svi do jednog. Ponovo mogu da vidim palubu. Kako vam to polazi za rukom, gos'n Grantane? Izgleda da ipak imate nešto u rukavu.« Sklonio je oružje i pažljivo ga gurnuo u futrolu

»Odakle sva ta galama, natkomandire?« Pitao je Koin krupnog čoveka.

»Pa, ima puno razloga, kap'tane«, odvratio je Bonzano zamišljeno. »Tamo je Hari Tompson, ima svuda po sebi velike žute leptirove — pa onda Džersi Tom Džons — kaže da nas je napala skupina svetlozelenih kostura, svetle u mraku, kaže. Počinjem da kopčam.« Bonzano nastavi, glasno razmišljajući. »Ni dvojica ne mogu da se slože u čemu je problem — ali izgleda da su se podelili u dve grupe; oni što 'oće da raznesu brod i oni koji bi da

ih zaustave Svi su pobrljavili kao što sam bio i ja — hvala, gos'n Grantane, što ste mi pomogli da se sredim. Ali kako ćete da sredite Varfilda i velikog Džima Valkota?»

»Računam na tebe što se toga tiče, Džo«, kazao je Grantan. »Idi tamo i napravi reda.«

Bonzano je ozbiljno klimnuo. »Uradiću šta mogu. Dozvolite da odem na dužnost, gospodine kap'tane.«

Koin je ozbiljno odgovorio na čovekov pozdrav. »Pođi, natkomandire«, kazao je. »Potrudi se da ne pucaš ni na koga osim ako nemaš nikakvog drugog izbora.«

Bonzano je napravio nalevo-krug i otišao u metež prolaza.

»Lepo si to sredio, g. Grantane«, kazao je Koin. »Dugujem ti izvinjenje?, dodao je glasom koji je svedočio da će verovatno proći još neko vreme pre nego što stvarno bude tako mislio. »Šta sada savetuješ?»

»Predlažem da se potrudimo da preživimo sve dok ne budeš imao potpunu kontrolu sa mosta«, kazao je Grantan ozbiljno. »A ukoliko vidiš išta nemoguće, ili makar teško moguće, ne veruj u to. Možemo se boriti sa tim Gulom i pobediti, kapetane.«

»Čekaj Malo, Grantane«, kazao je Koin najednom. »Kako da znam da ti nisi halucinacija, stvorena da me navede da učinim nešto pogrešno?»

»Od nečega moramo početi, kapetane«, kazao je Grantan. »Vidim da sam verujem u tebe — a i natkomandira Bonzana — ne sumnjajući u svet. Pa ipak, razume se, *mogli* biste biti iluzija. Pa, predlažem da to uzmemo

kao tačku od koje ćemo početi i otvorimo četvore oči za nemoguće.

»Pretpostavljam da je to sve što *možemo* da učinimo«, složio se Koin. »Hajdemo sada na brod da vidimo koliko je štete napravila posada koja se borila protiv crnih crva.« Okrenuo se i brzo krenuo prolazom prekrivenim otpacima, a Grantan ga je sledio.

2.

Banda je ležala i čekala u šupljini lifta, šest ljudi sa oružjem među kojima je bio i oficirski model Marka X, a i metalne poluge iz tovarnog odeljka. Većina je imala gadne rane, a neki su bili zauzeti nedelotvornim udaranjem po nevidljivim napadačima. Vođa je očigledno bio čovek čiji je lakat slomio Grantan. Ruka je bila okačena o vrat improvizovanim povezom. On pride Grantanu, ne obraćajući pažnju na kapetana.

»Vidi, vidi, šta imamo ovde«, kazao je ne obraćajući se nikom određenom, glasom školskog kavgadžije. Grantan je hladno uzvratilo.

»A šta ti misliš da imaš ovde, Gunderson?«, pitao je Grantan sa prizvukom zanimanja. »Radi budućnosti svoje karijere, ako je uopšte imaš, najpametnije bi uradio kada bi se sredio i čekao naređenja svojeg kapetana.« Dok je govorio, Grantan se neprimetno pomerio na levu stranu, pa kada je Gundersonova levica sunula prema njemu lako se izmakao u stranu i dograbio ruku čvrstim stiskom, a onda savio lakat naopačke preko svoje podlaktice. »Ponestaće ti ruku,

Gus«, kazao je Grantan nemarnim glasom kada je pojačao pritisak i naterao krupnog rukovoca teretom da se odigne na prste.

»Puštaj mi ruku, pametnjakoviću«, rekao je Gunderson kroz stegnute zube. »Pre nego što te...« Pretnja mu se prekide i on se izvi u pokušaju da ublaži pritisak na svoju bolnu ruku. Grantan oštro pojača pritisak Gunderson zaurla i pokuša da se otrgne.

»Bolje se okani pokušaja da glumiš siledžiju, Guse«, savetovao ga je ljubaznim glasom Grantan. »Nisi baš najbolji u tome. Inače, u čemu je problem?« Smanjio je pritisak, sasvim malo, ali nije puštao.

»Pitaj Varfilda«, zadahtao je čovek koji je sada omlitaveo i zajecao. »On će ti reći«.

Varfild se izdvojio iz grupe i koraknuo napred, a Grantan pusti Gundersona i odgurnu ga.

»Šta hoćeš, gos'n Prljavko?« Pitao je Varfild, brzo bacivši pogled na kapetana Koina koji je stajao sa Grantanove strane mrkog pogleda.

»Hoću, komandire«, odvratio je Grantan, »da se brzo odlučiš hoćeš li da razneseš ovaj brod ili da pomogneš onima koji pokušavaju da ga spasu.«

»Nikada nisam rekao...«, počeo Varfild i zaustavi se. »Ma ne moram da odgovaram nikakvim civilčini« nastavio je.

»Je li?«, začuo se duboki glas Džoa Bonzana kada se krupni čovek progurao do Verfilda. »A šta je sa mnom, regišo?« Prima-kao je lice uz Verfildovo, dok je ovaj pokušavao da skrene pogled. »Je l' ti to meni kažeš da ne

moraš da izvršavaš naređenje, Verfilde?« Bonzano je gotovo urlao.

»Ma hajde, Džo, polako«, odvratio je Verfild i zaklonio se iz Grantana.

»Nemoj ti meni da govoriš polako«, odgovorio je Bonzano i dograbio Verfilda za ruku. »Šta radiš ovde, van svojeg borbenog mesta? Čujem da širiš neke glupave priče o požaru u centrali!«

»Ma nikada ti ja nisam ništa pričao o požaru!«, gotovo je kukao Verfild. »Zašto me treseš, Džo?«

»Komandir Bonzano, ako nisi znao, regrute«, zalajao je Bonzano na sve mekšeg veterana iz centrale. »Oćeš da ti se skuplja đubre u centrali sve dok ga ne bude dovoljno za logorsku vatru, je li?« Stariji podoficir urlao je u lice Varfildu, a pesnica mu je vitlala u blizini.

»Znate da nije tako, komandire«, usprotivio se Verfild. »Radim složen posao. Dobio sam šest mornaričkih Eova u poslednjih dvanaest godina.«

»A sada bi da dobiješ jedno veliko P za pobunu, je li? Hajde, Maks«, kazao je Bonzano mekšim glasom. »Dosta je bilo, momče.«

»Valjda umem da prepoznam vatru kada je vidim«, progundao je Varfild kada se odmakao.

»Je li tako, gospodine?« Kazao je Bonzano sarkastično. »Koja je temperatura paljenja onih palubnih ploča?« Varfild je delovao zbunjeno. »To je kaljena ploča klase četiri W«, kazao je kao da se brani. »Mogla bi da se zapali u čistom kiseoniku na naše to iznad tri hiljade Farenhajta.«

»A to kanda odbija ideju da se upalilo samo od sebe, Maks«, kazao je Bonzano glasom dovoljno jakim da se čuje usred sve tišeg žamora. »Ti iza sebe nisi ostavio nikakve stogove sena, a brod baš i neće mnogo lako da gori u brodskom vazduhu, znači — mućni malom glavom, Maks. Da si žutokljunac na prvoj rundi leta, pa da te i shvatim; ali uvek sam verovao da već dva' est godina radiš u centrali. Zato prekidaj sa glupostima!«

»Dobro«, uzvratio je Varfild sa nešto više sigurnosti. »Šta sam to onda video kako gori? A i osetio miris«, dodao je. »I ozbiljno je bilo vrelo.«

»Okej«, kazao je umorno Bonzano. »Ako možeš da vidiš vatru koje nema pretpostavljam da možeš i da je namirišeš, a i osetiš. Znači da ti se prividaju i mirisi, Maks. K'o što nam je rekao g. Grantan, oni tamo Guli umeju da smućkaju mozak čoveku tako da vidi stvari kojih nema. A sada, ideš li na mesto na koje si raspoređen, ili moram da pozvem Brauna da ti oduzme dužnost?«

»Evo odmah idem, Džo — hoću da kažem, komandire Bonzano«, zamucuo je Varfild i progurao se između svojih sada utihlih drugova, od kojih su neki pošli za njim kada je odjurio. Ostali se razidoše.

»Počev od ovog trenutka«, doviknuo je Koin za pokunjenim ljudima, »krenućemo sa kažnjavanjem. A sada, da ste mi stávíli brod u stanje pripravnosti.« Okrenuo se Bonzanu.

»Dobro si to napravio, Džo«, kazao je tiho. »I ti, Grantane«,

dodao je. »Mislim da smo sada prebrodili probleme.«

»Ne mora da znači«, prekinuo ga je Grantan isto tako tihim glasom. »Predlažem da pođemo na most i razmotrimo sledeće poteze. Guli još nisu svršili sa nama.«

»Napravili su najgornije što su mogli i izgubili«, usprotivio se Koin. »Nije im upalilo, a ja ću sada da napišem izveštaj o čitavom incidentu — i možeš biti siguran da ćeš biti povoljno ocenjen u njemu, gospodine — pa ću da nastavim sa svojim dužnostima.«

Dok su razgovarali, dvojica ljudi stigla su do oficirskih prostorija. Koin zastade.

»Kafe, g. Grantane?«

»Mislim da bi bolje bilo da se povučem u svoje odaje, ser«, odvratio je Grantan ozbiljnim glasom, »i da vidim mogu li smisliti šta bi se moglo desiti sledeće.«

»Rekoh, zaboravi nato, Grantane!«, zakevtao je Koin. »Još uvek sam ja zadužen za ovaj brod i hoću da se ovaj budalasti incident zaboravi što je pre moguće. Ne želim da ga neko sa strane održava njuškanjem nakon što je red ponovo uspostavljen!«

»Ako je uspostavljen, kapetane« usprotivio se Grantan. »Sredili smo jednu grupu. Možda ima i drugih.«

»Vrlo dobro«, zagroktao je Koin. »Idi svojim putem; ja ću se pobrinuti za brod«. Otišao je odatle. Trenutak kasnije, Grantan, koji je pošao u suprotnom smeru, začuo je grleni urlik iza sebe. Priljubio se uza zid i osvrnuo. Neki čovek se teturajući pojavi pred njim, okrvavljenog

lica. Koin je prepoznao Brauna, pouzdanog pomoćnika komandira centrale. Izubijani čovek ugleda Grantana i trkom pođe prema njemu. Kada je Grantan zakoračio da bi ga sreo, Braun se naglo zaustavio i obrisao nos koji je krvario.

»Šta je to bilo s tobom, Braune?«, pitao je Grantan.

»Ništa, kratko je odgovorio čovek iz centrale. Stajao je i gledao Grantana kao da razmišlja o njemu. Iznenada, Grantan kroči napred, istrže Braunov pištolj i baci ga iza sebe.

»Hej — šta...?«, zamuca Braun.

»Umem da čitam misli«, kazao je kratko Grantan.

»Ništa ti ne vredi«, kazao je Braun mračnim glasom. »Više od trista na jednog: niko ne bi uspeo sa takvim šansama.« Onda se bacio, ali pored Grantana, i pokušao da dohvati pištolj. Grantan ga je odbio jednim udarcem i podigao oružje. Braun ponovo sunu, ovoga puta prema Grantanovom vratu, ali je umesto toga naleteo na tvrdu pesnicu; sručio se na pod uz jauke i uhvatio za svoje već izubijano lice.

»U čemu je stvar, Braune?« Pitao je Grantan. »Mislio sam da si odan svemirac«.

Braun ga je pogledao očiju ispunjenih bolom. »Kapetanova naredba«, kazao je i digao se na noge, oprezno gledajući Grantana.

»Sumnjam, Braune«, tiho je kazao Grantan.

»Onda grešiš, gospodine«, oštro je progovorio Koinov glas iza Grantana. On se okreće da bi video kapetana kako stoji raz-

maknutih nogu sa teškim energetskim pištoljem bez kolebanja uperenim u njega.

»Koliko sam shvatio, nešto smo se dogovorili, kapetane«, kazao je meko Grantan. »Šta misliš da postigneš ako me sada ubiješ?«

»Poslušao sm tvoj savet, profesore«, odvratio je Koin oštrim glasom. »Počeo sam da tragam za neprimerenim, za elementom koji se ne uklapa — za tobom.« Nasmešio se najbledim osmehom. »Prokleti civil na brodu pod mojom komandom, u dubokom svemiru, dok traje crvena uzbuna, i on će meni naredivati šta da radim? Ne deluje baš normalno, g. Grantane. Ja zapovedam ovim brodom i to će ostati tako. A sada, Braune, priđi polako i uzmi svoje oružje — a i njegov pištolj. Imaš sreće, Grantane«, produžio je. »Odlučio sam da te zatvorim, umesto da te ustrelim na licu mesta«.

»Slušaj, kapetane«, predložio je Grantan i dodao pištolj Braunu, koji ga uze i povuče se od njega. »Brod je miran. Skoro da smo uspeli da uspostavimo kontrolu. Mislim da smo uhvatili Gule u raskoraku: stvari se ne odvijaju baš onako kako su planirali. Ukoliko se budem brzo vratio u svoju kabinu, možda ću moći da razradim kontranapad pre nego što odluče da povuku sledeći potez«. Napravio je jedan korak, a energetski pištolj, čvrst poput stene u Koinovoj pesnici, okrznu zid na šest inča od njegovih rebara.

»Prokleta si u pravu da smo uspostavili kontrolu, gospodine moj«, zarežao je Koin, »i tako ima i da ostane. A sada kreći.

Odaje za pritvor su prema krmi«. Pokazao je duž prolaza. »Kloni ga se, Braune«, naredio je prestrašenom vojniku.

»Nemoj biti prokleta budala, Braune«, kazao je Grantan gotovo nemarno. »Ti znaš kao i kapetan da mi je dužnost na brodu dodelio lično general-admiral Titus. Ovamo nisam mogao dospeti drugačije. Mućni glavom, kapetan čini ozbiljnu grešku: tvoja je dužnost da mu to ne dopustiš«.

»Zaveži!« Vrisnuo je Koin i ponovo opalio, odbacivši Grantana uza zid; njegova kolena popustiše i on se sručio na pod, dim i krv izazili su iz pocrnele rane u njegovom levom ramenu. Braun priskoči i naže se nad palog Grantana, čije oči se otvoriše i pogledaše Braunove.

»Zaustavi ga, Braune«, zadahnuo je Grantan. »Spasi svoj brod, svoje drugare i sebe. Imaš moj Mark III. Oduzmi mu oružje«. Oči mu se sklopiše i on omlitavi. Braun pogleda kapetana preko njegovog tela.

»Ser, ne možete tek tako da ustrelite čoveka kao psa« Pode mu za rukom da izgovori prigušenim glasom. »Vi komandujete, kapetane Koin, a ja sam samo svemirac druge klase, ali nijedan propis vam ne dozvoljava da ubijete ljude!«

»Smiri se, svemirče«, odvratio je Koin mirno. »Ionako sam samo pucao da onesposobim tu budalu, a ne da ga ubijem. A to se tebe ne tiče«.

»Pretpostavljam da je tako, ser«, odvratio je Braun i bacio se prema kapetanu, ruku ispruženih prema teškom pištolju. Ovaj kratko zakreketa i Braun se pre-

samiti u pola skoka, mlitavo se sruči na palubu i ostade da leži tamo, slabašno se pomerajući.

»Ustrelio si dobrog čoveka, Kcine«, kazao je Grantan, upinjući se da sedne. »Ja sada idem u svoje odaje, a ti možeš da me zaustaviš ukoliko si sprman za još jedno ubistvo«. Podigao se na noge, a Koin se oprezno približio, pištolja bez drhtanja uperenog u Grantanovo lice.

»Sledeći put«, zarežao je oficir divljačnog lica, »neću pucati samo da bih ranio«.

»Nećeš ti uopšte pucati, kretenu«, kazao je razgovetno Grantan i bacio se u stranu. Koin se iskrenuo da bi ga i dalje držao na nišanu, ali nije pucao.

»Brzo se krećeš za tipa sa rupom kao moja pesnica progorenom u ramenu«, zarežao je kapetan. »Ali ništa ti to ne vredi. Nisam baš takav kreten kao što misliš«. Grantan vide da kapetanov prst počinje da se zateže na obaraču; zatvorio je oči da bi isključio sliku koja bi ga ometala i skoncentrisao se na mnemonik koji će aktivirati posthipnotičku sugestiju koju je ubacio u sebe još davno, da bi bio spreman za nepredviđene hitne slučajeve. Sada je takav slučaj upravo nastupio. Imao je, procenio je, oko dve sekunde, ukoliko uvežbana radnja ne uspe...

Iznenada, presamitio se i bacio pravo na Koina. Naboj pištolja bezopasno je prasn timer iznad njega. U tom trenutku, Braun, koji je krvario ali je još bio pokretan, dojuri i zgrabi Koinovu ruku sa oružjem obema šakama. Koin ga odbaci u stranu bez ikakvog napora, a tada je Grantan naleteo na njega. Pištolj se

zakotrljao po podu, a Braun, koji je jednom rukom zatiskivao ranu u boku, dohviti ga i stade nervozno pokrivajući oba čoveka, još uvek uhvaćena u koštac, Koin se naprezao da se oslobodi, dok je Grantan držao zdepastog oficira nepomičnog.

»Gospodine kapetane«, kazao je Braun, »nisam nikakav bundžija, ali moram čuti šta g. Grantan pokušava da nam kaže. Počnite, g. Grantane«.

»Pucaj u izdajnika«, režao je Koin. »To je direktno naređenje, proklet bio, Braune!«

»Ne, gospodine«, odvratio je Braun čvrsto. »Bolje govorite, g. Grantane, dok još imate priliku«.

»Vrlo dobro, svemirče«, kazao je Grantan. »Izgleda da se situacija trenutno stabilizovala. Time što smo raskinuli Gulov zahvat nad Bonzanom i nekolicinom drugih, zbunili smo napadače; sada ponovo razmatraju svoju taktiku. Ali možemo biti sigurni da će ponovo napasti. U ovom trenutku ja ne čujem nikakve zvuke pobune — ali to se može izmeniti svakog trenutka. Moraćemo da delamo brzo i pažljivo i svi moramo da pazimo na svaki znak spoljašnjeg mešanja«. Grantan napravi korak unazad i pusti Koina koji ga ubilački pogleda a onda ostade da stoji ćutke, trljajući zglavak. Pogledao je Brauna, koji je bio bleđ i znojav od gubitka krvi, ali je čvrsto stajao.

»Daj mi to oružje, svemirče«, kazao je Koin kao odsutan i ispružio ruku. Braun spusti oružje i okrenu ga naopačke, ali umesto da ga doda kapetanu,

ponudio ga je Grantanu, koji ga uze i zadenu za pojas.

»Ne možemo više da traćimo vreme na besmislice«, kazao je. »Sada je, Braune, najbolje da se vratiš do centrale i vidiš da li se Varfild sada normalno ponaša. Kapetane, ti i ja vratićemo se u komandnu kabinu i preduzeti potrebnu akciju«.

Koin je kratko klimnuo. »Moram da proverim komandnu situaciju uzduž i popreko«, izjavio je ravnim glasom. »To mogu da uradim uz pomoć monitora na vrhu«. Okrenuo se i otišao.

»Bolje da nađem svemirca Koina i dovedem ga da vam sredi tu ruku, g. Grantane«, kazao je Braun. »Prvo ću videti šta je sa komandirom, kao što ste rekli, a zatim ću se vratiti do vas. Gde ćete biti, gospodine?«

»U svojim odajama«, kazao je Grantan. »Učini to brzo«, dodao je glasom koji je sada bio nejasan. »Neću moći još dugo da izdržim«. Osetio je kako se paluba ljulja pod njegovim nogama, shvatio da se to on njiše i jedva uspeo da održi ravnotežu.

IDI DO KOMANDNE ODAJE, tutnjao je nemi glas. MORAŠ BITI BRZ. UMIREŠ, ČUDNO ŽIVOTE. POŽURI. DOBIĆEŠ DODATNA UPUTSTVA. UPAMTI IZNAD SVEGA, VELIKA RASA MORA PREŽIVETI DA BI DOMINIRALA NAD SVIME. IDI.

»G. Grantane, hoće li sa vama biti sve u redu?«, došao je Braunov glas, slabašno, kao sa velikog rastojanja. Grantan zatrepeta, jedva je uspevao da raspozna mladićevo zabrinuto lice koje ga je gledalo kroz gustu maglu.

»Jok«, odvratio je. »Odvedi me do mojih odaja, Braune«. Želeo

je da kaže još nešto, ali snage je nestalo. Bilo je vreme da aktivira drugu liniju odbrane: drugu frakciju ličnosti, na dubljem nivou, koja je mogla da upravlja autonomnim nervnim sistemom.

»G. Grantane?«, Braunov glas odjekivao je na velikom rastojanju. »Nećete sada da mi odete i umrete, gospodine Grantane? Molim vas.«

3.

Grantan je ležao na svojem krevetu, svestan napora koji mu je bio potreban da bi disao. Nakratko se upitao zbog čega se petlja sa napornim poslom pokretanja luka dijafragme, čime je širio sunderasta pluća i smanjivao pritisak gasa u mnogostruko povezanim prolazima i alveolama, što je dovodilo do toga da vazduh iz okoline koji je bio pod većim pritiskom kulja unutra i naduvava te organe; a zatim isto tako naporno izdisanje. . .

A onda je zaboravio na taj problem i umesto toga se upitao zbog čega glas zove PROBUDI SE! USTANI! Produžio je da bi kazao kako je on odabran da služi Veliku rasu i da zbog toga ne sme umreti. Poslušno, Grantan potisnu sindrom šoka, zatvori pokidane krvne sudove na mestu rane, još jednom udahnu, pa još jednom, uz beskrajan napor. Zbog čega? Ali bar to je bilo prosto: da bi ponovo došao do savršenstva koje mu je tako nepravedno oduzeto, savršenog mira, nenarušene udobnosti. . .

»Ponovo proživljam traum rođenja«, promrmljao je Grantan naglas. »Sjajno, mora da sam živ.« Pružio je ruku i oprez-

no opipao ranu vrhovima prstiju. »Jedno osam unci tkiva potpuno uništeno«, rekao je sebi. »Mora da sam stvarno otporan kučkin sin kada sam uopšte sposoban da budem svestan i da razmišljam o tome.« Ali, razume se, Velika rasa je i očekivala da ne doživi neuspeh. »Glavu gore, Grantane, kažem to pa i činim«, naglas je rekao, a onda se podigao i zagledao u neobično osakaćen, blago pogrešan raspored žica razapetih na drugom kraju malene odaje. Bez ikakve svesne namere, prešao je do njih, pode-sio *jilk* osu, brzo pode-sio *balv* mrežu, poskidao parazitske elemente koji su unosili svoj uticaj, zatvorio *fang* ciklus, a onda je opustio um i dozvolio *darm* energiji da potekne i obuhvati bestelesnu strukturu koja je pulsirala oko sada ispravnopostavljene *vor* veze. Sloboda! Žurno je odgurnuo pogrešna shvaćanja koja su ga zauzdavala i dozvolio svojim *darm* energijama da bez otpora padaju prema oslobođenim mogućnostima Vrhovnih. Slušao je kako on/oni razmišljaju i komuniciraju između sebe:

. . . KADA JA/MI BUDEMO ISPRAVNO UPOTREBILI OVO ORUĐE, OMOGUĆIĆE MI/NAM SLOBODAN PRISTUP SVETOVIMA ČUDNOŽIVOTA. A TADA, BRAĆO, JA/MI HRANIĆEMO SE KAKO TREBA! POVEŽITE SE SADA I PREVAZIĐITE NJEGOVU SLABAŠNU EGO-LJUSKU, PRISAJEDINITE JE MOJEM/NAŠEM SAMO-GEŠTALTU. A ZATIM NAPRED — NAPRED PREMA GOZBI ZA KOJOM SMO JA/MI TOLIKO DUGO ŽUDELI, OBILJU UMO-

VA KOJI ĆE MOĆI DA ZADOVOLJE MOJE/NAŠE NAJLUDE ZAMISLI O OBILJU. DOBRO SE POVEŽITE, BRAĆO I — ALI ŠTA JE OVO!

Udarac Gulove spoznaje udario je Grantana kao rasprskavanje džinovske brane, a sveobuhvatna težina probuđenog tuđinskog intelekta odbacivala ga je nazad, nazad. . .

4.

»Kako sam do đavola ovamo dospao?«, pitao se Grantan naglas. Stajao je u uskom prolazu pored centrale i oslanjao se rukom o zid. Sećao se buđenja, popravljanja neobično izvitoperene vor mreže, usredsređivanja na Moždani ponor Velike rase — a sada je bio ovde, i treperio od bola od svoje ogromne rane i od iscrpljenosti.

»Ogroman apetit«, frknuo je naglas. »Bato, baš sam mu prišao blizu — šta god da je to čemu sam prišao — ali izbacilo me je, hvala bogu, i sada treba da obavim veliki posao. Ako se ta stvar/te stvari zaista oslobode na Zemlji. . .« Pustio je misao da se prekine.

»Sada imam posla«, rekao je sebi ozbiljno. »Može i kasnije da me boli. Najpre moram da dospem do Koina, pre nego što jadni kopilan napravi nešto što ne može da se popravi Braun.« Izgovorio je to ime kao da želi da ponovo uspostavi vezu sa identitetom beznačajne mrlje umnog materijala koja je predstavljala čoveka iz centrale. Pomoćni prolaz do Vrelog kovčega nalazio se pred njim. Mogao je i da navali pravo unutra i da pokuša da bude malo oprezniji. Na

tu misao dohvatio je ručnu bravu, model 7-35G, ploča skliznu u stranu i do njega dopre žamor glasova, zajedno sa teškim zadahom trulog mesa. Odmah na samom ulazu u usku prostoriju ležao je sasvim truo leš čoveka u poderanoj uniformi u nezgrapnoj mlitavosti smrti. Prošao je jedan trenutak pre nego što je Grantan sa šokom shvatio da je to Braun, a uznapredovalo stanje raspadanja nagoveštavalo je koliko dugo je zapravo lutao, nesvestan, pre nego što se našao pred centralom. Grantan frknu i zakorači preko leša, da bi se suočio sa svemircem poslednje klase koji je delovao prestravljen i koji se sledio kada ga je ugledao. Grantan se umirujuće nasmešio mladiću i stavio prst preko usana da bi ga naveo da ćuti. Mladić je klimnuo i pripio se uza zid kao da hoće da propusti Grantana. Grantan je umesto toga zavrteo glavom i napravio korak unazad, pozivajući momka prstom da ga sledi. Ovaj uz oklevanje učini tako.

»Recite mi«, zamucuo je ovaj teatralnim šapatom, »niste li vi onaj civilni glavonja, g. Grantan? Izvinite, gospodine, nisam mislio da, mislim, zapravo sam mislio. . .«

»Naravno«, kazao je Grantan umirujuće kada je mladić bojažljivo prišao. »Šta se desilo sa Braunom?«, pitao je Grantan i pokazao glavom prema hrpi u raspadanju koja je ležala na palubi.

»Ušao je, a komandir ga je ustrelio«, odgovorio je momak, skrećući pogled u stranu od trulog leša. Grantan mu spusti šaku preko ruke i umirujuće reče:

•Imamo problem, svemir-
če. . .*

•Vizniski, ser«, dečko proguta
knedlu. »Uglavnom me zovu
Viz.«

•Okej, Viz, evo šta treba da
uradimo«, kazao je Grantan.

•Najpre ti treba oružje.« Dao
mu je pištolj koji je dobio od
Brauna. Viz ga uze uz oklevanje.

•Jao, gospodine, nikada se ni-
sam kvalifikovao za rukovanje
Markom III«, kazao je kao da se
izvinjava.

•Verovatno nećeš ni morati
da pucaš, Viz«, kazao je Grantan
ljubazno momku. »Samo ga upe-
ri ukoliko stvari pođu naopako.«
Začuo je nekakav zvuk iza istu-
renog ugla skladišnog odeljenja
i priljubio se uza zid, pokazavši
Vizu da skoči unazad. Snažna
ruka koja je držala čeličnu polu-
gu pojavila se i zamahnula kroz
prostor koji je trenutak ranije
zauzimao momak. Grantan je
stegao podlakticu i teško je is-
krenuo. Poluga napavi *klang!*
na palubi. Uz urlik, zdepasti sve-
mirac prve klase izlete iz skro-
višta. Divlje je gledao Grantana.

•Nisam te ni *video!*«, dreknuo
je besno. Viz je držao svoj skoro
dobijeni pištolj uperen u pridoš-
licu.

•U čemu je stvar, Vilice?«,
hteo je da zna, a glas mu je zvu-
čao još bešnje nego napadačev.

•Ak' nisi s nama, onda si pro-
tiv nas«, izjavio je Vilica, a zatim
se vratio nastojanju da se popne
uz glatki zid ne bi li olakšao
Grantanov pritisak na lakat.
•Slomićeš ga, glibavče jedan«,
zakevtao je.

•To ti je pod sigurno, Vilice«,
potvrdio je Grantan mirnim gla-
som. »Osim ukoliko se ne središ

i ispričaš mi šta to misliš da po-
stigneš razbijanjem glave svojeg
drugara.«

•Smrdljivko je prisluškiavao«,
procedio je Vilica.

•Šta to?«, pitao je Grantan.

Vilica mu uputi pogled pun
mržnje. »Ništa«, zagroktao je i
iskezio zube u bolni izraz kada
je Grantan pojačao stisak. »Pusti
me i reći ću ti«, popustio je naj-
zad izložen bolu.

Grantan mu je pustio ruku.
•Pucaj u njega ako samo mrdne,
Viz«, naredio je.

Viz klimnu. »On bi meni ras-
copao glavu«, kazao je uzbude-
no i zabio pištolj u Viličina reb-
ra.

•Odmakni se jedan korak«,
uputio je Grantan momka. »Drži
se podalje od njega.«

•Samo ti je par momaka kon-
talo šta da s' radi«, kazao je Vili-
ca kao da se pravda.

•Pa ste odlučili da dočekujete
iz zasede svakog ko naiđe, je li
to bila zamisao?« pitao je Gran-
tan.

•Ne mo'š da imaš poverenja ni
u koga«, brundao je Vilica i
trljao napola iščašeni lakat. »A
naročito ne tebi, prokleti tvorcu«,
završio je prkosno. Viz mu je po-
novio zabo pištolj u rebra. Vilica
se iznenada okrenuo i pokušao
da dograbi pištolj, koji napravi
muklo *skvok!* i prosu Viličine
unutrašnje organe preko glatke,
sive boje. Viz odskoči kada se
krupni čovek skljojao.

Grantan izvuče i napuni svoje
oružje; pokretom je pozvao Viza
da ga sledi, a onda je zaobišao
istureni odeljak i suočio se s
Varfildom koji je držao pištolj u
ruci, sa trojicom ljudi iza sebe.

»Bacaj to, komandire!«, naredio je Grantan. Viz mu je bio blizu. Umesto da posluša, Varfild zakorači unazad i dreknu preko ramena:

»Napred i raširite se, momci! Znae šta treba da radite!«

Ljudi se okrenuše i posakrivaše po dubokim, zasenčenim zaklonima među velikim kalemovima i cevima, koji su napola ispunjavali teretni prostor. Grantan ih je pustio da odu i zadržao Viza kada je pošao za njima. Ubilačkog pogleda, mladić stade ispred Varfilda. »Upravo sam ustrelio Vilicu«, zarežao je. »A ustreliću i tebe, komandire, samo ako g. Grantan naredi. Bolje slušaj šta ti se naredi.« Obazreo se prema Grantanu da mu da mig da ubije.

»Još ne, Viz«, kazao je Grantan tiho. »Možda i nikad, ako se opameti.«

»Naravno«, promrmlijao je Viz i pomerio se par inča unazad. »Opametiće se, ali ako išta pokuša...«

»Pucaj ako makar i pomisli na to«, naredio je Grantan. Varfild počeo gnevno da galami:

»Kasnije ćeš dobiti svoje, prljavko malecki«, dreknuo je na Viza i približio se Grantanu, ne preteći, već kao da traži zaštitu.

»Slušaj pažljivo, Varfilde«, kazao je Grantan pobledelom službeniku iz centrale. »Brod je napadnut. U ratu smo, svidalo ti se to ili ne. Guli mogu da prave zbrku, zbunjuju ljude, usađuju im pogrešne ideje; ali izgleda da ne mogu da naprave nikakvu stvarnu štetu. Treba samo da održavamo disciplinu i da vratimo brod bliže kući, tamo gde

možemo dobiti pomoć. Treba da se pobrinemo za te Gule. Tamo u svojoj laboratoriji imam opremu kojom bismo mogli nešto da učinimo — možda i da mi njih napadnemo. Do sada smo se ponašali tačno kao što su oni želeli. Pa, počev od ovog trenutka, kako bi bilo da se odlučiš na kojoj bi da budeš strani?«

»Ja sam lojalan pripadnik mornarice, to svi znaju«, promrmlijao je Varfild. »Ali kako da znam za čiju stranu ti petljaš, tvore?«

»Preteruješ sa tim tvojim tvorom«, kazao je Grantan smrknutom podoficiru. »Moraćeš sada da mučneš glavom: kakve bih koristi imao da pomažem tuđinskom stvoru da razori brod na kojem se i sam nalazim, zajedno sa dragocenim tobom?«

Varfild je gledao pokraj Grantanovog ramena. »Ubili ste Vilicu«, kazao je. »Bio je dobar agregatista, taj Vilica. Šta vam je trebalo da ga ubijete?«

»Nikako nije hteo da se odrekne želje da on ubije nas«, objasnio je strpljivo Grantan. »Nemoj da praviš istu grešku. A sada, idi i skupi svoje momke, a onda čekaj dok vas ne pozove kapetan Koin.«

»Uhvatio si kapetana i podlački ga mučio sve dok nije pristao da radi sve što mu kažeš«, optužio ga je Varfild.

»Nemoj da ti mašta radi prekovremeno«, odbio je Grantan optužbu. »A sada, vrati se na svoje radno mesto i održavaj centralu u pripravnosti, šta god se desilo. Jasno, Varfilde?«

Varfild klimnu. »Jasno, razume se, ali neću da radim ni za kakve duhove ili šta su već. Vi-

deo sam kako mogu da nateraju dobrog čoveka da pobrljavi. To su čak i sa mnom napravili«, zaključio je. »Naveli me da mislim da je sve okolo u požaru. Smešno, kako su to samo uspeli.«

»Dovoljno im je bilo da malo zagolicaju tvoj urođeni strah od vatre«, objasnio je Grantan. »Tvoja mašta popunila je ostalo. A sada briši, i nemoj da misliš da neću da se vratim ako pokvariš stvar.«

Varfild se okrenuo i zaronio u senke, urlajući za Džoom.

»Nije trebalo da ga pustite da ode, ser«, kazao je Viz, zagledan u tamu u kojoj se izgubio njegov starešina iz centrale.

»Ne možemo da držimo na nišanu čitavu posadu«, podsetio je strpljivo Grantan momka. »A sada, Viz, treba da uradim neke stvari. Mogu li tebe da ostavim ovde da paziš na situaciju?«

»Pa, ovaj, ne znam, ser«, otezao je Viz. »Mora da ih je šestorica ili osmorica: videli smo trojicu, a tu je i čitavo pomoćno osoblje. Daću sve od sebe.« Digao je teški energetska pištolj.

»Drži oči širom otvorene, Viz«, svetovao ga je Grantan. »Nemoj da pustiš da ti se iko prišunja, ali ne pucaj osim ako nisi prisiljen — a ako se dogodi išta neobično, samo mirno sedi. Ja se vraćam za koji minut.« Bez daljih priprema, pošao je nazad pomoćnim prolazom i zakoračio u hodnik.

5.

Došlo je vreme, odlučio je Grantan, da obide brod; dok Koin drži pod kontrolom komandni blok i centralu, situacija je bar privremeno stabilizovana.

Otkrio je da su prolazi gotovo prazni, a brod oko njega zvučao je normalno. Činilo se da većina ljudi obavlja dužnosti kao obično. U brodskoj kuhinji, ogromni nadintendant Dolbi uveravao ga je da će hrana dolaziti na vreme za sve.

»Izgleda da se uzbuđenje stišalo, g. Grantane«, izjavio je. »Morao sam da ohladim par tipova koji su hteli da se bore, ali biće im dobro. Već više od sat vremena nema nevolja.« Prekrstio je svoje ogromne ruke i smireno se nasmešio. »Imamo velike zalihe i sve dok budem dobijao napajanje za svoju opremu imaćemo šta da jedemo. Šta namerava kapetan Koin, g. Grantane? Idemo li sada kući?«

Grantan je objasnio intendantu da je ubeđen da se letilica okrenula prema Zemlji i nakon što je pojeo teleći odrezak koji je pripremio lično Dolbi nastavio je obilazak. Osvetljenje i brodske komunikacije normalno su funkcionisali, a svi ljudi koje je video trezveno su obavljali svoje dužnosti. Sve se valjano odvijalo na *Belšazaru*, kako se činilo. Sada je samo trebalo da se opusti i dozvoli da se odvija sudbina Velikih, bez ikakvih tričavih pokušaja mešanja u ono što je suđeno i što će se zbiti. Bilo je to tako ispravno... i tako lako... Grantan zatrese glavu; na trenutak osetio se zbunjeno, kao da je zaspao na nogama. Nalazio se u slabo osvetljenom prolazu iza gimnastičke sale. Iznenada, dva oniža svemirca izadoše iz pregradaka ispred njega i preprečiše mu put.

»Šta nameravate, momci?«, pitao je dobroćudno Grantan.

»Video sam šta si uradio komandiru Varfildu«, kazao je jedan od njih i pogledao svojeg drugara kao da traži podršku.

»A šta sam ja to uradio tvom prijatelju, komandiru Varfildu?« Pitao je Grantan.

»Ništa naročito«, odvratio je onaj razgovorljiviji. »Osim što si mu smrskao glavu.«

»Ko kod ti je ispričao tu bezveznu laž samo je pokušavao da ti navuče nevolju na vrat, prika-ne«, kazao je Grantan. »A sada pričaj, kako se zoveš i koji ti je broj?« Napravio je pokret kao da će se mašiti za beležnicu i pisaljku i ispitivački pogledao čoveka.

»Bredšo, zar ne?«, kazao je. »Sada broj, a onda možeš da mi se gubiš sa puta do đavola.«

Na te reči dvojica ljudi navali-li su napred ispruženih ruku, pružajući Grantanu mogućnost da bira koje će im udove polomiti. Odabrao je jedan, stegao ga u zahvat koji lomi laktove i blago rekao drugom čoveku, koga je pribio uza zid: »Nadam se da nemaš ništa protiv da malo priče-kaš. Sada ću ja i tebe. A što se ti-će tebe, bačo«, prosiktao je u uho čoveka koga je onesposo-bio, »ako ti dozvolim da zadržiš tu ruku, hoćeš li je odneti sa so-bom i provesti sledećih nekoliko sati u svojim odajama, razmiš-ljajući o svojim gresima?«

»Aha, daj pusti«, dreknuo je čovek i Grantan ga ostavi. Obo-jica ljudi povukoše se mrmljaju-ći, a Grantan produži svojim pu-tem, na oprezu zbog mogućnos-ti novih napada.

6.

Nakon dva sata tihog obilaska iznenada je začuo žamor glaso-

va iza zavijutka hodnika. Pažlji-vo je pošao napred oko ugla. Na nekoliko jardi odatle stojala je zbijena grupa članova posade i ćutke ga gledala. Veliki Džo Bonzano bio je jedan od njih; on kroči napred.

»Oh, zdravo, g. Grantane«, ka-zao je mračno i skretao pogled u stranu.

»Šta se to dešava, Džo?« Pitao je Grantan nemarno. Kao da mu je dao znak, Bonzano napade, a Grantan odskoči i odgurnu krupnog čoveka, koji se teško sruči. Grantan onda uperi svoj pištolj u glavu podoficira.

»Diži se, Džo«, naredio je krat-ko. Bonzano se teško osovi na noge. »Nisam ja kriv«, pro-mrmljao je, zagledan u pod. »Oni su me naterali«, kazao je žustrije. »Rekli su da ste vi ubili kapetana.«

»Koin je mrtav?«, upitao je Grantan, osetivši potres. »To ne valja, Bonzano. Ko vodi brod?«

»Ja sam to radio, sve dok se nije proneo glas da se nalazite u centrali i da ste ubili Varfilda i ostale«, kazao je Bonzano grok-tavo. »Kazali su da sam ja slede-ći. I šta onda čekate? Imate taj svoj Mark III, a ja nemam ništa.« Grantan se okrenu da pogleda ostale, koji su nesigurno stajali i iščekivali ishod okršaja, i među njima opazio poznato lice, skri-veno u zadnjim redovima.

»Dodji ovamo, Viz«, doviknuo je Grantan i trgao se uprvo na vreme da bi se pognuo pred Bonzanovim aperkatom i da bi zabio levicu pravo u vilicu čove-ka besomučnog pogleda. Bonza-no se presamitio, a kada se Grantan okrenuo da bi se suo-

čio sa zbijenom grupom ljudi, Viz se obreo pokraj njega.

»Šta se to ovde dešava?«, pitao je Grantan čoveka. »Šta radiš u takvom društvu, Viz? Mislio sam da ćeš ti biti jedan od članova posade koji se nikada neće pridružiti tamo nekim pobunjenicima.«

»I nisam, ser«, prekinuo ga je Viz. »Ja sam njihov zarobljenik — tako nekako.«

»Nisi više, Viz«, uveravao je Grantan uznemirenog mladića. »Šta nameravaju?« Kada se Bonzano naglo uspravio u sedeći položaj, Grantan ga je oborio nazad udarcem noge u lice.

»Doći će red i na tebe«, rekao je službeniku iz centrale koji je sada počeo da jeca.

»Samo brbljaj i napraviću ti konopce od utrobe, Viz«, promućao je Bonzano, ali se utišao kada ga je Grantan blago šutnuo u rebra.

»Sledeći put lomim kosti, Džo«, kazao je. »A sada nastavi, Viz.« Vratio je pažnju na mladog svemirca.

»Ispričali su mi da ste ubili kapetana i sve ostale«, kazao je Viz odbrambenim tonom. »Kazali su da ste sišli i ubijate posadu koja je na dužnosti.« Viz je zastao da bi zabrinuto pogledao okrvavljeno Bonzanovo lice.

»Ne brini zbog njega«, ohrabrio ga je Grantan. »Šta planiraš?«

»Najpre, rekao je komandir, moramo da se dokopamo vas, g. Grantane«, kazao je viz oklevajući, kao da očekuje da bude ustreljen tu gde stoji. Grantan gurnu pištolj u futrolu.

»I pored svega što priča Bonzano, ja ne pravim nevolje, Viz«,

kazao je. »ne znam šta to misliš da se dogodilo, ali sam prilično siguran da su Guli petljali po tebi. Nas u ovom trenutku napada tuđinski um ogromne moći, koji ima sposobnost da stvara iluzije tako što se igra našim umovima. Izgleda da se usredsredio na komandni kadar, iskusnije ljude, možda zbog toga što protiv njih može da upotrebi njihove jake navike discipline i poštovanja propisa; ali mora biti da pažljivo prati razvoj događaja i da je znao da sam te ostavio da se brineš za centralu.«

»Kako se osećaš, Džo?« Skrenuo je Grantan svoju pažnju na Bonzana koji je sada sedeo i držao na okrvavljenom nosu parče grube tkanine.

»Izvini zbog nosa«, kazao mu je Grantan. »Ali nisi mi ostavio prostora za fineše. A sada, šta kažeš o tome da prestanemo da se glupiramo i da dovedemo ovaj brod u neki red?« Grantan pruži ruku i potapša Viza po ramenu. »Polako, svemirče«, umirivao ga je kada se mršavi službenik iz centrale trgao na njegov dodir. »Ja ne jedem malu decu za doručak«, dodao je. »A sada, da li bi voleo da budeš deo rešenja, Viz?« Ozbiljno je upitao, fiksirajući mladića očima, sve dok ovaj nije oborio pogled.

»U čemu je problem, Viz?« Pitao je Grantan prijateljski. »Je li ti Bonzano rekao da ću da izvedem mađioničarski trik sa tobom, da te hipnotišem svojim mesmeričkim pogledom i da te nateram da se uspužeš uza zid i da sediš na tavanici?«

»Čovek više ne zna u šta da poveruje«, požalio se Viz. »Hoću da radim ono što je ispravno, vi

to znate, gospodine Grantane. Uvek sam želeo da budem odani marinac; ne verujem u pobunu. Ali sada kada je kapetan mrtav i sve to...*

»Jesi li siguran da je mrtav?« Prekinuo ga je Grantan. »Jesi li video telo?«

»Pa, u stvari nisam«, odvratio je Viz. »Ali — komandir Bonzano je rekao...

»Naravno«, presekao je Grantan objašnjavanje. »Vrati se bolje na svoju dužnost, Viz.« Iznenada je osetio snažan poriv da počne da puca: na Bonzana, Viz, na sve; na kraju krajeva, svi su se udružili protiv njega. Borio se protiv te nametljive želje. Grantan zatvori oči da bi se koncentrisao i brzo izvede u sebi vežbu ponovne orijentacije, uspe se da bi ponovo uspostavio tlo pod nogama i da bi se otrešao Gulovog uticaja. Negde iz daljine, sablasni glasovi odzvanjali su:

... ČVRSTO SE DRŽITE, BRAĆO! VIDITE KAKO SE ČUDNO ŽIVOT UVIJA U NAŠEM ZAHVATU! TO NAM JE NEPRIJATELJ! ZABORAVITE ONE SITNIJE. EVO OVDE ONOGA KOJIM MORAMO OVLADATI! DOBRO SE POVEŽITE, BRAĆO!

Uz napor, Grantan poče da se odupire neizmernom pritisku. Kako bi lako bilo da se opusti i smiri u ponuđenom novom tkivu stvarnosti, umesto što pokušava da se drži zastarelih, pogrešnih zamisli o ljudskoj samosvesti. Ne samo da je to bio pogrešno usmeren napor, shvatio je sa iznenadnom jasnoćom, bio je i beznadan. Na trenutak jasno je video bezgraničnu prefinjenost i sveobuhvatnu isprav-

nost gulovskog poimanja stvarnosti. Uskoro, video je, sva neharmoničnost nestaće kada sve bude došlo na svoje mesto unutar gulovskog sistema, u kome niži oblici života zauzimaju mesta koja im i odgovaraju kao onima koji održavaju i potpomažu Velike. A sada je bilo samo potrebno da se opusti i dozvoli da prevlada neizbežna pravedna moć Gula...

7.

Grantan je došao sebi u prolazu blizu lifta za komandnu palubu. U ruci mu je bio Mark III, i to vrelo. Nešto se dogodilo. Protrljao je rukom svoje neobrijano lice i prisetio se sveobuhvatnog i nadmoćnog (ili možda gotovo nadmoćnog) iskušenja da popusti pred Gulovim moždanim napadom. Ali kako je dospeo ovamo, dva nivoa iznad mesta na kojem se dotad nalazio? I gde je Viz? Povikao je, a čuo je samo jeku. Ali pred njime vrata lifta bila su otvorena. Ušao je u oštećenu kabinu. Osećao je snažnu vatru u ramenu i obamrlost ruke koja je mlitavo visila i lupkala ga po boku dok se kretao. Vrata se uz tresak zatvorile i kabina sunu na više, zakoči gotovo trenutno i vrata skliznuše u stranu da bi otkrila komandnu odaju u kojoj je kapetan Koin bio zauzet oko uređaja za komunikaciju sa flotom.

»... me to uopšte ne zanima, kapetane!« Govorio je neki oštri glas kroz pozadinsko pucketaње Pojasa. »Naređuje vam se da produžite svoje krstarenje tokom deset standardnih dana, sve do nula-osam stotina na šezdeset devetom; to je svega nešto

više od nedelju dana, na kraju krajeva, a komandi za duboki svemir daće vremena da...»

»Kako stvari stoje, admirale, za nedelju dana«, urlao je Koin, »čitava brodska posada biće mrtva ili još i gore, a sve ono što je pod mojom komandom pašće u ruke tog prokletog nevidljivog šta-mu-već-dode, toga što onaj civilni budžovan Grantan naziva Gul! Kažem vam, ser, sa svim dužnim poštovanjem, ne možete više odlagati ni trenutak! Salva od šest projektila klase Hanibal, raširenih na četrdeset stepeni u mestu kontakta obaviće posao kako treba; prokletstvo, admirale, pa nemate izbora! Bolje da izgubite jedan prst nego čitavu ruku — do đavola, čitavo telo, radi se o takvom razmišljanju! I ne glumim, prokletstvo, voleo bih i ja da doživim penziju kao i bilo koji drugi čovek — ali ova stvar prevazilazi svako iskustvo i potpuno se otela svakoj kontroli! Učinite to. Smesta!«

»Ne još, kapetane«, umešao se Grantan, shvativši koliko nejasno zvuči njegov sopstveni glas. Naterao je sebe da se pribere i zakoraćio pred Koina, koji se okrenuo prema njemu, besomučnog pogleda.

»To je naređenje, kapetane«, dopro je nesmiljeni glas iz zvučnika. »Predite u naznačenu orbitu i raportirajte mi za šest sati.«

»Za šest sati, moj zicflajš, prokleta, pompezna matora budalo!«, dreknuo je Koin i istovremeno pokazao Grantanu rukom da se ne meša. Isključio je zvučnik i rekao Grantanu mirnijim glasom:

»Govorio sam sa Starbirdom: prokleti matori izlapetis misli

da se ovde odigrava neka vrsta studentskih demonstracija. Po-kušao sam da mu objasnim...«

»Znam«, prekinuo ga je Grantan. »Čuo sam te. Uništenje da bi predupredio neprijatelja. Kapetan tone sa svojim brodom, ha? Zaboravi, Koine. Možemo da sredimo stvar.«

»Ti pojma nemaš u šta se pa-čaš, Grantane«, zarežao je Koin. »Ne mogu da rizikujem...«

»Ma nemoj«, kazao je Grantan. »Nisam verovao da ću ikada čuti čoveka iz Anapolisa koji je 'zadobio plemenitu dužnost vrhovnog komandovanja' kako predlaže potapanje jednog od najvećih brodova kojima raspo- laže mornarica dok su vatrene moći tog broda još uvek netak- nute i dok nije ispaljen nijedan metak.«

»Nije to tako prosto, do đavo- la«, zagroktao je Koin. »Kada bih odveo *Belšazara* nazad u lu- ku dok je zagađen sa — sa čime god da je, do đavola, zaga- đen...«

»Nije zagađen, kapetane«, ka- zao je Grantan umirujućim gla- som. »Napadnuti smo, ali nismo bespomoćni. Možemo da pruži- mo otpor, možda čak i da uzvra- timo napad. Prestani da mi se suprotstavljaš; hajde da radimo zajedno i vidimo šta možemo da učinimo.«

Koinove oči probadale su Grantana bez simpatije. »Čove- će, uopšte ne izgledaš dobro«, progundao je. »Pojma nemam šta te održava na nogama. Šta ti se do đavola dogodilo kada sam te ostavio? Ja sam gadno prošao ovde; morao sam da pucam na Činga — pošao je na mene sata- rom. Došao sam do radija i na-

šao da se Starbird dere na mene zbog toga što mu nisam uputio redovni petosatni raport. Prokleta matora budala.» Koin se naglo prekide i baci pogled na Grantana. »Pokušao je da mi se podsmeva«, zagroktao je. »Kao da sam devojčica koja vrišti kada ugleda beloušku.« Tresnuo je pesnicom u dlan. »Pokušao sam da mu objasnim situaciju, ali on nije hteo da sluša, samo me je ućutkivao i blebetao o ozbiljnim odgovornostima, složenim dužnostima i novom krugu unapređenja.«

»Koliko se sećam, ser«, kazao je Grantan bez uzbuđenja, »ni tebi se nije baš mnogo dopadala ideja o napadu 'sablasti' kada sam prvi put sa tobom naišao na taj problem. Niko ko to nije doživeo ne može da shvati...«

»Nemoj mi pridikovati, Grantane!«, prekinuo ga je Koin sa urlikom. »Hajde, bolje da nešto učinim sa tom ranom. Hriste, vidim kroz nju izgorena rebra.« Zastao je, malo bled u licu, okrenuo se i otišao do kutije za prvu pomoć, izvukao odatle pribor i počeo da rasprašuje steripenu u razjapljenu rupu unutar Grantanovog živog mesa. »Šteta što na brodu nemam moderan komplet za pomoć«, promrmljao je. »Eto ti primera štapskog planiranja: postavili su ih u čamce za spasavanje, ali ovde nema nijednog. Sedi.«

Grantan oseti kako moćna medicinska sredstva u peni počinju da deluju: bol se povukao i pretvorio u udaljenu nelagodnost, dok u glavi kao da mu se razvedrilo. Iznenada je sve izgledalo tako jednostavno.

»Napravili smo grešku, kapetane«, kazao je, »kada smo pokušali da se suprotstavimo Vrhovnom — i Velikima.« Zastao je, borio se da razjasni zamisao u svojoj glavi, a dok je posmatrao tanani oblik misli, prepoznao je skriveni šav prekida između sopstvenog i napadačkog ego-geštalta.

»Stoj, kapetane«, pošlo mu je za rukom da kaže kada je prevladao poriv da veliča Gule. »Petljaju se sa mojom glavom, ali mislim da mogu to da kontrolišem.« Prineo je ruke glavi kao da briše paučinu. Koin napravi korak nazad.

»Grantane, možda bi bolje bilo da odeš u svoju kabinu«, predložio je. »Čoveče, gadno izgledaš. Daj da ti pomognem.«

»Ne, kapetane, ovde mi je dobro kao i bilo gde drugde — a mislim da bi trebalo da ostanemo zajedno. Biće potrebno da nas bude dvojica da bismo nadvladali tu stvar.«

»Ne — bože moj — šta tu može običan čovek da uradi?«, zakrektao je Koin i pogledao Grantana bolesnim očima. »Kada čak ne znam ni da li su mi misli moje sopstvene? Ali ja sam mornarički oficir, tako mi boga, i mene neće upotrebiti kao piona.«

Izvukao je svoj Mark III i prislonio ga uz vrat. Detonacija mu je raznela vilicu. Grantan na trenutak ugleda smrskane, okrvavljene zube koji su belo svetlucali u crvenoj razderotini kada se kapetan sručio pred njim.

»Sjajno«, kazao je Grantan naglas. »Pretpostavljam da to čitav teret svaljuje na Pita, sinčića gospode Grantan.« Otišao je do komunikacionog uređaja koji je

još uvek bio uključen i progovorio u njega:

»Glavnom štabu flote, ovde Grantan, putnik na *Belšazeru*, lociranom pored Kalista. Imam čast da prijavim smrt kapetana broda Avrama Koina, kao i svemiraca Brauna i Činga, između ostalih. Ovde smo u teškim nevoljama, ali kapetan Koin zadržao je situaciju u svojim rukama sve do kraja. Ja ću sada pokušati da učinim šta mogu. Prijem.«

Ono glavno što mu je sada bilo potrebno, razmišljao je Grantan, bio je dobar čovek koji će držati komandu palubu dok on bude zauzet oko opreme u svojoj kabini. Pomislio je na visokog podoficira signalistu po imenu Alojzjus koji mu se učinio kao inteligentan momak, a istovremeno dovoljno preduzimljiv da je među posadom zaradio nadimak Admiral. Prišao je komandnoj ploči i uključio preklopnike na kojima je pisalo **OPŠTE OBRAĆANJE - PAŽNJA SVIMA**. Pokraj njih nalazio se spisak ljudi po dužnostima. Grantan ga na brzinu prede pogledom.

»Svemirac Alojzjus Ndžaro da se javi hitno na komandnu«, kazao je odlučno. »Svi su dužni da mu pomognu da dođe — smesta!«

Pa, pomislio je, moglo bi da upali. Poželeo je sreću mladiću — biće mu potrebna. Grantan se okrenuo ekranu kamere za nadgledanje, otipkao koordinate centrale. U polutami ogromnog odeljenja video se Viz, koji je sedeo na podu, sa pištoljem u ruci.

»Kako ide posao, Viz?« Upitao je Grantan. Viz je preneraženo

poskočio, a zatim pogledao pravo u oko kamere za nadgledanje.

»Oh, to ste vi, gospodine Grantane«, kazao je nepotrebno. »Prilično je mirno. Morao sam da pucam u Varfilda«, dodao je. »Napao me. Ali ostatak njegove posade je na borbenim mestima. Naterao sam ih da ubace Varfilda i ono što je ostalo od Brauna u konvertor otpadaka, da bude bar malo koristi od njih.«

»To ne valja, Viz. Varfild je dobro poznavao centralu. Pošalji čoveka do kuhinje po hranu za sve vas. I drži se. Uskoro ću moći da te odmenim.«

Grantan je zatim otipkao oda-je posade, ali je video samo nekoliko ljudi koji su se besciljno kretali malim prostorijama. Pojavio se Admiral, uredno odeven kao i obično. Uredno odevanje usred čitave ove katastrofe, pomisli Grantan u čudu. Dobar čovek. Admirala nestade iz vidika, ali Grantan poradi na brojčanicima i pronađe ga u prolazu koji je vodio od Grada Posade do prostora za teret, tamo gde su se nalazili najbliži liftovi za gornje palube. Tamo je besposličarilo nekoliko ljudi. Admiral nije obraćao pažnju na njih, a oni ništa nisu učinili dok je prolazio, ali su se okrenuli prema njemu i počeli da ga slede do lifta. Alojzjus pozva lift i stade da čeka. Jedna od njegove dve senke pođe prema njemu. Iznenada, Alojzjus se okrenu, a Grantan vide blesak svetlosti na čeličnoj oštrici u njegovoj ruci. Šiljato se čivo suknu pokraj napadača, rukovaoca teretom koji se, sećao se Grantan, zvao Blis.

»Promašio si!« prosikta Blis, koji je poprilično odskočio unazad. Admiral ga zamišljeno pogleda, a sečivo na izvlačenje kao da nestade u vazduhu. »Jesi li onda zaboravio da zakopčaš svoju bluzu, Džordži, šta li?«, pitao je ljubazno. Blis spusti pogled i prstima opipa raskriljene krajeve svojeg odela.

»Nema nijednog dugmeta!«, kazao je. »Oh, ti...« Napravio je suspregnuti pokret, kao da uz krajnji napor sprečava sebe da ne napadne. »Al' nisi mog'o, ne sa jednim zamahom te čačkalice.«

»Ćao, Džordži«, kazao je admiral i napravio korak unazad, pravo u lift koji ga je čekao, tek što je stigao.

Prizor je zamenila slika koju je prikazivala kamera u tavanici kabine. Admiral zagladi svoju kosu i zatim stade tiho da čeka, stojeći gotovo u stavu mirno.

Grantan otvori uska vrata koja su vodila unutra iz malog predvorja kada su vrata lifta skliznula u stranu i Admiral izašao. Video je Grantana.

»Verujem da ste me vi pozvali ovamo, ser«, kazao je.

»Na mestu voljno, svemirče«, kazao je Grantan. »Dopalo mi se kako si se pobrinuo za Blisa i njegovog prijatelja«, nastavio je. »Udi u kapetanove odaje i daj da porazgovaramo.«

Admiral se radoznalo obazro kada se pognuo ispod dovratka i priljubio uza zid da se ne bi tiskao uz civilnu krupnu zverku. A onda je ugledao mrtvog kapetana i sledio se.

»Polako, Admirale«, kazao je Grantan. »Ili ti se više dopada Alojzjus? Ili Ndžaro?«

»To Ndžaro je neka vrsta Masai imena, kako čujem«, odvratio je svemirac. »Obično me zovu Al.«

»Dobro, Ale«, kazao je Grantan. »A sada, situacija nam je ovde u rukama. Kapetan Koin umro je na dužnosti. Hrabar čovek. Ja sam uskočio da bih učinio šta mogu. Sada ti možeš da pomogneš. Mislim da sam stabilizovao centralu. Varfildova posada vratila se na dužnost, a druškan po imenu Viz motri kako se stvari razvijaju.«

»Oh, Viz, naravno, dosta je to pametan prikan, za Polacka«, priznao je Admiral. »Polack u stvari znači Poljak na poljskom«, dodao je ozbiljno. »Nije ni toliko loše ime.«

»Sve dok kontrolišemo komandnu oblast i dok imamo napajanje iz centrale«, produžio je Grantan, »imamo situaciju u rukama. Ja sada moram da izađem, da se vratim u svoje odaje i vidim mogu li da otkrijem još nešto o ovome sa čime smo suočeni.«

»Želeo bih da pomognem, g. Grantane«, kazao je Ndžaro uz nemirenim glasom, »ali dovoljno znam o opremi ovde gore na kapetanovoj teritoriji da znam da ništa ne znam.«

»Samo treba da sediš ovde dok se ja ne vratim«, umirivao ga je Grantan. »Ne puštaj nikoga unutra ni pod kojim uslovom. Ako ti se obrati Viz, njemu možeš da veruješ. Nikome više. A čak ni on ne sme unutra, je li jasno?«

»Ako vi tako kažete, ser«, složio se Admiral uz oklevanje.

»Vratite se što pre možete, molim vas, g. Grantane. Nije me

briga što moram da vam priznam da ću se plašiti, sasvim sam ovde gore.»

»Ja bih se plašio čak i kada bi ovde bili svi članovi glavnog štaba da me drže za ruku«, kazao je Grantan. »Ali ne smemo dozvoliti strahu da ovlada nad nama. Znamo šta treba da radimo. Hajde da to i uradimo.«

Kada se Grantan okrenuo mikrofONU za opšte obraćanje da bi pozvao Viza, iznenada mu postade kristalno jasno da sada samo treba da se opusti, a Veliki će učiniti ostalo. Tako lako... I tako ispravno...

UČINI TO, ČUDNOŽIVOTE! POVEŽITE SE, BRAĆO. ČUDNOŽIVOTE, POVEŽI SE S NAMA DA UČINIMO KRAJ OVOM NEMIRU. UBIJ SVE KOJI SE USUĐUJU DA SE SUPROTSTAVE...

»G. Grantane!« Admiralov glas zaurlao je iz velike daljine, a opet nekako izbliza i razbio čauru snova koja se gotovo zatorila oko Grantana. Otvorio je oči da bi video razneseno lice kapetana Koina kako se uzdiže nadnjim, dok mu krv kaplje sa vrha nepovređenog nosa. Krkljav zvuk dopre sa ostataka njegovog vrata. Iza stravične prikaze, Grantan ugleda Admiralovo lice obliveno suzama. Iz daljine od samo nekoliko inča, Grantan je gledao u Koinovo lice — ili zapravo samo njegovu polovinu. Donja čeljust nedostajala je, a gornji zubi bili su groteskno istureni iznad istrvanih krpa raznesenog vrata, iz kojih je pulsirala krv u crno-crvenim talasima.

»Kako je ustao?«, plakao je Admiral. »On je mrtav! Kako

može da stoji?« Admiral je sada otvoreno ridao. Grantan ga je smirivao i kazao: »Ave je u redu, Ale, to je samo još jedna halucinacija.«

»Šta se dešava, Admirale?« Činilo se da mračni glas dopire sa raznesenih usta. »Ti i ovaj civil ovde zajedno ste malo skrenuli?«

»Oh, moj bože, kapetane, bolje sedite, gospodine«, plakao je Admiral. »Užasno ste povređeni.« Oklevajući, napravio je pokret prema okrvavljenoj prikazi, a zatim se povukao. Koinove širom otvorene oči fiksirale su Grantanovo lice, iako je Grantan bez uspeha pokušavao da mu uhvati pogled. Napravio je korak i uhvatio kapetana za ruku, osetio čvrsto meso ispod teškog plavog rukava od poliona, čuo hrapavo, krkljavo disanje. Obuhvati ga talas vrtoglavice; osetio je kako mu se paluba ljulja pod nogama.

»Gospodine Grantan! Pa hitajte! Nećete se valjda sada onesvestiti?«, vikao je mladić. Prošao je pored jezivog Koina i dograbio Grantana za ruku. »Dižite se, gospodine! Ne možete me ostaviti samog s ovim!« Admiral ga pusti kada ga je kapetan odgurnuo u stranu. Stvar koja je nekada bila kapetan Avram O. (Osedlani) Koin izvukla je naglo službeni pištolj iz futrole na boku i pažljivo nanišaniła — ali ne u Grantana, već iza njega. Kada se Grantan bacio da dograbi oružje, pištolj iz oštar, hrapav prasak izbaci munju plave svetlosti. Iza njega, kada je odgurnuo iznenada mlitav leš, Grantan začu zvuk klizanja i **tup!** tela koje pada na pod. Okrenuo se i

ugledao lice Džoa Bonzana zahvaćeno agonijom.

»Gde — šta — velika zmija«, zakrkljao je Bonzano pre nego što je ućutio. Granta se okrenuo da bi video Admirala koji se povlači od njega, sa užasnim izrazom na licu.

»Mrtvi oficiri ne šetaju okolo i pucaju u ljude«, kazao je Grantan prestravljenom marincu. »Priberi se, Al. To se Guli petlja u naše glave i to je sve.«

»Ali«, mucao je Admiral, »ali — neko je ubio komandira Bonzana!«

Grantan spusti pogled na teški pištolj u svojoj ruci. Da li je...? Nije znao. Koin je mlitav ležao podno njegovih nogu, a Bonzano iza njega.

»Ale«, kazao je Grantan blago prestravljenom čoveku, »šta si video?«

»Video sam kako je komandir ušao«, kazao je Al uz oklevanje. »Video sam kako pucate u njega. Verovatno ste bili prisiljeni, g. Grantane. Mogu da posvedočim, da je nameravao da vas napadne.«

»Nije važno, Ale, sve je to samo još jedan trik«, kazao je Grantan umirujućim glasom. »Ne verujem da je komandir Bonzano igde u blizini. Verovatno leži u stacionaru polomljenog nosa.« Gurnuo je nepokretno telo stopalom.

»Ne znam više u šta da verujem, g. Grantane«, kazao je Admiral uz oklevanje, »kada čovek ne može više da veruje ni sopstvenim očima.«

»Sa time smo suočeni, Ale«, kazao je Grantan zbunjenom čoveku. »Moramo da se držimo onog osnovnog: brod je i dalje

netaknut i mi ga odavde možemo kontrolisati. Sada treba da smirimo posadu, tako da ne pobijaju jedni druge. Možeš da upotrebiš kapetanove kamere za nadgledanje da proveriš stacionar i kuhinju. Ljudi moraju da jedu, a sve dok nekoga ima na dužnosti da održava procesore hrane u pogonu, niko neće gladovati. A kada smo već na tome, vreme je da upotrebimo kapetanovog autokuvara. Šta više voliš, Ale? Burgundski odrezak ili viršle?«

»Ništa, g. Grantane«, odvratio je Al nespokojno. »Ne sa ovim haosom na podu. Uopšte nemam apetita.«

»Drži se, Admirale«, uputio je Grantan mladića. »Ja sada moram da krenem i vidim šta se dešava. Sav taj mir i tišina počinju da me nerviraju.«

»Daću sve do sebe, g. Grantane«, kazao je Al ozbiljnog izraza. »Nadam se da niko neće pokušati da upadne ovamo.« Obazro se zabrinuto. »Gospodine Grantane«, nastavio je, »kako to da je sve tako tiho?« Pogledao je ogromnu ploču za upravljanje. »Kao da se sve smirilo«, primetio je. »Mora da su se ljudi vratili na svoje dužnosti. Srećno, g. Grantane.« Admiral mu pruži šaku i Grantan je steže.

Izašao je u predvorje, zaobišao lift i pošao uskim stepeništem do nivoa za posadu. Tišina, ako se izuzme uvek prisutno zujanje rutinskih funkcija broda, bila je potpuna. Grantan ode do odaja za posadu i zaviri unutra da bi video nizove ležaja, u kojima su bili njihovi uspavani vlasnici. Činilo se da je najveći deo

posade potrošio svu snagu na-
kon svih uzbuđenja.

Grantan se provlačio beskar-
nim prolazima broda.

Putem je naišao samo na jed-
nog čoveka, Luisa, sedokosog
poručnika, zauzetog u odeljenju
za zalihe. Radoznalo je digao
pogled kada je Grantan ušao;
ruka mu je prišla oružju u futro-
li, a onda se opustila.

»Oh, to ste vi, g. Grantane«,
kazao je iznenađenim glasom.
»Čuo sam da ste mrtvi. Drago
mi je što vidim da to nije istina.«
Luis pokaza glavom spiskove in-
ventara koje je pregledao. »Pro-
veravam rezerve«, kazao je, »za
svaki slučaj, ako se čitava ta luc-
kasta zbrka vrati.«

»Zar je uopšte prestala, ko-
mandire?«, pitao je Grantan ofi-
cira pogurenih ramena. »Imao
sam previše posla da bih prime-
tio.«

»Tokom poslednjih nedelju
dana, stvari su se prilično stabi-
lizovale. Osim, razume se, u po-
gledu nestanka kapetana Koina
i nekolicine drugih. Obrazovali
smo oficirski odbor da vodi
stvari dok se kapetan ne pojavi.«

»On je mrtav, komandire«, ka-
zao je Grantan čoveku. »Biće
najbolje da ti i tvoj odbor zadrži-
te dužnost malo duže. Planirate
li da vratite uskoro brod u ze-
maljsku orbitu?«

»Zavisi«, kazao je Luis i poče-
šao glavom. »Komandir Dvajt ka-
že da nam je naređeno da skre-
nemo i uđemo u orbitu oko sun-
ca. Ne znam šta misle time da
postignu.«

»Imaće nas na dohvat ruke
dok vrhovna komanda ne bude
odlučila šta će s nama«, kazao je
Grantan.

»To je istina«, složio se Luis,
»ali šta ste mislili time 'šta će s
nama'? Pretpostavljam da nas
očekuje dobrodošlica kao heroji-
ma zbog toga što smo preživeli
napad neprijatelja sa tako malo
žrtava.«

»Ne računaj na to«, posaveto-
vao ga je Grantan. »Kapetan Ko-
in zatražio je da napadnu i da
nas unište.«

Luisovo lice ukočilo se i pre-
bledelo. »Kada je to bilo?« Pitao
je.

»Ne znam da li komanda za
duboki svemir planira da udo-
volji njegovom zahtevu«, objas-
nio je Grantan. »Bio je prilično
uznemiren dok je razgovarao sa
admiralom.«

»Proveriću na komunikacio-
nom sistemu«, predložio je Luis.
»Izvinjavam se«, kazao je uzne-
mireno i otišao u malenu odaju
za komunikaciju da bi se poza-
bavio brodskim interfonom. Ka-
da se ponovo pojavio, delovao je
kao čovek koga je neko punom
silinom udario u solarni plek-
sus.

»Ted kaže da nam se punom
brzinom približava salva od
dvadeset projektila klase Ajaks.
Predložio je da se odbor za pet
minuta okupi u punom sastavu
na komandnoj palubi. Hoćete li
i vi da prisustvujete?«

»Šta možemo da uradimo?«
Pitao je Grantan. »Da li Belšazer
može da izbegne projekte ili da
ide brže od njih?«

»Ni na koji način«, kazao je
Luis turobno. »Možda je najbolje
što možemo učiniti da ih pre-
sretnemo sopstvenom salvom.
Zavisi od Bakija, oficira tobđži-
je.«

Poručnik Bakingem, vitki, sedokosi čovek, odeven bez greške kao i uvek, govorio je zbunjenim tonom zanatlije koji upravo ispostavlja račun.

»Ništa drugo ne mogu da predložim, gospodo«, kazao je. »Još uvek imamo vremena da napustimo brod pre nego što uđemo u žutu zonu, a uz malo sreće, tragači na raketama neće obratiti pažnju na letelice za spasavanje.«

Kada se jedan od oficira, komandir Endor, rumenog lica i krupne građe, podigao da govori, svetla zatreptaše; pod palube se zaljulja, pođe naviše nezaustavljivom inercijom lavine.

»Automati su otpočeli akciju izbegavanja«, dreknuo je Brent, trupni komandir. »Brojevi su ti zastareli, Baki! Evo njih ovde!«

Zablistala je bela svetlost. Kroz prašnjavi odsjaj, Grantan je video ljude kako klize, padaju, hvataju se za ručke i delove stvari koje su i same počele da se kotrljaju i gomilaju na prednjem zidu, dok su zvuci udaraca i lomljava prigušili pokušaje komandovanja. Obreo se pokraj rešetke ventilacionog otvora, koja je popustila pod njegovom težinom i povukla ga u metalni tunel koji je odjekivao, u slobodnom padu, da bi najzad tresnuo o prepreku od nečeg čvrstog. Napola onesvešćen, uspeo je da nadvlada svoje misli i da usredsredi pažnju na nametljivi dodir koji je prigušio bol polomljene butine i uklonio osećaj vatre koja ga je nezaustavljivo gutala, urlajuće agonije dok mu se koža ugljenisala i gorela, meso pržilo,

osipalo mehurima, prskalo. Kao umotan u anestetičku penu, probijao se napred, napola svestan da ga to uljesko prisustvo Gula primorava da puži, da zaobiđe razneseni izmenjivač toplota, pronade put bekstva, zaroni tunelom prema letilici za spasavanje. Brod se sada tumbao — i to nije bila iluzija — u to je bio sasvim siguran. A ukoliko je Gul i upravljao njime, baš lepo — sve dok ga sklanja pred neodoljivim plamenovima. Na trenutak je ugledao svoju izgorenu ruku koja se upinje da uhvati bravu vrata letilice za spasavanje; a zatim udarac, veliko **bum!** koje mu je rasprсло svest u deliće sitnije od zrnaca prašine koje zaploviše na sve strane tokom nesamerljivog vremena pre nego što su se ponovo sakupili u spoznaju da je nekako ipak izbegao, da se nalazi u letilici za spasavanje, iako na neki način još uvek lebdi u vatrenoj oluji. Varljivi dodir Gula nestao je. Bio je živ i slobodan. Potom sve misli nestaše.

Treće poglavlje

1.

PRONAĐEN PREŽIVELI SA BELŠAZARA?

Dok je sedeo za svojim stolom od ružinog drveta dugačkim osam stopa, tamo u štabu vrhovne komande za duboki svemir, admiral Margrejev prelazio je pogledom članak u singapurskom **Tajms — Standardu**, koji je došao zajedno sa jutarnjom poštom.

» Hmfm«, promrmljao je kada je odbacio isečak iz novina u stranu. »Pogledaj ovo, Fredi«, naredio je sredovečnom oficiru koji je radio kao njegov pomoćnik za štampu. »Sigurno neki prokleti ludak«, nastavio je. »Prema članku, pronađen je dok je išao po plaži nekog ostrva u Daluzijskoj skupini. Ali moraćemo to da proverimo«. Teško je uzdahnuo, skinuo svoju nogu sa ugla radnog stola i zavalio se, sa nogama na podu, nesvesno i instinktivno zauzevši položaj za borbu.

» Prvi put u istoriji ratni brod Ogranka za svemir izgubljen je u svemiru«, kazao je mračno, ne obraćajući se nikom određeno. »Iako sam ja lično naredio da bude raznesen. A nikakvih detalja o tome osim nekih smušenih poruka koje je emitovao Osedlani Koin. Bio je to dobar čovek.«

» **Zaista** se pominjao nestanak jedne spasilačke letilice«, oprezno je primetio poručnik. »One koju Lunarna baza nije uspela da zaustavi.«

» Alibi Arta Kejla«, frknuo je Margrejev. »Ali pronjuškaj po svemu ovome, Fredi, i osim ukoliko tip nije kopletan ludak, dovedi ga ovamo. Što pre. Ako nije lažov, hoću da mu se mozak kompletno obriše.«

» Admiral se svakako seća čudnih događaja tamo u Denveru prošle nedelje«, kazao je Fredi uz oklevanje. »Gospodine, šta mislite, da li može biti neke veze . . .«

» Ništa ja ne smatram da može biti«, zagroktao je Margrejev. »Taj prokleti civil, Grantland ili kako se već zvaše, pretpostavljalo se da može biti da je prodro u

trezor, samo što tamo nije bilo nikoga, koliko se sećam. Ne vidim nikakvu vezu osim da je štab bezbednosti potrebno malo protumbati. Fredi, daj mi izveštaj o tom fijasku.«

»Ser«, Fredi je rekao nemirno, »sledeći tekst koji imam za vas, ser, to je izjava ispisana na osnovu šest snimljenih razgovora sa tim šetačem po plaži. Strogo poverljivo, samo za vas, ser, razume se.«

» Spremi mi skraćenu verziju, pa ću je pogledati posle ručka«, naredio je Margrejev. »Daj da ti potpišem.« Našarao je na koricama službenog dokumenta: »Predato kmd. Fipsu radi sačinjavanja rezimea. M.« Onda je počeo da prelistava šapirografirane listove.

2.

DOBROVOLJNA IZJAVA PITERA GRANTANA, DR FIL.

U tom snu plivao sam rekom bele vatre. San je trajao i trajao; a onda sam se probudio — vatra je i dalje bila tu i palila me svom žestinom.

Pokrenuo sam se da bih pobe-gao od plamenova i zahvatila me je prava panika. Pokušao sam da se vratim snu i relativnoj ugodnosti vatrene reke, ali taj put je bio zatvoren. Bilo to bolje ili gore, bio sam živ i svestan.

Ostvorio sam oči i pokušao da se obazrem. Nalazio sam se na podu pokraj golog ležaja za ubrzanje — onakvog kakve zemaljska svemirska služba postavlja u svoje retko korišćene letilice za spasavanje. Bila su tu još tri ležaja, ali nikoga nije bilo u nji-

ma. Pokušao sam da sednem. Nije bilo lako, ali upotrebivši mnogo više snage volje nego što bi se moglo zahtevati od ranjenog čoveka, to mi je pošlo za rukom. Pogledao sam svoju levu ruku. Gadno. Šaka je bila samo srednje opečena, ali podlaktica je bila crna, a tamo gde su ugljenisani gornji slojevi poprskali ukazalo se tamno crvenilo. Sledeća stvar koju je trebalo proveriti bilo je moje desno rame: video sam samo zaprljanu masu steripene.

Kabinet za prvu pomoć nalazio se nasuprot mene u odeljku. Pokušao sam da stanem na desnu nogu, osetio kako slomljeni krajevi kosti stružu jedan o drugu na osećanje koje je nadilazilo bol. Nalegao sam se na drugu nogu, pomagao se izgorenom rukom. Puzanje do kabineta bacalo je u zasenak Hilarijev uspon na Everest, ali sam ipak uspeo da dođem do cilja i nađem mikroprekidač na podu koji je aktivirao čitavu stvar, a onda sam se ponovo obeznanio . . .

3.

Ovoga puta probudio sam se bistre glave, ali slab. Desna noga mi je bila utrнула, ali srazmerno udobna, čvrsto stegnuta u udlagu za hodalje. Digao sam ruku i opipao obrijanu lobanju sa ožiljcima. Sigurno sam imao frakturu. Na trenutak sam se sećao jezivog pada kroz tunel lifta. Desna ruka — pa, još uvek je bila na svojem mestu, umotana sve do ramena i ukočena čvrstim povezom koji je sprečavao tkivo oko povrede da se pokida i obogalji me. Uporni pritisak koji je stvarao povez dok se

skupljao baš i nije bio stvar koje bi se čovek rado prisećao u trenucima dokolice, ali bar kabinet nije izvršio amputaciju. Nisam se žalio. Desna podlaktica bila je prekrivena penom i povezana.

Koliko mi je bilo poznato, bio sam prvi poznati preživeli iz sukoba sa Gulima — ukoliko sam preživeo.

Još uvek sam bio daleko od doma, a do ovoga trenutka nisam proverio stanje u kojem se nalazi letilica za spasavanje. Bacio sam pogled prema ulaznim vratima. Bila su čvrsto zatvorena. Video sam crne tragove tamo gde ih je dotakla moja izgorena ruka.

Oteturao sam se natrag do ležaja i pokušao da razmislim. U ovakvom stanju — sa slomljenom nogom i opekotinama trećeg stepena, a uz sve to još i fraktura lobanje — trebalo bi da nisam bio sposoban ni da ispadnem iz kreveta, a kamoli da obavim put od komande palube **Belšazara** sve do spasilačke letilice; a kako sam samo uspeo da zatvorim ta vrata? U vanrednim situacijama ljudi su sposobni za velika naprezanja. Ali trčanje sa slomljenom butinom, rukovanje teškim polugama za zatvaranje vrata sa spaljenim prstima i razmišljanje sa razbijenom lobanjom bilo je ipak malo previše. Pa ipak, bio sam ovde — i bilo je vreme da se javim ZSBOS štabu.

Uključio sam prekidač i uputio šifru za slučaj opasnosti koju mi je pukovnik Auzar Kejl iz aerokosmičke obaveštajne službe predao pre samo nekoliko nedelja. Prošlo je gotovo pet minuta pre nego što se signal primlje-

no« probio preko relejne stanice na Ganimedu, još deset minuta pre nego što je Kejlovo lice uplovilo u moje vidno polje. Čak i kroz smetnje na ekranu mogao sam videti namrgodenost njegovog pogleda.

» Grantane!« prasnuo je. »Gde je kapetan Koin? Šta se dogodilo tamo napolju?« Utišao sam mu glas gotovo do šaptanja.

» Polako«, kazao sam mu, »ispričaću ti. Da li se ovo snima?« Nisam čekao na odgovor — ne sa vremenskim pomakom od petnaest minuta. Navalio sam:

» Belšazar je sabotirala njegovu sopstvenu posadu — protiv svoje volje. Onda smo pogođeni. Ja sam se izvukao. Izgubio sam nešto kože, ali kabinet za prvu pomoć drži situaciju u svojim rukama. Reci medicinarima koji su ga pripremili da ih častim pićem.«

Završio sam poruku i počeo da čekam Kejlov odgovor. Na ekranu, njegova drhtava slika nestrpljivo mi je uvećavala pogled tako neprijateljski kao medicinska sestra kojoj su produžili bolničku smenu. Proći će pola sata pre nego što dočekam njegovu reakciju na svoj izveštaj. Zadremao sam — i s trzajem se probudio. Kejl je govorio.

» . . . tvoj izveštaj. Neću da biram reči. Zanima ih tvoja uloga u katastrofi. Kako to da si samo ti preživeo?«

» Otkud ja to znam, do đavola?« Dreknuo sam — zapravo zakreketao. Ali Kejlov glas nastavljao je da brunda:

» T . . . tvoji psihodinamičari kažu mi da ti Guli možda imaju neku vrstu telepatske sposobnosti kojom upravljaju na dalji-

nu i kojom mogu da preobrate lojalnog čoveka bez njegovog znanja. Sam si mi kazao da si tokom napada imao pomračenje svesti — i da si dospeo do letilice za spasavanje bez ikakvog sećanja kako ti je to pošlo za rukom.

U ratu smo, Grantane. U ratu protiv zlokobnog neprijatelja koji napada bez ikakvog upozorenja i bez milosti. Poslat si da bi istražio mogućnost — koji si ono izraz upotrebio — hipermoždane invazije. Tebi je bolje nego ikome drugome poznato koliko bih rizikovao ako bih ti dozvolio da prođeš patrolne linije.

Žao mi je, Grantane. Ne mogu ti dozvoliti da sletiš na Zemlju. Ne mogu da preuzmem odgovornost.«

» Šta sada da radim?« Grmeo sam. »Da uđem u orbitu i gutam pilule nadajući se da ćete vi tamo nešto smisliti? Meni treba čitav dućan pun doktora!«

Kejl najzak odgovori. »Da«, kazao je. »Moraćeš da uđeš u parkirnu orbitu. Možda će u dogledno vreme doći do razvoja događaja koji bi omogućio da . . . ovaj . . . prerazmotrimo situaciju.« Izbegavao je moj pogled. Znao sam šta mu je na umu. Želeo je da me poštedi mentalnog mučenja koji bi predstavljalo saznanje šta me čeka. Zapravo ga nisam mogao osuditi: radio je ono za šta je mislio da je ispravno. A ja bi trebalo da poslušam i da se pretvaram — sve dok projektili sa bojnim glavama ne udare — da ne znam da sam osuđen na smrt.

4.

Pokušao sam da se priberem i razmotrim situaciju. Bio sam sam i povređen, nalazio sam se na spasilačkoj letilici koja će se pretvoriti u metu čitavom jatu projektila u istom trenutku kada budem došao u njegov dom. Otarasio sam se Gula, ali neću preživeti sledeći susret sa sopstvenom vrstom. Nisu mogli da rizikuju zbog mogućnosti da radim po Gulovim naređenjima.

Naravno, nisam to učinio. Još uvek sam bio isti onaj stari Piter Grantan, psihodinamičar, koji je pre devet nedelja došao na brod pod Koinovom komandom. Misli koje su mi se vrzmale po glavi možda baš i nisu bile briljantne, ali bile su moje, u potpunosti . . .

Ali kako sam mogao da budem siguran u to?

Možda u Kejlovoj sumnji i ima nečega.

Ukoliko su Guli onako vešti kao što smo sumnjali, svakako nisu ostavili nikakvih vidljivih tragova svojeg mešanja — bar ne na svesnom nivou.

Ali u tom trenutku je na scenu stupala psihodinamičarska uvežbanost. Reagovao sam kao i bilo ko drugi nakon povrede i pretrpljenog straha, žudeo sam da se vratim kući i polizem svoje rane. Ali ja nisam bio bilo koji ranjenik. Uvežban sam da se snalazim po prefinjenostima uma — i pripremao sam se baš za ovakav napad.

Sada je došao trenutak da iskoristim tu svoju uvežbanost. Davala mi je bar jednu korisnu mogućnost. Mogao sam da otključam sećanja svoje podsvesti — i da vidim šta se dogodilo.

Legao sam, pročistio svoj um od suvišnih misli i koncentrisao se na ključnu reč koja će aktivirati autohipnotički ciklus . . .

Čulni utisci nestadoše. Bio sam sam u maglovitoj praznini prvog nivoa transa. Upotrebio sam drugu reč i kliznuo ispod maglovite površine u svet snoviđenja nejasnih, fantazmagoričnih prikaza koje su se kretale po svojem paklu poluoformljenih predstava. Prodro sam dublje, probio se u treći nivo koji je pripadao živim halucinacijama, tamo gde su slike blistavo jasne poput prozora u ogledalu žamorile ne bi li privukle pažnju na sebe. I dublje . . .

5.

Neizmerna zbrka bazične memorije ležala je preda mnom. Izdvojena iz nje, uzdignuta u visinu dok je posmatrala, frakcija ličnosti pregledala je prizor i tragala višedimenzionalnim kontinuumom ne bi li našla dokaz tuđeg upada.

I pronašla ga je.

Kao što oko u trenutku opazi titraj pokreta među beskonačnošću nepokretnih detalja, tako je moje unutrašnje oko primetilo fine tragove uma Gula, nalik šaputavom dodiru koji je neprijetno menjao moje skrivene motivacije.

Odabirao sam i ulazio u žižu, prilagođavao se zabeleženom geštaltu.

KONTAKT, BLISTAVI NAŠ!
POLAKO SADA! DOBRO NE-
GUJTE TU ISKRU. ONA POIG-
RAVA NA PRAGU...

ČUDNOŽIVOT SE OTIMA,
GOSPODARU! KOPRCA SE

KAO GORM-CRV U PROGRI- ZU!

Deo mojeg uma posmatrao je kako se sećanje ponovo odvijaju. Osluškiavao sam glasove — a ipak to nisu bili glasovi, već samo obrisi predstava, neopisivo prefinjeni. Video sam kako se pseudoličnost, koju sam ostvario da bi bila mamac tokom stotina uvežbavanja sada bori protiv uljeskog podražavanja — a zatim popušta pod neodoljivim pritiskom tuđinskog mešanja. Posmatrao sam kako operator Gula preuzima kontrolu nad motornim centrima i tera me da puzim kroz zagušljivi dim opustošenog odeljenja za mehaničku opremu prema tunelu doka sa spasilačkom letilicom. Vatra iz oštećenog izmenjivača toplote bljunu na mojem putu i zatvori mi prolaz. Nastavio sam, osetio sablasne plamenove kako me ližu — a zatim se ulaz otvorio i ja sam otpuzao kroz njega, naprežući slomljenu nogu. Sećao sam se kako je moja pocrnela ruka pipala po točku za zabravljivanje vrata; a zatim udar kada je spasilačka letilica iskočila iz vojnog razarača koji se raspadao — i potres koji je uništavao čitav svet kada sam se srušio.

A na nivou daleko ispod svesnog, pokorena pseudoličnost ponovo počne da se otima — bori se protiv osvajača i izazvala trenutni odgovor:

TADA ME JE SKORO IZBEGAO, PRESVETLI GOSPODARU. POVEŽI SE SA OVIM NIŽIM BIĆEM!

NEMOGUĆE! ZAR ZABORAVLJAŠ SVA MOJA UČENJA? UHVATI SE U KOŠTAC, MA-

KAR ISCRPAO POSLEDNJI DE- LIĆ ŽIVOTNE SILE!

Slobodna od svih uplitanja, na nivou na kojem su spoznaja i zadržavanje podataka bili trenutni i totalni, moja osnovna frakcija ličnosti koja je sve nadgledala sledila je izvežbani um Gula dok je urezivao naredbu duboko u moju podsvest. Onda se dodir povukao, izbrisao tragove koje je ostavio svojim prolaskom da bi me na svesnom nivou ostavio nesvesnog njegovog mešanja.

Posmatrajući um Gula, učio sam.

Neprijateljsko . uplitanje — koncept o kojem su psihodinamičari teoretisali — nije predstavljalo ništa više od oblića istkanog od praznine. . .

Ali oblića koje sam mogao iskopirati, sada kada sam video šta su mu učinili.

Oklevajući, posegao sam za nematerijalnim tkanjem kontinuuma, okretao ga i manipulirao njime, kopirao uplitanje Gula. Poput ravni kristala tananog kao list hartije, višeznačni vidovi stvarnosti uplovili su u žižu, usaglašavali se.

Najednom, kanal je ležao otvoren. Onako lako kao kada bih pružio ruku da uhvatim leptira na noćnom cvetu, posegao sam preko nezamislive praznine — i osetio ponor tamniji od najnižeg nivoa pakla i u njemu svetlucavi, mračni oblik.

Prolomio se bezvučni vrisak. PRESVETLI! PRUŽIO SE PREMA MENI — DOTAKAO ME!

6.

Koristeći tehniku koju sam uzeo od samih Gula, navalio

sam, prigušio krik, napao tminu i obuhvatio gnusnu želatinoznu masu Gula dok se ovaj grčio u mahnitost[†] ksenofobije — tona jetre koja se komeša na dnu mračnog bunara i zrači mržnjom.

Pojačao sam kontrolu. Um Gula svio se oko sebe, blebećući. Nisam zastao ni trenutka da se priberem, već sam išao dalje, opipavao svojim kanalom kontakta, tragao za oblicima, pregledao mlitavi um Gula. . .

Video sam svet žutih mora koja zapljuskuju beskonačne obale od blata. Bila je tu zadimljena jama, pravi ponor u kome je tečni sumpor klokotao kuljajući iz nekog unutarnjeg izvora i popunjavao divovsko prirodno udubljenje. Guli su se okupili po njegovim rubovima i hranili se, svako od monstruoznih stvorenja tiskalo se sa svojim susedi- ma da bi se dokopalo boljeg položaja.

Išao sam dalje, video sam debele snopove živog nervnog tkiva koji su povezivali svaki od organa koji su se hranili sa moždanom masom daleko u podzemlju. Tragao sam prolazima kroz koje su se prostirali ogranci do divovskih pećina u kojima su manja stvorenja nešto radila nad neobičnim postrojenjima. To su, govorila mi je memorija mogeg domaćina, bili mladi Gula. Ovde su gradili flote koje će prenositi seme Gula na nove svetove koje je otkrivao Vrhovni, tamo gde hrana može slobodno da se uzima. Ne samo sumpor, već i kalijum, kalcijum, gvožđe i svi metali — bogatstvo koja nadilaze svaku maštu u bezmernom obilju. Pleme Gula

neće se više jatiti — oni koji su preostali od nekada velike rase — na jednom jedinom hranilištu. Proširiće se po čitavoj galaksiji — i još dalje.

Ali ne ukoliko ja mogu išta da učinim. Ali moguli išta da učinim?

Guli su razvili plan — ali nisu imali sreće.

U prošlosti, polazilo im je za rukom da uspostave kontrolu nad ponekim čovekom tu i tamo, po flotama, daleko od doma, ali samo površno. Dovoljno, možda, da ošteti brod, ali to nije bila potpuna kontrola koja je bila neophodna da bi se čovek poslao na Zemlju pod vodstvom Gula i izveo složnu sabotazu.

Zato su izabrali mene, usamljenog, jedinog preživelog, slobodnog od uplitanja drugih umova čudnoživota. Njihova nesreća bilo je što su izabrali psihodinamičara. Umesto da dobi-ju strpljivog roba, otvorili su vrata utvrde nevidljivim špijunu. Sada kada sam bio unutra, mogao sam da pogledam šta bih mogao da ukradem.

Prolazilo je bezvremeno vreme. Lutao sam među oblicjima od bele svetlosti i belog zvuka, ronio po najdubljim skrovištima tajnih misli Gula, putovao čudnovatim stazama i osmatrao oblička i boje zamisli tuđinskog uma.

Konačno sam zastao i zagledao se u višeosnu strukturu oblička unutar oblička; dijagrami kola čudne mašine.

Sledio sam njeno logičko značenje; i poput eksplozije bombe, njeno značenje eksplodiralo mi je u glavi.

Iz zloslutnog gnezda duboko ispod tamne površine sveta Gula, usamljenog u svojoj izobličenoj orbiti, izvukao sam najskriiveniju tajnu njihove vrste:

Odašiljanje materije kroz prostor.

7.

»Moraš me saslušati, Kejle«, vikao sam u mikrofonski, »znam da misliš da sam robot Gula. Ali ono što imam previše je veliko da bih ti dozvolio da ga razneseš bez borbe. Transmisija materije! Znaš šta bi to moglo da znači za nas. Zamisao je previše složena da bih pokušao da je objasnim rečima. Moraš da mi veruješ na reč. Ali mogu da sagrađim spravu, koristeći standardne komponente, plus jednu savremenu antenu i kalem sa mebijusovim namotajem — kao i nekoliko drugih stvari...«

Neko vreme navaljivao sam na Kejla, a onda sam se znojio dok sam čekao njegov odgovor. Sada sam bio vrlo blizu. Ako nije uspeo da uvidi lepotu mojeg predloga, ekrani moje letilice trebalo bi svakog trenutka da počnu da registruju zračenje bojevi glava.

Kejl se vratio — a njegov složeni odgovor mogao je da se svede na »ne«.

Pokušao sam da raspravljam sa njim. Podsetio sam ga kako sam se pripremao za put uz pomoć simulacija na encefaloskopu, usostavljao unakrsne mreže uslovljenih odgovora, mostna kola koja će poslužiti pseudolichnosti i osloboditi moj voljni ego. Govorio sam o subliminalnoj hipnozi i koeficijentu otpornosti ego-kompleksa.

Mogao sam i da uštedim dah koji sam tako rasipao.

»Ne razumem ti ja taj psihodinamičarski žargon, Grantane«, odrezao je. »Smrdi mi na misticiizam. Ali dobro razumem šta ti je Gul napravio. Žao mi je.«

Zavalio sam se u sedište, počeo da grizem donju usnu i počeo da mislim ne baš pristojne misli na račun pukovnika Auza-ra Kejla. Zatim sam navalio na pokušaje da rešim problem onim što mi je bilo pri ruci.

Otkucao sam kartografsku šifru, prelistao stranice standardnog indeksa na radarskom ekranu, proverio zone koje su pokrivali radari, markerni signali, položaje osmatračkih stanica i kontrolnih polja. Izgledalo je kao da bi se letelica koja je poput moje izazivala vrlo male odraze na radaru vođena smelim pilotom možda i mogla da se provuče kroz odbrambenu mrežu, a kao osuđeni špijun mogao sam sebi da dozvolim smelost.

A imao sam i par ideja.

8

Pištanje alarmnog signala koji je označavao približavanje stranog objekta probio je tišinu. Jednog divljačnog trenutka mislio sam da me je Kejl nadigrao; onda sam shvatio da se radi o rutinskom kontaktu sa DEW patrolom.

»Z četiri-nula-dva, primam vaš IFF«, kazao je zvučnik piskavo. »Usporite na jedan tačka osam ge pripremno za ulazak u silaznu orbitu . . .«

Ekran počeo da izbacuje uputstva. Ubacio sam ih u autopilota, a istovremeno započeo svoj

plan prilaska. Patrolna letilica približavala mi se. Oblizao sam suve usne. Bio je trenutak da pokušam.

Zatvorio sam oči, posegao — onako kako je um Gula posegao za mnom — i osetio dodir uma oficire signaliste, udaljenog 40.000 milja, na palubi patrolnog vozila. Došlo je do kratkog koprcanja i pokušaja otpora; zatim sam izdiktirao svoja uputstva. Oficir signalista pritisnuo je odgovarajuću dugmad i progovorio u mikrofon:

»Z četiri-nula-dva, zadržite sadašnji kurs. U nula-devetnaest sekundi pređite na planetarnu radi ulaska i spuštanja«.

Sa lakoćom sam obrisao čovekovo sećanje na ono što se dogodilo, uhvatio njegovu zakasnelu zbunjenost kada sam prekinuo kontakt. Ali sada sam bio slobodan od DEW patrole i brzo sam se približavao atmosferi. Onda je zabrundao zvučnik za vezu velikog dometa:

»Z četiri-nula-dva«, zakrckao je zvučnik. »Govori planetarna kontrola. Primam te na kanalu četrdeset tri, radi ulaska i spuštanja«.

Nastala je duga pauza. Zatim: Z četiri-nula-dva, poništena-DEW dozvola za prilaz! Ponavljam, dozvola za prilaz poništena! Hitna izmena kursa na standardni hiperbolični kurs devetdeset osam. Ne pokušavaj prilaz. Ponavljam: ne pokušavaj prilaz!«

Kejlu nije mnogo trebalo da vidi da sam probio spoljašnju liniju odhrane. Odlaganje od još par minuta sada bi bilo vrlo korisno. Praviću se budala i nadati se da ću imati malo sreće«.

»Planetarna, ovde Z četiri-nula-dva. Čujete, drugari, čini mi se da sam propustio jedan deo toga. Malo mi se ovde pomešalo — valjda sam se prerano isključio. Šta ste kazali nakon 'prijem na kanalu četrdeset tri'?«

»Četiri-nula-dva, čisti se odatle! Nemaš dozvolu za prilaz!«

»Hej, vi ptičice ste nešto pobrkale«, pobunio sam se. »Imam dozvolu sve do kraja. Proverio sam sa DEW . . . «

Bilo je vreme da nestanem. Prekinuo sam svaku primopredaju, upotrebio komande i počeo da sledim putanju za izbegavanje. Onda sam ponovo posegao, ovoga puta dalje . . .

Radarista na svojem položaju na Pacifiku, 15.000 milja odatle, digao se iz stolice, prešao zamračenu sobu i pritisnuo prekiđače. Radarski ekrani se pogasiše . . .

Tokom jednog sata leteo sam dugom orbitom naniže, dok je autopilot izbegavao napad za napadom. A onda sam bio slobodan, zakačio sam površinu okeana nekoliko milja jugoistočno do Ki Vesta. Letilica oštro udari. Osetio sam kako se pod podiže, prevrće, trza me u zaštitnim pojasevima.

Nalegao sam se na palicu za odbacivanje, jedan dugački trenutak osetio vrtoglavu dezorijentaciju kada se modul za slučaj opasnosti odvojio od spasi-lacke letilice koja je tonula duboko pod vodu. Onda je moja kapsula izbila na površinu vode.

Bio bi veliki rizik da sada pozovem Kejla — ali ako dobrovoljno odam svoj položaj, možda bih ga ubedio da sam na pravoj strani, a neophodno mi je bila

potrebna pomoć. Pritisnuo sam dugme odašiljača.

»Ovde Z četiri-nula-dva«, kazao sam. »Imam hitnu poruku za pukovnika Kejla iz aerokosmičkog obezbeđenja«.

Kejl se pojavio na minijaturnom ekranu i izgledao je još smrknutije. »Ne opiri se, Grantane«, zakreketao je. »Prodro si kroz planetarni odbrambeni sistem — bog zna kako. Ali . . . «

»Kasnije«, zarežao sam. »Kako bi bilo da sada opozoveš svoje pse tragače? I da pošalješ nekog da me pokupi, pre nego što se mojim boljkama doda još i morska bolest«.

»Prikovali smo te«, presekao me je Kejl. »Ne vredi da se odupireš, Grantane«.

9

Dreknuo sam: »Moraš da me saslušаш, Kejle! Pretpostavljam da si već poslao projekte. Opozovi ih! Imam informaciju zahvaljujući koju možemo dobiti rat . . . «

»Žao mi je, Grantane«, kazao je Kejl. »Prekasno je — čak i kada bih mogao da rizikujem mogućnost da si možda u pravu«.

Na ekranu pojavilo se drugo lice.

»G. Grantane, ja sam general Titus. Kao predstavnik domovine i u ime predsednika — koji je obavešten u ovoj tragičnoj situaciji — čast mi je da vas obavestim da će vam biti dodeljena najviša armijska medalja za hrabrost — posthumno — za vaše herojske napore. Iako niste uspeli i zapravo ste bili prisiljeni, protiv svoje volje, da izvodite planove neljudskog neprijatelja, to ni na koji način ne potire vaš plemeniti pokušaj. G. Grantane, upućujem vam počasni pozdrav«.

Generalova ruka podiže se krutim pokretom.

»Okani se toga, pompezni idiote«, zakevtao sam. »Ja nisam špijun!«

Kejl se vratio i zaklonio zgranutu generalovo lice.

»Zbogom, Grantane. Pokušaj da shvatiš . . . «

Pritisnuo sam prekidač, seo na ležaj i uhvatio se za njega; osećao sam kako mi se stomak podiže sa svakim pokretom kapsule. Imao sam jedno pet minuta. Projektili su verovatno pošli iz Kanaverala.

Zatvorio sam oči, prisilio se da se opustim, posegao, napregnuo . . .

Osetio sam daleku obalu, vrelo zujanje ljudskih umova po gradovima. Sledio sam liniju obale, pronašao bazu koja je lansirala projekte, probio se kroz jato umova.

Projektili na kursu; hajde, mali. Tako, pravo u metu.

Probio sam se kroz čovekov um i pronašao kontrolne centre. On se kruto okrenuo od table koja je davala sliku putanje projektila, oteturao se do upravljačke ploče da bi rukom tresnuo po dugmetu za samouništenje.

Ljudi navališe na njega, povukoše ga nazad. »Budalo, zbog čega si ga uništio?«

Prekinuo sam kontakt, uspostavio drugi sa čovekom koji se baci na ploču i detonira ostatak jata od šest projektila. Zatim sam se povukao. Sada ću imati opoziv smaknuća od nekoliko minuta.

Bio sam na deset milja od obale. Kapsula je imala svoj sop-

stveni pogon. Aktivirao sam ga, prebacio na osmatranje spoljašnjosti. Video sam tamno more, odsjaj zvezda na valovitoj površini, u daljini svetlucanje na horizontu koje bi trebalo da predstavlja Ki Vest. Uprogramirao sam pravac u upravljački uređaj, a zatim se zavalio i ispružio um u potrazi za sledećim napadačem.

10.

Bilo je mračno na železničkoj stanici. ~~Tam~~ pravo sam hodao ispod nosa ~~neke~~. Još samo nekoliko minuta i moći ćeš da legneš . . . da se odmoriš . . .

Senovita masa tovarnog vagona jednošinske železnice uzdizala se nada mnom, njihova otvorena vrata bila su kvadrat crnila. Oslonio sam se na prag, zadihan, a potom posegao unutra da bih se uhvatio zdravom rukom.

U blizini se začu zvuk koraka po šljunku. Snop džepne svetiljke blesnu, skliznu po vagonu koga je nagrizlo nevreme i zaustavi se na meni. Začu se zgranuti uzvik. Povukao sam se, sklopio oči, pružio se prema njegovom umu. Naidoh na zbunjeni žamor misli, nasumični naleti utisaka iz čitavog grada koji me je okruživao. Bilo je teško, previše teško. Morao sam da odspavam . . .

Začuo sam zvuk obarača revolvera i pručio se kada je plamen bljunuo prema meni, a odsečno **bam!** odjeknulo među vagonima. Uhvatio sam razgovetnu misao:

Izgleda — da te bog sačuva: izbrijana glava, umotana ruka; taj je, nema zbora . . .

Posegao sam prema njegovom umu i nasumice udario. Snop svetla se obori, ugasi i čuo sam kako onesvešćeno telo udara o tlo poput vola kada ga obori satara.

Bilo je lako — samo kada bih mogao da ostanem budan.

Stegao sam zube, uvukao se u vagon, otpuzao u mračni ugao iza sanduka i sručio se na pod. Pokušao sam da prizovem frakciju ličnosti da bih je upotrebio kao stražara, bio bi to deo mogeg uma koji bi ostao budan i upozorio me u slučaju opasnosti. Ali to je zahtevalo previše baktanja. Opustio sam se i pustio da sve klizne u tamu.

11.

Vagon se njihao, **tik-tik-tik**. Otvorio sam oči i video žutu sunčevu svetlost koja je padala ~~preko~~ stvari razbacanih po podu. Povezi koji su mi držali ruku na mestu popustili su. Slomljena noga bolnim udaranjem bila izražavala je svoje negodovanje zbog postupanja sa njom u poslednje vreme — hodanja i svega ostalog — a opečena ruka naglas je urlala i tražila još one fine droge koja joj je pomagala da ne shvati koliko je zapravo u lošem stanju. Kada se sve stvari uzmu u obzir, osećao sam se kao rdavo očuvana mumija — osim što sam bio gladan. Bio sam budala što nisam natrpao svoje džepove kada sam napustio spasilačku kapsulu u mirnim vodama pokraj Ki Vesta, ali stvari su se odigravale prebrzo.

Jedva sam uspeo da dospem do ribarskog brodića, čijeg sam

vlasnika privukao do mesta susreta sa mnom pre nego što su u vodu oko nas počeli da padaju projektili. Da su strelci na krstarici udaljenoj deset milja imali makar malo sreće, dokusurili bi me — kao i nesrećnog ribara — upravo tada. Pretrpeli smo nekoliko vrlo bliskih promašaja, pre nego što mi je pošlo za rukom da strelce sa krstarice stavim van stroja.

U ribarskom naselju pokraj plaže, našao sam kola — sa vozačem. Odvezao me je do železničke stanice i otišao odatle, pod utiskom da je išao do grada u kupovinu. Ni na pamet mu nije palo da me je video.

Sada sam se dovoljno naspavao. Bio sam sve spremniji za sledeći čin priče.

Pritisnuo sam kopču zaštitnog pojasa, otkopčao ga i skinuo, a zatim sam od tkanine svoje košulje napravio povesku za ruku.

Trebala mi je nova odeća — ili bar drugačija — kao i nešto čime bih mogao da pokrijem obrijanu lobanju. Nisam mogao da se krijem večito. Pajkan sa stanice prepoznao me je iz prve.

Zavalio sam se i čekao da voz uspri na prilazu u grad. Trenutno se nisam mnogo brinuo. Čuvar verovatno nije uspeo da ubedi nikoga da me je video. Možda i sam nije bio sasvim siguran.

Tik-tik prestade, a voz se zaustavi. Otpuzao sam do vrata i proviro kroz pukotinu. Napolju su bila osunčana polja, niske građevine, ugao platforme za istovar. Zatvorio sam oči i pustio svoju svest da se pruži, uspostavio kontakt.

»Vašljiv posao. A čemu sve to? Mala veštica u dnevnoj sobi . . . a tamo u brdima, jurcaju veverice, pa boca viskija . . .«

Uspostavio sam kontrolu nežno, pokušavao sam da ne uznemirim čoveka. Kroz njegove oči video sam prašnjavi vagon, rđu na šinama, kržljavi korov koji je rastao iz čađavog tla oko stuba dalekovoda i izlazni PVC platforme. Okrenuo sam ga i video prijava stakla prozora na telegrafskoj kućici, oronula tanka vrata sa oštećenim emajliranim znakom kole.

Poveo sam čoveka prema vratima i kroz njih. Iza tezge pokrivene linoleumom devojka grube kože, teških grudi i sa vlažnim mrljama pod pazuhom nezainteresovano je podigla pogled kada su vrata tresnula.

Moj domaćin prišao je tezgi i pokazao prema sendvičima umotanim u voštani papir ispod staklenog poklopca. »Uzeću sve. I čokoladu, i cigarete. I daj mi veliku čašu vode.«

»Bolje 'si kren'o napolje i pogledao malo šta ti je s vozom«, kazala je devojka ravnodušno. »Koj' te ufatio da si se odjednom razvalio od gladi?«

»Strpaj mi to u kesu. Brzo.«

»Ček' bre šta ćeš ti da mi naređuješ. . .«

Moj domaćin obide tezgu, podiže jednu papirnu kesu i ipočea da trpa hranu u nju. Devojka ga je gledala, a zatim ga odgurnula. »Da se vratiš o'ma' iza tezge! Zvaću Freda!«

Povukli smo se.

Napunila je kesu i uzela olovku koja joj je bila zataknuta iza uva.

»To ti je šest i osamdeset pet. U gotovom.«

Moj domaćin izvuče dve izgužvane novčanice iz džepa svoje košulje i sačeka dok je devojka punila čašu. Uzeo ju je i pošao napolje.

»Ej! Kud si krenuo s mojom čašom?«

Železničar pređe platformu prema vagonu koji je stajao pored nje. Popeo se do njega, povukao klimava vrata nekoliko inča u stranu, stavio vreću unutra, pored nje ostavio kroz otvor i čašu. Okrenuo se. Devojka je gledala sa platforme. Trzaj prođe kompozicijom i voz krenu. Čovek se vratio do devojke. Čuo sam kako govori: »Unutra mi je jedan drugar — prolazi ovuda.« Sada se vratio sebi.

Otkrio sam da tesna kontrola nad svakim pokretom subjekta nije neophodna. Kada mu se jednom da poriv da dela, racionalizovaće svoje ponašanje, popuniti pojedinosti — i nikada neće saznati da prvobitna zamisao nije njegova.

Najpre sam popio svu vodu, pojeo sendvič, zatim pripalio cigaretu i legao. Za sada je sve išlo dobro. Na sanducima u vagonu pisalo je U.S. vazduhoplovna baza Bojoux le Košan. Sa malo sreće, za dvanaest sati biću u Nju Orleansu. Sledeći korak mog plana uključivao je pljačku u Nacionalnim Laboratorijama Delt; ali to je bilo sutra. Moglo je da čeka.

12.

Nešto pre zore ispuzao sam iz vagona i sručio se na šljunak pokraj sporedne pruge u moč-

varnom kraju na nekoliko milja od Nju Orleansa. Nisam se osećao dobro, ali sam želeo da ostanem na nogama još neko vreme. Još uvek sam u sebi imao snage za koju milju. Svoje zalihe — par tabli čokolade i nekoliko cigareta — potrpao sam u džepove otrcanog železničarskog ogrtača. Inače nisam imao nikakvog prtljaga. Osim ako ne računate udlagu povezanu za moju desnu nogu da bih mogao da hodam i povesku za ruku, kao i umašćenu železničarsku kapu.

Išao sam raskvašenim tlom sve do izrovašenog asfaltnog puta i zatim počeo da šepam prema farovima kamiona koji se video na pola milje odatle. Već je bilo toplo. Močvarni vazduh podsećao je na pregrejana isparenja iz podzemne železnice. Kroz dejstvo lekova, mogao sam da osetim kako mi bilo udara po raznim ranama. Posegao sam i dotakao um vozača; razmišljao je o rakovima, o tome kako se ubo na udicu u levi palac i o jednoj crnokosoj devojci. »Hoćeš sa mnom?« Doviknuo je kada sam prišao kamiončiću.

Zahvalio sam mu se i ušao. Pogledao me je, a ja odmah sasekoh njegovu pupeću radoznalost. Gotovo mi je predstavljalo napor da ne sledim njegove misli. Kao da je moj um, nakon što je naučio veštinu komuniciranja sa drugima, instinktivno posezao za njima.

Jedan sat kasnije odbacio me je do uličnog ugla u otrcanom predgrađu sa prodavnicama i odvezao se. Nadao sam se da je imao sreće sa tamnokosom devojkom. Primetio sam trgovinu

polovnim odelima i pošao do nje.

Nakon dvadeset minuta vratio sam se na ulicu, odeven u ružičasto-sivo odelo koje je nekada davno iskrojio neki latinski krojač — možda da bi na taj način iskalio svoju zlovolju. Košulja koja je išla uz njega imala ne neprijatnu ljubičastu boju. Tanka crna kravata pružala je utisak lažnog dostojanstva. Železničarsku kapu trampio sam za izbledelu beretu. Čovek koji mi je dao čitavu opremu još uvek je spavao. Mislim da sam mu učinio uslugu što sam uzeo te stvari. Nisam se ni u snu mogao nadati da ću proći kao ženskaroš — nisam ja bio taj tip. Možda pođem kao neka kafanska olupina.

Prođoh pokraj tezgi za prodaju ribe koje su prekrivale muve, dućana sa izbledelom odećom, sparušenim povrćem po sanducima, pokraj ograde od kovanog gvožđa sa koje se ljuštila boja i stadoh pokraj taksi stanice. Odabrao sam gojaznog vozača bubuljičavog lica.

»Pošto do Nacionalnih laboratorija Delta?«

Lenjo je digao pogled prema meni, prebacio čačkalicu u drugi kraj usta.

»Šta's ti tamo? Niš' ti tamo nema.«

»Ja sam turista«, kazao sam. »Pre nego što sam pošao od kuće rekli su mi da to ni slučajno ne propustim.«

Zagroktao je, posegao nazad i otvorio vrata. Ušao sam. Spustio je zastavicu, krenuo uz škripanje menjača i izbio na ulicu ne obazirući se oko sebe.

»Koliko je daleko?« Pitao sam ga.

»Nije daleko. Milju, milju i četvrt.«

»Veliko mesto, jel'da?«

Nije odgovorio.

Izašli smo iz četvrti robnih kuća, skrenuli levo pokraj vode, počeli da se drmusamo po izrovašenom asfaltu i zastali pred devet stopa visokom zaštitnom ogradom sa zaključanom kapijom.

»Soma i deset«, kazao je moj vozač.

Pogledao sam ogradu, голу poljanu, udaljenu grupu niskih građevina. »Šta je ovo?«

»Dovde si 'teo. Dolar i deset, gospo'n.«

Dotakoh mu um, usadih nekoliko lažnih utisaka i povukoh se. Zatreptao je, zatim je krenuo, odvezao se oko polja i prikočio pred otvorenom kapijom na kojoj je stojao stražar u plavoj uniformi. Obazreo se na mene.

»Oćete da vozim unutra, gospodine?«

»Ovde ću izaći.«

Iskočio je, otvorio mi vrata, pomogao mi da izađem rukom ispod mog zdravog lakta. »Evo kusur, gospodine«, kazao je i mašio se za džep.

»Ne treba.«

»Hvala *lepo*«. Oklevao je. »Možda da ostanem u okolini. Znate već.«

»Dobro je, sve će biti u redu sa mnom.«

»Nadam se«, kazao je. »Čovek kao vi — vi i ja«, namignuo je. »Na kraju krajeva, ne nosimo obojica berete tek onako.«

»Istina«, kazao sam. »Smatraj da si udvostručio zaradu. A sad

vozi u smeru izlaska sunca i zaboravi da si me ikada video.«

Sa smeškom je ušao u kola i odvezao se. Okrenuo sam se i pogledao Delta laboratorije.

U čitavom mestu nije bilo ničega neobičnog: sastojalo se od niskih zgrada od cigle i čelika, blatnjavog terena, ograde i stražara koji me je gledao.

Prišao sam mu. »Ja sam iz Ajove«, kazao sam. »Znaš, ostatak grupe nije došao — kazali su da bi radije da se odmaraju jedan dan. Al' ja sam hteo da vidim sve. Na kraju krajeva, platio sam...«

»Samo tren«, kazao je stražar i podigao dlan. »Ti mora da si zalutao, baćo. Nije ti ovo ovde nikakva turistička atrakcija. Ne možeš unutra.«

»Zar ovo nisu radionice za izradu suvenira?«, pitao sam bojažljivo.

Zavrteo je glavom. »Šteta što si pustio da ti taksi ode. Autobus ti dolazi tek za sat.«

Pojavila su se službena kola ofarbana u plavo, usporila i široko skrenula da bi ušla unutra. Dotakao sam vozačev um. Kola skrenuše, prikočiše i zaustaviše se. Krupan čovek sa zadnjeg sedišta naže se napred, mršteći se. Dotakao sam ga. Opustio se. Vozač se nagao preko sedišta i otvorio vrata. Obišao sam kola i ušao. Stražar je posmatrao, otvorenih usta.

Salutirao sam mu sa dva prsta i kola prodoše kroz kapiju.

»Stani pred elektronskim blokom«, kazao sam kaplaru za volanom. Kola stadoše. Izašao sam, popeo se uz stepenice i prošao kroz dvostruka staklena vrata. Kola su stajala jedan tre-

nutak, zatim su lagano krenula dalje. Neki prolaznik mogao bi se upitati zašto se vozač zaustavljao — ali vozač se nije ničega sećao.

Sada sam bio u zgradi; bio je to početak. Nije mi se dopadala provala u po bela dana, ali na taj način bilo je daleko lakše. Nisam bio sposoban da se pužem uz neke tamo zidove ili da provalim makar i jedna zaključana vrata — sve dok ne dobijem transfuziju, transplantaciju kože i jedno tri meseca odmora na nekoj toploj plaži.

Čovek u belom radnom odelu pojavio se na vratima. Prošao je pokraj mene, okrenuo se...

»Ja sam doš'o u vezi sa dubretom«, kazao sam. »Proklete budale stvarno bacaju konzerve u ostatke hrane. Jeste li vi zvali?«

»Molim?« Kazao je on kada mu se vilica vratila gore.

»Nemam ti ja, bre, celo jutro!« Dreknuo sam. »Vi naučnički klipci svi ste isti. De ti je ona kaksezove — lab za opremu?«

»Pravo tamo.« Pokazao je. Nisam mu se ni zahvalio. Ne bi odgovaralo karakteru.

Tanak čovek čupavih brkova odmerio me je oštro kada sam se probio kroz vrata. Pogledao sam ga, odsutno klimnuo. »Možeš da nastaviš sa svojim radom«, kazao sam. »Pregled računa biće obavljen tako da vas što manje poremeti. Pokaži mi samo gde vam se nalaze registratori sa spiskovima, molim te.«

Uzdahnuo je i mahnulo prema kabinetu sa kartotekama. Otišao sam do njega, izvukao fioku i počeo da se obazirem po sebi. Kroz unutrašnja vrata videle su se pune police.

Dvadeset minuta kasnije napustio sam zgradu sa limenom kutijom u kojoj su se nalazile komponente koje su mi bile potrebne da napravim prenosnik materije — izuzev delova kao što je kalem sa Mebijusovim namotajem koga ću morati da napravim sam. Teret je bio težak — previše težak da bih mogao da ga nosim daleko. Spustio sam ga pokraj vrata i čekao da dođe kamionet.

Stao je pored mene. Vozač je izašao i prišao mi preko prelaza. »Jeste li vi — ovaj...?« Počeo se po glavi.

»Upravo tako.« Mahnuo sam prema opljačkanim stvarima. »Stavi to pozadi.« Poslušao je. Skupa smo otišli do kapije. Stražar je podigao ruku i prišao da proveriti kamion. Izgledao je iznenađen kada mu je spazio.

»Ma, ko si ti, drugar?«, upitao je.

Nisam voleo da petljam po ljudima više nego što je neophodno. Suviše je podsećalo na krađu od slepca — lako, ali ne baš stvar kojom čovek može da se ponosi. Lako sam ga dotakao — tek da mu pružim utisak kako će ono što ću mu reći biti prepuno dubokog smisla.

»Znaš već — redovna isporuka sredom«, kazao sam mračno. »Samo ćuti o tome. Pouzdajemo se u tebe.«

»Naravno«, kazao je i zakoračio unazad. Odvezli smo se kroz kapiju. Osvrnuo sam se i video ga kako gleda za kamionetom i razmišlja o pošiljci sredom koja se odigrava u petak. Zaključio je da je to logično, klimnuo i zaboravio čitavu stvar.

Likovao sam par sati, uživajući u uspešnosti trikova koje sam ukradio od Gula. Sada sam se iznenada osećao kao nešto na čemu su se vežbale kalfe za grobare. Nagnao sam svojeg vozača u kraj sa ružnim stambenim zgradama i tamo tragao za natpisom »Dr Med.« na ulaznim vratima.

Prvi koji sam video baš i nije ulivao mnogo poverenja — jedva se nazirao od izdikljalog korova — ali nisam želeo da pravim veliku graju. Vozač je morao da mi pomogne da dođem do ulaznih vrata. Odveo me je unutra, spustio moju kutiju pokraj mene i otišao da završi sa rundama prevoza, pod utiskom da je imao dosadno i besposleno jutro.

Doktor je bio neugledan, postariji stručnjak opšte prakse čije su ruke strašno drhtale i kome bi bez sumnje mnogo pomogao veliki gutljaj skoča. Pogledao me je kao da sam ga prekinuo u nečemu što je ili zabavnije ili bolje plaćeno od svega što bih mogao da mu ponudim.

»Treba mi drugi zavoj, dok«, kazao sam. »I možda neka stvarčica da me održi na nogama.«

»Ja nisam rasturač droge«, zarežao je. »Došao si na pogrešno mesto.«

»Samo malo lekova — neko uobičajeno sredstvo. Radi se o opekotini.«

»Ko ti je rekao da dođeš ovamo?«

Značajno sam ga pogledao. »Glasine se šire po okolini.«

Uputio mi je pogled, stegao zube, a onda pokazao prema

crno tapaciranim vratima. »Uđi ovamo.«

Zinuo je na prizor moje ruke kada mi je skinuo zavoje. Kradom sam ga pogledao i pozeleo da to nisam učinio.

»Kako ti se ovo desilo?«

»Pušio sam u krevetu«, kazao sam. »Imaš li nešto... što...«

Zadržao me je pre nego što sam se srušio na patos i smestio me u stolicu. Onda je uzeo skoč za kojim je toliko žudeo, dao mi jednu injekciju kao da se tek naknadno setio i pogledao me stisnutih očiju.

»Pretpostavljam da si ispao iz istog tog kreveta i polomio nogu«, kazao je.

»Tačno. Mnogo opasan krevet.«

»Odmah se vraćam.« Okrenuo se vratima. »Nemoj da odeš. Samo da... donesem malo gaze.«

»Bolje ostani ovde, dok. Ima puno gaze tu na tom stolu.«

»Cuj...«

»O'ladi, dok. Znam sve o tebi.«

»Šta?«

»Rekoh, sve o tebi.«

Tada je navalio na posao; prljava savest je nezgodna stvar.

Namazao mi je ruku nečim i ponovo je zavio, onda pogledao udlagu na nozi i malo je pode-sio. Prešao je na šavove na mojoj glavi, namazao ih nečim što je đavolski peklo, onda zabo staromodnu iglu od šprica u moju zdravu ruku.

»To je sve što mogu da učinim za tebe«, kazao je. Dao mi je bocicu tableta. »Evo ti malo pilula za slučaj preke potrebe. A sada izlazi.«

»Zovi mi taksi, dok.«

Slušao sam dok je obavljao poziv, zatim pripalio cigaretu i pogledao kroz zavesu. Kada je dok spustio slušalicu, prišao je i stajao pokraj mene, nervozno grickao usnu i iskosa me gledao. Sve do sada nisam se petljao u njegov um, ali sada je bilo dobra ideja da proverim. Pažljivo sam opipao.

Oh, bože, zašto sam to... tako davno... Meri je sve vreme znala... da odem u Arizonu, počnem ispočetka, previše sam star... Video sam gnezdo straha koji ga je grizao, osujećenost i blede treptanje nade, bolesno, ali ne potpuno mrtvo. Dotakao sam mu um, obrisao brazgotine...

»Evo stižu ti kola«, kazao je. Otvorio je vrata i pogledao me. Pošao sam pored njega.

»Jesi li siguran da ti je dobro?«, upitao je.

»Naravno, tatice. I ne brini. Sve će da bude dobro.«

Vozač je smestio moje kutije na zadnje sedište. Seo sam pored njega i rekao da me odveze do prodavnice muške konfekcije. Čekao je dok sam menjao svoje rite za pristojno odelo, novu košulju i veš i drugu beretu. Bila je to jedina vrsta kape čiji me dodir nije bolelo. Moje vojne cipele još uvek su bile dobre, ali sam ih zamenio za par novih, dodao laki mantil i uzeo čvrstu, široku torbu. Prodavac je pomeno novac i ja sam ubacio ideju u njegov um, a zatim zastao da bih dodao sećanje na predivnu noć sa jednom ridokosom. Jedva da je i primetio kako odlazim.

Trudio sam se da se ne osećam kao kradljivac radnje. Na

kraju krajeva, čovek nema priliku svakog dana da trampira potrošna dobra za snove.

U taksiju sam prebacio svoje stvari u novu torbu, a zatim rekao vozaču da stane pred nekim bezličnim hotelom. Admiral sa četiri zvezdice i ukrašenom uniformom pomogao mi je da unesem prtljag. Taksista je požurio do zaliva da se otarasi prazne kutije pod utiskom da je dobio ogroman bakšiš.

Jeo sam u svojoj sobi, okupao se u vrućoj vodi i prepustio se tročasovnom snu. Probudio sam se osećajući se kao da bi oni učenici iz mrtvačnice možda mogli i da diplomiraju.

Prelistao sam telefonski imenik i okrenuo jedan broj.

»Hoću kadilaka ili linkolna«, kazao sam. »Novog — ne onakvog kakve iznajmljujete za pogrebe — i vozača kome neće smetati da propusti par sati sna tokom noći. I stavite u kola cebe i jastuk.«

Sišao sam do restorana, a zatim pojeo lak obrok. Upravo sam dovršio cigaretu kada su stigla kola — tamnoplava limuzina sa sjajnim lakom i vitkom linijom.

»Idemo za Denver«, kazao sam vozaču. »Zaustavićemo se sutra — treba da obavim neke kupovine. Pretpostavljam da će nam trebati dvadesetak sati. Zaustavljaj se svakih sto milja i drži ispod devedeset na sat.«

Klimnuo je. Otišao sam do zadnjeg sedišta i utonuo u miris skupocenih prekrivki.

»Idem preko grada, pa ću na jedan—nula—jedan kod...«

»Detalje prepuštam tebi«, kazao sam. Uključio se u saobra-

ćaj, a ja sam stavio jastuk pod sebe i sklopio oči. Bilo mi je potrebno da se tokom puta odmorim što je moguće bolje. Čuo sam da je u poređenju sa Denverским centrom za informacije Fort Noks obična stračara. Proveriću kada budem stigao tamo.

Plan koji mi je bio na umu nije bio onako dobar kao kada bih ga pripremao pod mirnijim uslovima. Ali s obzirom na to da je svaki pajkan u zemlji imao naređenje da puca u mene čim me ugleda, morao sam da budem brz. Moja šema imala je vrlinu neočekivanosti. Kada jednom budem dospeo u središnju riznicu — to bi trebalo da je jedina građevina sposobna da izdrži čak i udar hidrogenske bombe — uputiću telefonski poziv prema spoljašnjosti i reći im da posmatraju određenu tačku; na primer veliki radni sto u predsedničkom apartmanu. Zatim ću da sastavim svoj prenosnik materije i da odbacim neku stvarčicu pravo ispred okupljenih velikih zverki.

Bilo je to mirno putovanje i ja sam se dobro naspavao. Sada je bilo pet izjutra i nalazili smo se u bregovima na pola sata puta od Denvera. Prebirao sam po svojim planovima i pripremao se za najnezgodniji deo posla koji me je čekao — početni prilazak. Slušao sam par vesti na radiju. FBI je još uvek obećavao hapšenje u roku od nekoliko sati. Saznao sam da ležim teško ranjen, možda i mrtav, u blizini Ki Vesta, kao i da je situacija pod kontrolom. To mi je odgovaralo. Niko neće očekivati da iskrsnem u Denveru, još uvek po-

kretan — i uz to još u novom odelu.

Informacioni centar nalazio se severno od grada, ukopan u planinsku padinu. Uputio sam vozača kroz centar grada, preko ulice po kojoj su bile nanizane prodavnice hamburgera i neosvetljene stanice do mesta na kome se odvajao sporedni put. Stali smo. Odavde nadalje moglo je biti opasno — ukoliko sam grešio u proceni koliko bi lako trebalo da bude. Dotakao sam vozačev um. Zakočio je i izašao.

»Pojma nemam kako je moglo da mi se desi da nestane čorbe, g. Braune«, rekao je izvinjavajući se. »Samo što smo prošli pored pumpe, ali je bila zatvorena. Sad ću morati da stopiram do grada. Da znate da mi je žao; nikada mi se nije desilo tako nešto.«

Rekao sam mu da nema problema, gledao kako odlazi u sivilo praskozorja, a zatim prešao na prednje sedište i krenuo. Kapija oblasti koja je okruživala Informacioni centar nalazila se na samo milju odatle. Vozio sam polako i opipavao teren ispred sebe za slučaj da neko hoće da me zaustavi. Činilo se da nema nikoga. Sve je bilo mirno kao igrač pokera sa dobrim kartama. Dobro sam odmerio vreme.

15.

Stao sam pred kapijom, ispod reflektora i pod budnim okom vojnog policajca sa oružjem na gotovs. Činilo se da nije iznenađen što me vidi. Spustio sam prozor kada je prišao kolima.

»Imam ugovoren sastanak unutra, kaplare«, kazao sam.

Dotakao sam mu um. »Loznika je 'tačka usijanja'«.

Klimnuo je, zakoračio unazad i pokazao da mogu da uđem. Oklevao sam. Bilo je to gotovo suviše lako. Ponovo sam posegao.

...usred noći... lozinka... lepa kola... kako bih voleo...

Prošao sam kroz kapiju i krenuo prema velikom parkiralištu, a tamo sam odabrao mesto pred rampom koje je vodilo naniže prema visokim vratima od čelika. Nikoga nije bilo u okolini. Izašao sam, vukući za sobom kofer. Sada je bio teži, nakon što sam mu dodao žice i magnete. Prošao sam prolazom, prišao vratima. Tišina je bila sablasna.

Proverio sam čitavu oblast, pretraživao je ne bih li našao neki um, ali nisam našao ništa. Štitovi su sve zaklanjali, zaključio sam.

U velikoj ploči nalazila su se manja vrata za ulaz osoblja, sa masivnom elektronskom bravom. Naslonio sam glavu na vrata i potražio mehanizam, okrenuo brojčanik desno, levo, desno...

Brava se otključala. Oprezno sam ušao unutra.

Tišina, tama. Posegao sam, osetio zidove, čelične pregrade, beton, složene mehanizme, tunele duboko unutar stene...

Ali nije bilo osoblja. Bilo je to iznenađujuće — ali nisam traćio vreme na čuđenje zbog svoje sreće. Pošao sam hodnikom, otvorio još jedna vrata, masivna kao kod trezora, prošao kroz još nekoliko hodnika i vrata. Koraci su mi prigušeno odjekivali. Prošao sam kroz poslednja vrata i

obreo se u srcu informacionog centra.

Videle su se svetla u odaji oko turobne, bezoblične spoljašnjosti centralnog trezora. Ostavio sam kofer na pod i pripalio cigaretu. Za sada je sve bilo u redu. Informacioni centar, shvatio sam, bio je precenjen. Čak i bez mojeg posebnog znanja, prepreden običaj mogao je da dospe dovde — ili gotovo toliko. Ali veliki trezor bio je nešto drugo — analizirao sam njegovo unutar-nje ustrojstvo, video da će velika integrisana brava koja ga je zatvarala popustiti samo pred složenom naredbom kompjutera postavljenog u zid naspram vrata trezora. Pušio sam cigaretu i, zatvorenih očiju, počeo da proučavam trezor pažljivije, sve dok nisam otkrio šifru.

Dovršio sam cigaretu, nagazio je, prišao konzoli, počeo da pritiskam dugmad tastature i kucam neophodne formulacije. Pola sata kasnije završio sam. Začulo se zujanje servomotora; upalilo se grimizno svetlo. Okrenuo sam se i video da se kružni poklopac trezora otvorio i pokazao blistavo osvetljeni tunel u unutrašnjosti.

16.

Odvukao sam unutra svoju torbu i okrenuo polugu koja je zatvarala vrata iza mene. Upalilo se zeleno svetlo. Koraćao sam uskim prolazom u kome su se sa obe strane nalazile sive metalne police sa svim kutijama sa trakom, sišao niz stepenice, dospec u veliku odaju opremljenu ležajima za spavanje, malom kuhinjom, toaletima, policama sa

hranom. Bio je tu radio, telefon i još jedan telefon, blistavo crven. To je verovatno bila direktna linija do Vašingtona. Bilo je to svetilište nad svetilištima, tamo gde bi poslednji preživeli mogli neograničeno dugo da čekaju nakon poslednjeg ratnog pokolja.

Otvorio sam vrata čeličnog ormarića. Protivradijaciona odela, alatke, instrumenti. U drugom se nalazila posteljina. Pronašao sam kasetofon, trake — čak i police sa knjigama. Pronašao sam opremu za prvu pomoć i zahvalno dao sebi hipo-sprej neurita. Bolovi se povukoše.

Otišao sam do sledeće sobe; tamo su bile kade, jedinica za uništavanje smeća, sušnica. Ovde se nalazilo sve što mi je bilo potrebno da me održava u životu sve dok mi ne pođe za rukom da ubedim nekoga odozgo da ne treba da pucaju na mene čim me ugledaju.

Teška vrata zatvarala su prolaz u sledeću odaju. Okrenuo sam točak, povukao vrata unazad, video još zidova uz koje su se nalazile police sa kartotekama, praznu pregradu od sivog čelika; a u središtu odaje, samu na četvrtastom stolu — žutu plastičnu kutiju koju bi na prvi pogled prepoznao svaki čitalac nedeljnog dodatka.

Bila je to Glavna traka, najtajniji programski dokument koji će usmeriti zemaljsku odbranu u slučaju invazije tuđinaca.

Predstavljalo je gotovo šok videti je kako leži tamo — nezaštićena ako se izuzme slabašna kutija. Informacije koje je sadržavala mogle su staviti moj svet na dlan neprijatelja.

Oda je sa alatkama biće najbolje mesto za rad, zaključio sam. Doneo sam kofer sa elektronskom opremom od spoljašnjih vrata pokraj kojih sam ga ostavio, otvorio ga i složio njegov sadržaj po stolu. Prema Gulima ove jednostavne komponente bile su sve što i je bilo potrebno. Trik se sastojao u tome što je trebalo znati kako da se sastave.

Sada me je čekao veliki posao. Trebalo je namotati kalemove, povezati složenu antenu; ali pre nego što počnem, odvojiću trenutak vremena da pozovem Kejla — ili već koga dobijem na drugom kraju direktne linije. Biće svakako zgranuti kada se ispostavi da sam se pojavio u srcu odbrambenog sistema koji su pokušavali da zaštite.

Podigao sam slušalicu, a jedan glas progovori.

»Pa, Grantane, znači najzad si stigao.«

17.

»Evo uputstava za tebe«, kazao je Kejl. »Otvori vrata trezora. Izadi — go — i idi do središta parkirališta. Stoj tamo sa rukama iznad glave. Prići će ti jedan helikopter kojim će upravljati dobrovoljac i baciti posudu sa gasom. Sredstvo neće biti smrtonosno, obećavam ti. Kada budeš izgubio svest, lično ću se pobrinuti da budeš bezbedno prebačen do instituta. Učinićemo sve što je u našoj moći da prevaziđemo uslovljenost koju su stvorili Guli. Ukoliko budemo uspeli, bićeš probuđen. Ukoliko ne budemo...«

Ostavio je rečenicu nedovršenu. Nije bilo potrebe da se završi. Shvatio sam šta je mislio.

Slušao sam. Još uvek nisam bio zabrinut. Ovde sam bio bezbedan sve dok mi ne ponestane hrane — a to se neće desiti još mesecima.

»Blefiraš, Kejl«, kazao sam. »Pokušavaš da se prikažeš opasnim pred nečim što ne možeš da kontrolišeš. Ukoliko samo...«

»Bio si nepažljiv u laboratorijama Delta, Grantane. Našlo se previše ljudi sa čudnim prazninama u sećanju i dogodilo se suviše neobičnih stvari, sve u jednom danu. Otkrio si se. Jednom kada smo shvatili sa čime smo suočeni, jednostavno smo te sledili na odgovarajućem rastojanju. Posedujemo određene materijale za zaštitu, kao što znaš. Sve smo ih isprobali. Ima jedan novi koji je sasvim delotvoran.

Ali, kao što rekoh, neprekidno smo te nadgledali. Kada smo videli kuda si se zaputio, samo smo se držali podalje i pustili te da se sam zarobiš.«

»Lažeš. Zašto biste želeli da se nađem ovde?«

»To je vrlo prosto«, rekao je Kejl oštro. »Radi se o najboljoj zamci koju je čovek ikada sagradio — a ti si sada unutra, na bezbednom mestu.«

»Bezbedno je pravi izraz«, kazao sam mu. »Imam ovde sve što mi je potrebno. A to me dovodi do razloga zbog kojeg sam ovde — za slučaj da si radoznao. Namjeravam da sagradim prenosnik materije. A da ti dokažem svoju dobru volju, odaslaću ti Glavnu traku. Pokazaću ti da sam mogao da ukradem tu prokletu stvar, samo da sam hteo.«

»Stvarno? Reci mi, Grantane, zar stvarno misliš da bismo bili toliko blesavi da ostavimo Glav-

nu traku kada smo evakuisali čitavu oblast?»

»To ne znam — ali, ona je ovde.«

»Žao mi je«, kazao je Kejl. »Samo se zanosiš.« Glas mu je iznenada postao mekši i iz njega je nestalo nešto od prizvuka trijumfa. »Nemoj se mučiti sa pružanjem otpora. Najbolji mozgovi države udružili su se da bi te smestili tamo gde se sada nalaziš. Nemaš nikakve šanse, osim ukoliko ne postupiš tačno onako kako sam ti rekao. Olakšaj sebi. Nemam nikakvu želju da produžujem tvoje muke.«

»Ne možeš ni da me dotakneš, Kejl. Ovaj trezor otporan je i na udarac ha bombe, a opremljen je zalihama kao za opsadu...«

»Tako je«, kazao je Kejl. Glas mu je zvučao umorno. »Otporan je i na udarac ha bombe. Ali šta ako je ta bomba u trezoru 'sa' to-bom?»

Osetio sam se kao stručnjak za demontiranje mina koji radi na uklanjanju upaljača sa ogromne količine eksploziva i onda iznenada začuje glasno *klik!* iz detonatora. Bacio sam slušalicu i obazro se po sobi. Nisam video ništa što bi moglo da bude bomba. Otrčao sam u drugu sobu, pa onu iza nje. Ništa. Vratio sam se do telefona, podigao slušalicu.

»Mogao si i nešto pametnije da smisliš umesto da me blefiraš, Kejl!« Dreknuo sam. »Ne bih napustio ovo mesto ni zbog pola tuceta zamišljenih H-bombi!«

»U središnjoj sobi«, kazao je Kejl. »Podigni poklopac odvoda na podu. Tamo ćeš je naći. Znaš kako izgledaju. Ne diraj joj mehanizam; aktiviran je iznutra.

Veruj mi na reč da se nismo mučili da instaliramo lažnjaka.«

Spustio sam slušalicu i odjurio do mesta o kojem je govorio Kejl. Kućište bombe bilo je tamo — tamnosivi ovoid sa poklopcem na vrhu. Nije delovalo opasno. Samo je tiho ležalo i čekalo...

Kada sam se ponovo našao na telefonu, imao sam problema da dođem do daha. »Koliko još?»

»Aktivirana je kada si ušao u trezor«, kazao je Kejl. »Opremljena je vremenskim mehanizmom. Nepovratan je; ne možeš prisiliti nikoga da ga zaustavi. A ne vredi ti da pokušaš da se kriješ po spoljašnjim prolazima.

U udaru biće uništen čitav centar. Čak ni *on* ne može da izdrži udar bombe smeštene u njegovom srcu. Ali rado ćemo žrtvovati centar da bismo se otarasili *tebe*.«

»Koliko još?»

»Savetujem ti da brzo izađeš, da bi ljudi imali vremena da uđu u trezor i razoružaju bombu.«

»Koliko još!«

»Kada budeš spreman da izađeš, pozovi me«. Veza se prekinde.

Spustio sam slušalicu na nje-no mesto pažljivo, poput retkog i dragocenog jajeta.

Pokušao sam da razmislim. Navaljivao sam punom brzinom u skladu sa svojim planom koji sam doneo još dok sam plivao na talasima pored obale Floride i sve do sada čvrsto sam ga se držao. Ali sada mi je pukao u lice — a stvar koja je ispuzala odatle nije bila pilence uspeha. Imala je zube i kandže i odmeravala me je kao bazilisk . . .

Ali još uvek sam imao nedoigranih aduta — samo ukočiko je bilo vremena.

Nameravao sam da upotrebim prenosnik materije da bih postavio dramatičnu pozornicu za svoj dokaz da nisam samo alatka neprijatelja. Demonstracija će biti dramatičnija nego što sam nameravao. Bomba će u mašinu stati isto onako lako kao i traka. Glavonja će biti iznenađen kada njihova prskalica pukne — tačno po planu — usred Mohavske pustinje.

Počeo sad da radim dok mi je srce jako udaralo. Kad bih samo uspeo da završim ovo — kad bih samo imao vremena — kada bi prenosnik radio kako je trebalo.

Ukradeno znanje teklo je glatko, bez ikakvog napora. Bilo je to kao da sam sastavljao prenosnike materije već godinama i svaki korak znao napamet. Najpre Mebijusovi namotaji, jard za jardom teškog bakra precizno namotanog oko ogljenog jezgra; zatim izvor napajanja, pojačavači i ograničavači prvog i drugog stepena . . .

Koliko još? U svojem udubljenju u susednoj sobi, bomba je tiho odbrojavala svoje trenutke. Koliko još . . . ?

18.

Glavni sklop bio je sada gotov. Postavio sam kablove i povezao svoj aparat sa nuklearnim izvorom napajanja unutar zida. Zahtevi za napajanjem, na jedan momenat, biće ogromni čak i za te moćne izvore. Postavio sam čvorišta u odgovarajuće položaje po sobi, postavio meku alumi-

nijumsku žicu u odgovarajući oblik koji je neobično nalikovao na takav na psihotronsom pojačavaču koji smo napravili Rid i ja. Sada sam skoro završio. Koliko još? Povezao sam poslednje spojeve, uklonio otpatke. Prenosnik materije stojao je na stolu, dovršen. Svakog trenutka, bomba bi ga mogla pretvoriti — kao i tajnu o njegovom pravljenju — u oblačak pare — izuzev ako najpre ne budem preneo bombu izvan kruga delovanja. Okrenuo sam se prema sobi sa toaletima — a telefon zazvoni.

Oklevao sam, a zatim sam prešao preko sobe i podigao slušalicu.

»Slušaj me«, kazao je Kejl mračno. »Daj mi direktne, brze odgovore. Kazao si da je Glavna traka tamo, u trezoru, sa tobom. Sada mi reci: kako izgleda?«

»Molim?«

»Ovaj . . . lažna traka. Kako izgleda?«

»Gruba četvrtasta plastična kutija, jarkožuta, duga osamnaest inča, debela jedno šest inča. O čemu se radi?«

Kejlov glas zvučao je prigušeno. »Sproveo sam kratku istragu. Izgleda da niko pojma nema gde se trenutno tačno nalazi Glavna traka. Svako odeljenje kaže da je smatralo da tu stvar vodi neko drugo odeljenje. Nisam mogao da saznam ko je tačno uklonio traku iz trezora. Kažeš da je u žutoj plastičnoj kutiji . . . «

»Znam kako izgleda Glavna traka«, kazao sam. »Ovo je ili ona ili vraški dobra kopija.«

»Grantane«, kazao je Kejl. U njegovom glasu sada se nazirao prizvuk očajanja. »Negde je ne-

što zabrljano. Znam da si bio pod uticajem Gula. Nije mi bilo ni na kraj pameti da bih mogao biti i ja. Zbog čega sam ti omogućio da prodreš u centralni trezor? Bilo je stotinu prostijih načina na koje sam mogao da se pobrinem za problem. U nevolji smo, Grantane, ozbiljnoj nevolji. Traka koju imaš je originalna. Predali smo je u ruke neprijatelju«.

»Tračiš dragoceno vreme, Kejl«, zarežao sam. »Kada će bomba da pukne?«

»Grantane, ostalo je malo vremena. Ponesi glavnu traku i izađi iz trezora«

»Ni u kom slučaju, Kejl. Ostaću dok ne završim; a onda«

»Grantane! Ukoliko si napravio nešto u vezi sa tom ludom idejom o toj mašini, uništi to! Brzo! Zar ne vidiš da su ti Guli otkrili tajnu samo da bi ti omogućili da uništiš traku!«

Prekinuo sam ga. U iznenađujućoj tišini, začuo sam udaljeni zvuk — ili samo osetio misao? Ispružio sam se prema spoljašnjosti . . .

. . . prijavio se kao dobrovoljac . . . prokleta budala . . . kako je teško to što mi je na glavi . . . bolje da prionem na rad . . . sad . . . okej . . . ventil, gas . . . kažu da ubija u deliću sekunde . . . a onda brzo napolje . . .

Posegao sam, probio se kroz veo zidova koji su zaklanjali prizor, osetio čoveka u kompjuterskoj odaji, odevenog u sivo zaštitno odelo, sa grotesknim štitom preko glave i ramena. Posegao je za ventilom obojenim u crveno . . .

Udario sam po njegovom umu snagom koja je bila taman dovoljna, osetio kako se zateturao, pao. Prodro sam u njegov mozak, pokrenuo centar za spavanje. Utonuo je u duboku nesvesticu. Naslonio sam se na sto, osetivši slabost sada kada je sve bilo gotovo. Kejl me gotovo nadigrao ovaj put.

Ponovo sam posegao, prebri-
sao oblast očajničkom hitnjom. Daleko, osetio sam magličasti žamor mnogih umova, izvan dometa. Zatim nije bilo ničega. Otrovni gas bio je jedina pretnja — izuzev same bombe. Ali morao sam da delam brzo, pre nego što mi vreme istekne, da prenesem bombu u pustinjsku oblast . . .

Zastao sam, sleđen u pola pokreta. Pustinja. Kakva pustinja?

Predajnik je radio u skladu sa krutom grupom zakona, podjednako nepromenljivih kao i zakoni po kojima se planete kreću po svojim orbitama; čudnovati zakoni, ali svejedno zakoni prirode. Nije bio potreban prijemnik. Odredište mase koja se prenosi-
la zadavao je operator koji je u umu držao petodimenzionalnu predstavu mete i vodio mašinu.

A ja nisam imao metu.

Nisam mogao da usmerim bombu u pustinju bez petostruke spoznaje njenih višeosnih prostornih, vremenskih i entropijskih koordinata ništa bolje nego što bih ispalio iz oružja metak u mrklom mraku.

Bio sam poput čoveka sa aktiviranom bombom u ruci, zaključanog u ćeliju.

Očajnički sam ponovo počeo da pretražujem egzokosmos. I uhvatio tananu, živu liniju. Pratio sam je; usecala se u planinu,

zaranjala duboko u podzemlje, prelazila bezgraničnu ravnicu . . .

Bez grananja, prostirala se sve dalje i dalje, zatim počinjala da skreće naviše — a onda se završila.

Otpočinuo sam, prikupljao snagu, zatim sam počeo da opipavam, da se protežem . . .

Bila je to neka odaja, ljudi. Prepoznao sam Kejla, sivog lica, smrtno ozbiljnog. Visok čovek u plavoj uniformi sa epoletama stojao je nedaleko od njega. Ostali su ćutke stajali po okolini, na licima im se čitala napetost. Mape su prekrivale zid iza njih.

Posmatrao sam ratnu sobu u Pentagonu u Vašingtonu. Linija koju sam sledio bila je direktna telefonska linija, najstrože poverljivi beočug između Informacionog centra i glavne komande. Bio je to teški kabel, dobro zaštićen i uvek prikijučan. On će me osloboditi zamke. Veštinom koju sam naučio od Gula odmerio sam sobu, upamtio njene koordinate. Onda sam se povukao.

Poput plivača koji se diže na površinu nakon dugog ronjenja, probio sam se nazad do nivoa neposredne svesti. Utonuo sam u stolicu, zažmirkao na gole zidove, složenost predajnika. Sada sam morao da budem brz, da postavim bombu u polje prenosnika, usmerim je na metu. Sa naporom digao sam se na noge, prišao odvodu, podigao poklopac. Uhvatio sam istureni vrh — stvar je bila baš teška — i bomba se podiže i ispade na pod. Odvukao sam je do prenosnika . . .

I tek onda shvatio šta radim. Moja meta.

Ratna soba — nervni centar zemaljske odbrane. A ja sam bio spreman da tamo ubacim H-bombu. U panici da je se što pre otarasim igrao bih tačno kao što Guli sviraju.

19.

Prišao sam telefonu.

»Kejl. Pretpostavljam da imaš magnetofon povezan na liniju. Predaću ti detalje kola prenosnika. Složeno je, ali u roku od petnaest minuta trebalo bi da . . .«

»Nema vremena«, prekinuo me Kejl. »Žao mi je zbog svega, Grantane. Ako si završio mašinu, to je tragedija za čovečanstvo — ukoliko bude radila. Mogu samo da te zamolim da pokušaš — kada bude stigla naredba Gula — da im ne daš šta traže. Reći ću ti sada, Grantane. Bomba će eksplodirati za . . .« nastala je stanka, »dva minuta i dvadest jednu sekundu. Pokušaj da im se odupreš. Ako možeš da ih izdržiš još toliko . . .«

Zalupio sam slušalicu, hladan znoj počeo da mi se sliva niz lice. Dva minuta . . . prekasno za bilo šta. Ljudi u ratnoj sobi nikada neće saznati koliko sam bio blizu toga da nadvladam Gule — i njih.

Ali još uvek sam mogao da spasem Glavnu traku. Podigao sam žuto plastično kućište u kojem je traka stojala na stolu i smetio ga pravo u mašinu.

A svet nestade u blesku tmine, u žamoru tišine.

SADA, GOSPODARI! POVEŽITE SE! POVEŽITE SE!

Poput košmara koji se vraća usred belog dana, osetio sam

gnusobu prisustva nagomilanih umova Gula, oslabljenu razdaljinom ali užasnu u svojoj silini kako pipa, gura se, zahvata me. Odupro sam se, borio se sa paralizom, trudio se da prikupim snagu, upotrebim ono što sam naučio . . .

VIDITE, GOSPODARI, KAKO HOĆE DA NAS ZAVARA. ZBRIŠITE GA, SADA SVI SKUPA . . .

Staze se sklopiše predamnom, Um mi se zavrteo, zanjihao, počeo da skakuće tamo i ovamo — i svuda je naletao sam na neprobojni oklop odbrane Gula.

UMARA SE, GOSPODARI. SADA BRZO DELAJTE. PRENESITE NA SUBJEKTA KOORINATE MOŽDANOG PONORA. Zamisao skliznu u moj um. **OVAMO, ČOVEČE. OVDE PRENOSI TRAKU!**

Kao iz daljine, moja frakcija ličnosti nadgledala je borbu. Kejl je bio u pravu. Guli su čekali — a sada je došao njihov trenutak. Čak i moj poslednji odbrambeni poriv — da smestim traku u mašinu — da je prenesem u ratnu sobu — bio je posledica upravljanja Gula. Zavirili su mi u um. Razumeli su psihologiju kako nijedan ljudski analitičar nikada neće moći; i vodili su me na najefikasniji mogući način tako što su me ubedili da sam ja gospodar situacije. Iskoristili su moju ljudsku domišljatost da bi ispunili svoje želje — a Kejl im je olakšao posao tako što je evakuisao sve u krugu od dvadeset milja oko mene i ostavio slobodan prostor za Gule.

OVDE — glas Gula odzvanjao je u mojoj glavi poput zvona — PRENESI TRAKU OVDE!

Iako sam se borio protiv poriva da poslušam, ruka mi je pošla prema mašini.

UKLJUČI PREKIDAČ! Grmeo je glas.

Borio sam se, molio ruku da ostane na mojoj strani. Samo još minut, mislio sam. Samo još jedan minut i bomba će me spasiti . . .

POVEŽITE SE, GOSPODARI! NEĆU DA SE POVEŽEM. UROTI STE SE DA ISKORISTITE HRANU NA MOJ RAČUN.

NE! U IME MAJČINSKOG CRVA? JEMČIM TI SOPSTVENOM BRAZDOM U PROGRIZU. ZA NAS ĆE ČUDNOŽIVOT OTKLJUČATI VELIKU RIZNICU SVETA KOJI MU JE DOMOVINA!

VEĆ SE I SADA PREŽDERAVAŠ NA NAŠ RAČUN!

BUDALE! ZAR ĆETE SE SADA JOGUNITI? POVEŽITE SE!

20.

Gul je besneo — a ja sam ugrabio jednu misao i zadržao je.

Beskrajnom sporošću, pokrenuo sam se.

POVEŽITE SE, GOSPODARI: A TAMO ĆEMO SE SVI HRANITI . . .

TO JE PREVARA. NEĆU DA SE POVEŽEM.

Našao sam bombu, upinjao se da je podignem

PRETI NAM KATASTROFA, GOSPODARI MOJI! SADA SMO SVI IZGUBILI AKO MI SE NE PRI DRUŽITE!

Dah mi je zastajao u grlu; užasan bol kuljao mi je iz grudi. Ali bilo je to nevažno. Samo je bomba bila bitna. Zateturao sam se, pognut. Predamnom je bio sto; prenosnik . . .

Digao sam bombu, osetio kako napola zalečena koža na mojoj ruci prska dok sam to činio . . .

Izbacio sam kutiju koja je sadržavala Glavnu traku iz polja prenosnika, zatim sam gurnuo, napola otkotrljao bombu u položaj. Pipao sam da nađem prekiđač, dohvatio ga. Pokušao sam da udahnem, osećao sam samo nalete agonije. Tama me je gutala . . .

Koordinate . . .

Iz uskovitlane magle bolova i tame, izdvojio sam zamisao mete-pećine Gula, pročistio je, zadržao . . .

GOSPODARI! ZADRŽITE ČOVEKA! KATASTROFA!

Onda sam osetio kako se Guli, čije sumnje su izazvale paniku u umu Vrhovnog Gospodara, udružuju protiv mene. Stao sam, paralisan, osetio sam kako mi se identitet rastoče poput vode koja se sliva iz razbijene posude. Pokušao sam da se prisetim — ali sve je bilo previše slabo, previše daleko.

A onda se činilo kao da se negde iz unutrašnjosti ubacuje neki glas, hladne rezervne frakcije ličnosti za slučaj najveće opasnosti. »Pod napadom si. Aktiviraj pomoćni plan. Nivo pet. Upotrebi nivo pet. Učini to smesta. Upotrebi nivo pet. . . .«

Kroz pakao pritiska Gula, osetio sam kako mi se dlačice kostreše na vratu. Svuda oko mene besneli su glasovi Gula, rastuća simfonija nesklada. Ali oni nisu bili ništa. Nivo pet . . .

Sada nije bilo povratka. Porivi su bili tu i delali čak i u trenutku u kome sam uvukao vazduh da bih zaurlao od užasa . . .

Nivo pet. Niz oblića snova, silovita lica priviđenja; nivo tri; nivo četiri i čutljiva smrznuta sećanja . . . i još dublje . . .

Sve do oblasti titanskog, mucavog užasa, senovitih pokreta oblića zla, jezivih prisustva koja su se komešala na rubu vidljivog . . .

Naniže kroz žamor bezglasnih strahova, sve veće gladi, grabljivih kandži kojih su se svi ljudi užasavali još od kako je prvi bezrepi primat zavrištao od straha na vrhu drveta: strah od pada, strah od visina.

Dole do nivoa pet. Nivoa košmara.

21.

Pipao sam oko sebe, našao ravan kontakta — i zavitlao svom težinom čovekove drevne strahove pravo na Gule koji su čekali — i u svojim crnim, teskobnim pećinama duboko unutar stenja dalekog sveta oni osetiše urlajuću plimu straha — strah od tame i od toga da budu živi zakopani. Užasi u skrivenom umu čovekovom suočiše se sa užasima gulovskog Moždanog ponora. I ja osetih kako se Guli slamaју, povlače od mene u slepoj panici . . .

Svi osim jednog. Vrhovni gospodar poveo se za ostalima, ali njegov um bio je izuzetno moćan. Na trenutak osetio sam njegovo razliveno, divovsko obličje, pohlepnu, mahnitu glad, nezasiću, nesavladivu. Potom se pribrao — ali sada je bio sam.

POVEŽITE SE, GOSPODARI! BLAGO JE IZGUBLJENO, UBIJTE ČUDNOŽIVOT! UBIJTE ČUDNOŽIVOT!

Osetio sam nož u svojem srcu. Zatreperilo je — i stalo. A u tom trenutku, oteo sam se iz zagrlja-ja, uključio prekidač. Začuo se oštar prasak vazduha koji je im-plodirao. A onda sam počeo da padam, beskrajno padam i svi ostali postali su veoma daleki.

GOSPODARI! UBI . . .

Bol se prekide u trenutku du-boke tišine i potpune tmine.

Zatim buka zaurla u mojim ušima, osetio sam oštri udarac poda u svoje lice kada sam se srušio, a potom više ništa nisam znao.

22.

»Nadam se«, kazao je general Titus, »da ćete sada primiti odli-kovanje. Biće to prvi put u istori-ji da ta nagrada bude dodeljena jednom civilu — ali zaluzili ste je.«

Ležao sam u čistom, belom krevetu oslonjen o velike, meke jastuke, a na par stopa od mene nalazilo se nekoliko zgodnih bolničarki. Bio sam toliko raspo-ložen da sam mogao da podne-sem čak i Titusa.

»Hvala, generale«, kazao sam. »Predlažem da date medalju do-brovoljcu koji je došao da me ot-ruje gasom. Na kraju krajeva, on je znao sa čime se suočava; ja nisam.«

»Sada je gotovo, Grantane«, kazao je Kejl. Trudio se da delu-je ozareno, ali je samo uspeo da proizvede ledeni smešak. »Si-gurno razumeš . . . «

»Razumevanje«, kazao sam. »Upravo nam je to potrebno da pretvorimo ovu planetu — a i mnogo drugih — u onakvu

vrstu svetova kakva je potrebna za širenje ljudskih umova.«

»Umoran si, Grantane«, kazao je Kejl. »Odmori se. Za par nede-lja vratićeš se na posao i bićeš kao nov.«

»U tome je ključ«, kazao sam. »U našim umovima; toliko ima toga u njima, a mi nismo čak ni zagrebali površinu. Jednom umu ništa nije nemoguće. Mate-rija je iluzija, vreme i prostor sa-mo su pogodne zamisli . . . «

»Ostaviću medalju ovde, g. Grantane. Kada se budete do-voljno dobro osećali, organizo-vaćemo službeno uručivanje. Televizija . . . «

Nestao je kada sam sklopio oči i pomislio na stvari koje su žamorile i privlačile mi pažnju još otkako sam se sukobio sa Gulima, ali nisam imao vreme-na da ih istražim. Moja ru-ka . . .

Osetio sam je punom dužinom — iznutra — i ulazio u trag po-vredama, posmatrao kako teles-ne odbrane rade, delaju da bi obnovile, zamenile. Ali ako im malo pomognem . . .

Bilo je to lako. Način je bio tu. Osetio sam kako se tkivo obnav-lja, koža regeneriše.

Kost je bila teži problem. Tra-gao sam za neophodnim mine-ralima, otklanjao krv; razdvoje-ni krajevi isprepletaše se . . .

Sestra se naginjala nad mene sa činijom supe u ruci.

23.

»Dugo ste spavali, gospodine«, rekla je sa smeškom. »Šta misli-te o malo lepe pileće supice?«

Pojeo sam supu i zatražio još. Došao je doktor i skinuo mi za-

voje, pogledao i odjurio. Spustio sam pogled. Koža je bila nova i ružičasta, kao kod bebe — ali je bila čitava. Savio sam desnu nogu; nije bilo ni traga bolovima.

Neko vreme slušao sam kako doktori raspravljaju, zanovetaju, proveravaju i daju mišljenja. Onda sam ponovo sklopio oči. Mislio sam o prenosniku materije. Razume se, vlada ga je prigrabila obema rukama. Vojna tajna od najveće važnosti, govorio je Titus. Možda će jednoga dana i javnost čuti nešto o tome; u međuvremenu . . .

»Šta mislite o tome da me pustite odavde?« Kazao sam iznenada. Neki doktor izbuljenih očiju sa pramenom sede kose zažmirkao je na mene, a onda nastavio da mi opipava ruku. Kejl mi uplovi u vidokrug.

»Hoću napolje«, kazao sam. »Oporavio sam se, je li tako? Dajte mi onda moje odelo«.

»Hej, hej, polako, Grantane. Znaš da nije to tako prosto. Ima još puno stvari koje treba da učinimo«.

»Rat se završio«, kazao sam. »Priznali ste to. Hoću napolje«.

»Žao mi je«. Kejl zavrte glavom. »To ne dolazi u obzir«.

»Došao«, kazao sam. »Je li sa mnom sve u redu?«

»Da«, kazao je on. »Neverovatna slučaj. Zdravi ste koliko je to uopšte moguće. Još nikada nisam . . . «

»Bojim se da ćeš morati da se pomiriš sa time da ćeš biti ovde izvesno vreme, Grantane«, kazao je Kejl. »Na kraju krajeva, ne možemo . . . «

»Ne možete dozvoliti da tajna prenose materije nekontrolisano šeta po okolini, je li?«

»Teško da bi se baš tako moglo reći, Grantane. A ipak . . . «

Zatvorio sam oči. Prenosnik materije — neobična naprava. Polje, koje ne izobličava prostor, već naglašava određene karakteristike polja supstance unutar vreme-prostora, tanano menja odnose . . .

Kao što um upoređuje nepovezane podatke, izvlači nove zamisli, nove paralele . . .

Kolo prenosnika materije . . . i ustrojstvo uma . . .

Egzokosmos i Sendokosmom, poput kore i sredine pomorandže, svuda u kontaktu . . .

Negde se nalazila plaža prekrivena belim peskom i dine sa prekrasnom primorskom travom koja se talasala na nežnom vetru. Voda je bila plava sve do obzorja, nebo isto tako plavo i nigde nije bilo generala sa medaljama i televizijskim kamerama, niti čkiljavih birokrata sa zamršenim planovima . . .

A ako blago izvijemo . . . ovde . . .

I pritisnemo na ovom mestu . . . ovako . . .

Otvorio sam oči, podigao se na lakat — i ugledao more. Sunčevi zraci bili su vreli na mojem telu, ali ne previše vreli, a pesak je bio beo poput šećera. Daleko prema obzorju jedan galeb je mahao krilima, kružio.

Talas se dokotrlja, pokvasi mi stopala hladnom vodom.

Zavalio sam se na leđa i digao pogled prema belim oblacima na plavom nebu, nasmešio se — a zatim glasno nasmejao.

U daljini, kliktaj galeba odgovorio je na moj smeh.

Kada je Margrejev dovršio poslednju stranicu teksta, frknuo je, divlje udario po interfonu i promrmlija sebi u bradu.

»Bezobrazluk! Prokleti civil napravio je magarčine od Kejla i čitavog prokletog aparata bezbednosti«. Oštro se okrenuo kada mu je pomoćnik žurno prišao.

»Fred!« Zakevtao je. »Hoću da mi se taj dasa *smesta* pokupi. Ovog popodneva — ili šta je već na tom Borneu ili gde se već nalazi. Da mi se dovede ovde pod strogim nadzorom — neću da čujem da je izmakao! Nakon tog fijaska u Denveru, ni sam ne znam šta da očekujem. Izgleda da je taj tip naučio neke trikove, ako je istina makar pola od onoga što kaže bezbednost«. Ubo je prstom u zapis. »Hoću da mi se ovo svrsta u najstrožu tajnu i smesti u moj lični sef. Naročito ne želim da Kejl to vidi. Uništi sve preostale kopije«.

»Ovo je jedina kopija, admiral«, uveravao je Fredi uzbudenog oficira. »Ja je, razume se, nisam pročitao. Upozoriću Sinpaka da preduzme odgovarajuće akcije u pogledu originalnih snimaka i osoblja koje je u to bilo uključeno«.

»Učini to! Brzo!« Naredio je admiral. »Ništa mi se ne dopada u vezi s ovim slučajem, Fredi«, dodao je. »Hoću da mi se taj Grantan zgazi kao buba!«

Grantan je opušteno sedeo u relativno svežem večernjem lahuru senovite verande Starog

Kolonijalnog Hotela. Pijuckao je piće zvano Tropski zalazak sunca i divio se tome istom ali u stvarnosti što je sada bojilo nebo u grimizno i zlatno i ocrtavalo siluete visokih kokosovih palmi. Sa leve strane začuo se nekakav zvuk; Grantan se obazro u tom smeru i video tanke noge u kratkim pantalonama kaki boje, široka lica ostrvljana pod šlemovima za sunce, svetlucanje vojnih obeležja i pištolje u futrolama. Potkovane čizme pravile su *klamp! klamp!* prema njemu sa obe strane. Čovek koji ih je vodio, žilavi kavkaski tip sa energetskim pištoljem u ruci, uhvati Grantanov pogled i reče:

»Da niste mrdnuli, gospodine, ili ću vam razneti koleno. Žele vas živog«, dodao je, gotovo se izvinjavajući.

Grantan je zatvorio oči, doveo pred njih određena obličja, usaglasio ih, a onda pustio misli da mu lutaju po upamćenim prizorima: ledene padine u blizini vrha Mont Kabulu; sunčevi zraci kasnog popodneva koji odašilju snopove pune čestica prašine u visokim krošnjama sekvoja; umirujući prizor praćakanja po ribnjaku, onako kako se vidi kroz zaklon mladog drveća; zid galerije se dobro osvetljenom slikom koja predstavlja seosku ulicu u Francuskoj iz prošlog veka, potpisana sa »Pisaro«; sedeo je za stolom na tihoj terasi sa pogledom na baštu u kojoj su se složene šare cvetnih zasada uplitala sa tamnozelenim stabalcima kleke. Iz nekog nevidljivog izvora nežno je zračila Pučinijeva muzika.

»Izvinjavam se, gospodine, nisam primetio kada ste ušli«, ka-

zao je stidljivo glas pokraj njegovog lakta. Kelner odeven u tradicionalnu livreju pružio mu je list jelovnika.

Grantan je zatražio telefon, okrenuo tajni broj pukovnika Kejla; kada je na vezi bio čovek iz bezbednosti, Grantan reče bez uvoda:

»Tvoji momci promašili su u hotelu. Nemoj da ih kriviš; vešto su mi se prišunjali, ali daj suoči se s tim: nemam nameru da budem bilo čiji zatvorenik i zato ti je bolje da ih opozoveš i prištediš novac poreskim platišama. Ništa ti ne dugujem, Kejl, i biram da živim onako kako mi se dopada, ček i bez medalja. Bolje me otpiši. Nemoj se mučiti da tražiš odakle sam zvao; neće me biti ovde. Pa-pa.«

26.

Četvrt časa kasnije, Admiral Margrejev fiksirao je Komandira Fipsa čeličnim pogledom. »Hoću da se čitav ovaj incident briše, Fredi«, kazao je glasom sudnjeg dana. »U potpunosti, počev od poslednjeg kontakta sa Belšeza-rom. Potrudi se da Grantan bude stavljen u karantin klase jedan. Zatim nađi Kejla i hitno ga dovedi ovamo. Na izvršenje!«

27.

Bila je gotovo zora kada je Kejl smrknutog lica uveden u kabinet. Margrejev zakevta na njega da sedne.

»Gospodine admirale«, zamucio je Kejl. »Ne mogu biti odgovoran zbog Grantana i njegovih luckastih aktivnosti. Bio sam protiv . . .«

»Nemoj meni pričati koga mogu da smatram odgovornim za šta, Arte«, prekinuo ga je Margrejev. »Jasno se vidi da čitava naša koncepcija bezbednosti mora da bude ponovo razmotrena. Nema načina da se kontroliše čovek koji može da iščezne i pojavi se bilo gde kad god to poželi.«

»Upravo tako, gospodine«, progovorio je Grantan u trenutnoj tišini. Pojavio se iz admiralogov kupatila. »Pod tim okolnostima, prvo što je potrebno je da mi kažete šta želite od mene, a ukoliko je moguće, poslušaću vas.«

Margrejev se napola pridigao iz fotelje i gotovo očajno pogledao u Kejla. Ruka ovog drugog posegnula je za oružjem u futrolji, a zatim je umesto njega izvukla cigarete.

»Od vas želim, g. Grantane«, kazao je mračno admiral, »da se svo ovo nije ni dogodilo.«

»Putovanje kroz vreme?« Upitao je Grantan. Uzeo je jednu od Kejlovih cigareta, pripalio i klimnuo.

»U redu, gospodine«, kazao je kratko Margreju. »Videću šta mogu da učinim. U međuvremenu zaboravite sve što znate o meni. Dogovoreno?« Pružio je ruku.

»Boga mu, dogovoreno je, g. Grantane«, kazao je admiral vatreno. »Stroga tajnost, razume se«, dodao je. »Kejl«, produžio je i uputio čoveku iz bezbednosti sažaljiv pogled, »izbaci g. Grantana iz naših kartoteka. U potpunosti; zauvek.« Uzdahnuo je. »Grantane, ukoliko se pročuje i jedna reč o svemu ovome, lično ću se postarati da nemate više

ni jedan miran čas u životu. A sa druge strane . . . » Nije dovršio rečenicu.

»Bez brige, admirale«, uveravao je Grantan višeg oficira, »sumnjam da bi mi poglo poći za rukom.«

»Amin«, kazao je Margrejev vatreno. »U međuvremenu, tražite od pukovnika Kejla sve što vam zatreba. Arte«, preneo je pažnju na pukovnika, »sve što g. Grantan zatraži — apsolutno sve. Raportiraj mi o tome svakog dana.« Ponovo je oprezno, pogledao Grantana.

»Zbogom, gospodine«, kazao je. »Mogu samo da se molim da ste patriota.«

»Ne bojte se, admirale«, odvratio je Grantan čvrsto. »Više mi se dopada čak i da mi Art diše za vrat nego da joj jednom naletim na Gule — makar i u prošlosti. Zbogom, gospodo. Ako ništa drugo, ubeđen sam da će

biti zanimljivo.« Okrenuo je i napustio sobu. Margrejev i Kejl se zagledaše. Činilo se da obojica hoće nešto da kažu, ali nijedan to nije učinio. Najzad Kejl progovori:

»Nikada se nije dogodilo. Ništa od svega toga.«

»Šta se to nikada nije dogodilo?« Pitao je Margrejev sa prizvukom blagog zanimanja.

»Pojma nemam, ser«, kazao je Kejl kao da se predaje.

»Zbog te izjave, generale«, kazao je Margrejev, »smatram da ti mogu reći da ćeš do sutrašnjeg dana na ramenu imati još jednu zvezdicu. Što se mene tiče, već neko vreme držim dokumente sa zahtevom za penziju. Mislim da sam sada spreman da ih predam. Samo obezbedi da se da specijalan prioritet svim zahtevima upućenim od izvesnog Pitera Grantana, dr fil.«

OSUĐENICI

*»Ništa neće razoriti naše
prijateljstvo.«*

*Vel Arda, 6 godina
Tor Net, 8 godina*

Još uvek se pitajući postupa li ispravno, Tor izađe iz miniplana i krenu prema isturenoj stražarnici zatvora u Ksaldu, glavnom gradu Sirta i cejeloj Federaciji. Na trenutak zastane prisjećajući se zakletve koju su nekad davno dali jedan drugom, ali potisne tu misao čistom mržnjom i krenu dalje naizgled potpuno siguran u sebe.

»Kako li će se samo iznenaditi kad čuje da sam ga ja spasio?«

Unaprijed se radovao izrazu iznenađenja na Velovom licu kad mu bude kazao: »Nećeš biti pogubljen. Založio sam se da te poštede!« Na samu pomisao na taj trenutak Toru zasjaše oči.

Stražar pogleda propusnicu i propusti ga. Zatvorenik Vel Arda nalazi se u podrumskim najsigurnijim ćelijama iz kojih je nemoguće pobjeći. Robot, unaprijed obavešten o Torovom dolasku, dočeka ga na prvom nivou. Lift se spusti, signalna lampica zasvijetli, vrata kliznuše u stranu i oni se uputiše prema samici na kraju dugog, hladnog hodnika. Tor pogledom isprati lift koji se dizao, prazan, te se i sam osjeti zatvorenikom iako je

znao da se lift spušta na poziv robota.

Teška metalna vrata samice se rasplinuše u ništa, a okovana prilika podiže glavu s neudobnog ležaja.

— Šta želiš? — zatvorenikov glas je bio neuobičajeno oštar, pun onosa.

— Hoću da saznaš koliko te mrzim — Tornovim licem se razli osmijeh.

— ?

— Mrzim te toliko da sam se založio da te ne pogube.

— Hvala, Savjetniče! — iako je upotrijebio Tornovu službenu titulu, Velu je uspjelo da ona zvuči prezrivo i uvredljivo.

Nakon stanke, kratke i eksplozivne unatoč zatvorenikove bespomoćnosti, Vel upita:

— Što si to smislio? vjerovatno nešto gore od smrti?

— Naravno, zatvoreniče Arda. Prognan si na Zemlju.

— Hvala Tore! Vraću se!

— Nećeš. Tamo ću te ubiti vlastitim rukama.

— Znam se brinuti za sebe.

— Da se ti znaš brinuti za sebe, ne bi sada bio ovdje.

Tor se okrene dršćući od bijesa i mržnje ogromne poput vječnosti i izađe. Nije vidio kako sa zatvorenikova lica nestaje maska hrabrosti i na vidjelo izbija sav očaj dugo skupljen u njemu.

Tor pokrenu miniplan potpuno nezadovoljan ishodom posjete zatvoru. Želio je kazati Velu u oči sve što osjeća, a vratio se s teškom morom. Vel je bio toliko siguran u sebe da se počeo pitati da li je dobro postupio. Možda ga je ipak trebalo pogubiti odmah. A možda . . .

Noć je duga, a san ne dolazi na oči. Naviru sjećanja. Mada se Tor svim silama bori protiv njih, svjestan je da gubi bitku. Pred očima mu se pojavljuju dva dječaka, dva vjerna druga koja se zaklinju jedna drugom da će uvijek čuvati ono što su tada smatrali najvećim: prijateljstvo. Ta dva dječaka su Tor Net i Vel Arda.

Godine, međutim, mijenjaju želje, ciljeve, mijenjaju ideale. Prijateljstvo dvojice dječaka trajalo je veoma dugo, bolje rečeno sve do kraja školovanja na visokoj školi. Istina, taj odnos je već bio uzdrman kad su upoznali Izu, ali to nijedan od njih nije pokazivao, očajnički čuvajući nešto čega, osjećali su, više nije bilo.

U to vrijeme počeli su se javljati i prvi znakovi pobune protiv Velikog vijeća. Tor je realno procijenio da se zavjerenici neće uspjeti održati i nije se miješao, dok je Vel glavačke uletio u to karakterizirajući prije toga Tora kao kukavicu.

— U redu! Ja sam kukavica! A što si ti? Zasljepljena budala! Iz

Tora je izbio sav bijes dugo nakupljen nakon što je Iza izabra la Vela. Vel ga je dugo promatrao, razmišljajući.

— Možda i jesam budala, ali znam cijeniti ideale. Ako ti i zaboraviš naše prijateljstvo, ja neću.

— Odlazi već jednom i pusti me da živim svoj život!

Nakon toga nisu se vidali jako dugo.

Nakon što je pobuna, loše organizirana i još lošije izvedena, ugušena, Tor je čuo da je Vel Arda s velikom skupinom uhvaćenih zavjerenika protjeran na Tral, koloniju na kojoj, kako se pretpostavljalo, neće Velikom vijeću praviti neprilike. Tral čak nije imao nijedan transport. Sav promet odvijao se teretnim brodovima.

Tor je iz ovog događaja izvuкао pouku, po njegovom mišljenju jedinu koja se iz tog mogla izvući: u svakom sukobu treba izabrati pravu stranu. Od tog trenutka postao je jedan od najvjernijih pristalica Vijeća. Posljedice te djelatnosti vremenom su dobile materijalni oblik. Tor je postao jedan od najbogatijih stanovnika Federacije (pravilno uložena očeva imovina), a uz to najprije kandidat za člana, a posle toga i član Velikog vijeća.

Nemiri na Sirtu su nakon dvanaest godina obnovljeni. Policijske i vojne akcije protiv ilegala ca obično nisu uspijevale i postalo je očito da nemirima rukovodi neko ko već ima iskustva u tim stvarima, neko od onih koji su sudjelovali u prvoj zavjeri.

Tor predloži da se izvrši kontrola protjeranih u Tral. Prijedlog je u prvi trenutak izazvao zabunu, a onda je Tor naslutio i

strah kod gotovo svakog člana Vijeća.

— Tore, zar ti smatraš da se neko uspio vratiti na Sirt?

Glas Arena Gela je podrhtavao sasvim jasno otkrivajući strah.

— To je jedna mogućnost, Predvodniče.

Tor se prezirno nasmiješi. I njemu je Vel rekao da je kukavica. Kontrola je izvršena. Petnaest kažnjenika više nije bilo na Tralu. Jedan od njih je i Vel Arda kojem će sutra biti pročitana presuda.

*

Stražari otpratiše Tora kroz gomilu znatiželjnika u njegovu ložu u sudnici. Osuda će biti pročitana kroz nekoliko trenutaka. Došao je da još jednom vidi bivšeg prijatelja za kojeg je sada bio vezan samo mržnjom. Želio je vidjeti da li je Vel zaista toliko siguran u sebe koliko je jučer pokazivao. Nije znao o noći punoj straha, očaju i nemoćnog bijesa u kojoj je zatvorenik skupljao snagu da danas ne poklekne, da ne pokaže koliko se boji.

Uvedoše ga kroz poseban ulaz. Držao se gordo i ponosito, ali je Tor s trijumfom primjetio crne kolutove oko očiju koji su rječito svjedočili o neprospavanoj noći. Ali taj bljesak trijumfa nestane iz njegovih očiju kad se sjetio vlastitih podočnjaka. Njemu prošlost nije davala mira.

Vel očima prijeđe preko dvorane tražeći nekog pogledom. Tor pomisli da traži njega, ali Velov pogled se zaustavi negdje u sredini sudnice, na licu osobe koju Tor do sada nije primjetio,

ako ju je i poznavao. Pažljivo se zagledao prema sredini dvorane pretražujući pogledom fotografski precizno jedno lice za drugim.

„To sam si mogao i misliti“, pomisli ljutito.

Bila je to Iza, uzrok prvog, a možda i svih ostalih nesporazuma i sukoba između njih dvojice. Ona se onda odlučila za Vela, a Tor im to nikad nije oprostio — ni njoj, ni njemu.

Pojaviše se i suci u zelenim uniformama Pravde. Na licu im je lebdio ponos, kilometrima vidljiv, lažan. Predstavljali su nepristrane i nepogrešive i u njihov sud se nije smjelo sumnjati. Torov osmijeh je bio pun prezira. On je znao njihove grijehe i tim znanjem se koristio.

— Ovdje smo — predsjednik suda pročisti grlo — ovdje smo da objavimo odluku Velikog sudskog vijeća o sudbini Vel Arde, osobe čija krivica je dokazana i koja je, u to nema sumnje, zaslužila smrt. Sudsko vijeće je ipak bilo milostivo i poštedilo mu život.

U publici zavlada iznenađenje i nemir koji se brzo stiša. Vel je ostao miran. O ovome je razmišljao cijele noći i sad ga se nije dojmilo. Njegov pogled je počivao na Izinom licu, na licu jedine žene koju je ikad volio. Oči joj se u trenutku napune suzama. Bile su to suze radosnice.

Sudac je znao svoj posao. Napravio je stanku na pravom mjestu i napetost je dosegla vrhunac. Pogledom preleti preko lica u iščekivanju, a glas, dogle ravnodušan, postane odlučan, pun vjere u ono što radi.

— Umjesto da mu se oduzme život, prognat će se na Zemlju i tamo ostati do smrti.

U tom trenutku žagor se pretvori u galamu, a stražari se uzvrtiše ne znajući što da rade. Vel je zlurado promatrao suca koji je želio još nešto reći, ali u općoj galami nije se čuo. A želio je samo reći uobičajenu izreku kojom osuda postaje pravomoćna. Prođe nekoliko trenutaka, a galama se nije stišavala. Većina je zapravo krenula prema izlazu svjesna da je sve gotovo, da su vidjeli sve što je trebalo vidjeti. U dvorani ostane samo nekoliko posjetilaca, stražari, sudsko vijeće i zatvorenik.

— U ime pravde! — odahnuvši, sudac konačno reče i završnu frazu.

— Tor se diže i posljednji put baci pogled na zatvorenika i oči im se susretoše. Torove su bile pune mržnje, želje za osvetom, a Velov pogled isijavao je sav nakupljeni prezir prema vladajućima i prema Toru posebno.

Tor se okrene i pođe prema izlazu. Ispratio ga je osuđenikov hladan smješak. Iz nekog nerazumljivog razloga obuzela ga je neodređena uznemirenost, nesпокојство. Javila se sumnja u vlastite snage. Da li će moći učiniti ono što je isplanirao?

— Hoće!

Još jednom, na Zemlji, srest će se licem u lice s bivšim prijateljem. I ubiti će ga.

*

Pozivni ekran zasvijetli, a Tor iznenađeno podiže pogled. Pred ulazom je strpljivo čekala Iza, Velova životna družica.

— Što želiš? — upita osorno.

— Moram razgovarati s tobom. Važno je!

— Za koga? Za mene ili za tebe?

— Molim te! — Njeno lice se zgrči u nemoćnom pokušaju da utječe na njega. Jedan dugi trenutak ju je promatrao, a zatim se odluči i otvori ulazna vrata. S iznenađenjem opazi da je vrijeme na nju utisnulo svoj pečat i sažali mu se.

Nije ni sama vjerovala da ima neke šanse da joj pomogne, ali osjećala je da mora pokušati. Pogled na njegovo kameno lice još jednom joj reče da je došla uzalud.

— Tore, dopusti da pođem na Zemlju s Velom.

Mola u njenom glasu je zvučala iskreno i to ga rasrdi.

— Ne, Iza. Više ga nikad nećeš vidjeti.

U glas je unio prizvuk umora. S veseljem primjeti da je povjerovala njegovoj glumi.

— Mislila sam da je u tebi ostala bar malo čovječnosti — njezin glas dobije nekakav gorak prizvuk.

— Čovječnost — razmišljao je o toj riječi — nekad sam vjerovao u to. Ali ne poslije Marove smrti.

— Mar je imao ideale i borio se za njih — izraz apatije s njenog lica je nestajao i on otkri iskru one stare živosti i borbenosti u njenim očima.

— Loše je samo to što je ideale stekao od tvog dičnog supruga koji mi se drukčije nije mogao osvetiti što sam izabrao drugu stranu.

— Ne! Nisi u pravu! Vel nikad nije zaboravio vaše prijateljstvo.

Ali sad se pitam nisi li ti namjerno izabrao tu drugu stranu?

— Zašto bih?

Njegovo pitanje je zvučalo iskreno i ona na trenutak pomisli da je pogriješila, ali mu ipak odgovori.

— Da bi se borio protiv njega, Tore.

To pitanje je i sam sebi često postavljao i nije pronalazio odgovor. Sada prizna sam sebi da je ona u pravu.

I osjeti stid.

Ništa od onoga što je osjećao ne izbije na površinu. Jednostavno ne odgovori na njeno pitanje.

— On me prezire!

Pokušao je u te riječi unijeti osjećaj boli, tuge, ali ona nije nijednim gestom pokazala da je to primjetila.

— Imaš pravo. Prezire te, ali te ne mrzi kao ti njega.

— Kakva sreća. Da me mrzi, možda bi pokušao ubiti mene, a ne Predvodnika Vijeća Arena Gela — ironija u njegovom glasu joj otvori oči. Ipak, još se nije željela predati.

— Ponovo nisi u pravu. Mi znamo da je Aren Gel samo figura, a da si pravi vladar ti. Samo zbog Vela ipak je napadnut Aren Gel.

— Idi, Iza. I reci svojim drugovima da neće učiniti ništa zamjenjujući tuđe nasilje svojim.

— Tore! — bezglasno je plakala ne pokazujući namjeru da ode.

— Odlazi! Ne želim te vidjeti nikad više.

— Krenula je prema vratima, a zatim zastala, svjesna odlučnosti i nepokolebljivosti u njego-

vom glasu. U srce joj se uvuče led.

— Nadam se da ćeš se i ti jednom osjećati kao ja sada.

— Zahvali prošlosti na mojem strpljenju s tobom.

— Da se ti sjećaš prošlosti sve bi bilo drukčije.

Otišla je ne osvrćući se za sobom i ostavila u Toru osjećaj promašenosti cijelog života, ali ona ga se otrese kao neke dosadne stjenice.

*

Kad je ušao, tehničari zastadoše, ali im on mahnu da nastave posao. Vel je već bio vezan na sjedištu transportera, naizgled sasvim miran. Mnogobrojni vodovi spajali su njegovo tijelo s transporterom, ali nije obraćao pažnju na to. Netremice je promatrao Tora.

— Danas me posjetila Iza, stari druže.

Kao da Vel nije čuo ove riječi, ili kao da mu je bilo svejedno. Maska ravnodušnosti i nerazumijevanja i dalje je lebdjela na njegovom licu, ali Tora nije mogao zavarati.

Tor je odavno znao da se Vel veoma dobro kontrolira. Iza tupe ravnodušnosti nasluti napestost, iščekivanje, nijemo pitanje.

— Želi poći s tobom na Zemlju.

— I, što si joj rekao?

Po prvi put ravnodušnosti i nezainteresiranosti nestade. Po prvi put u životu Tor se osjeti pobjednikom u dvoboju s njim.

— Rekao sam joj da to ne odlazi u obzir.

— Hvala, Tore!

Vel nije, poput Tora pred Izom, glumio. Zaista je bio umoran.

— Nemoj zahvaljivati. Učinio sam to da tebi otežam život na tom divljem i zaostalom planetu.

— Tehnički razvoj nije dokaz istinskog razvoja, Tore. Prije nego što osudiš njihov način života, pokušaj ga razumjeti.

— Znaš li kako ćeš se zvati na Zemlji? — Tor prijeđe preko Velove primjedbe ne znajući što bi rekao, a da to ne zvuči lažno.

— Ne trudi se. Tehničari su mi sve objasnili.

— Zbogom, Vel. I ne boj se. Neću te zaboraviti.

Ispratio ga je Velov usiljen, lažan osmijeh.

Ulazeći u miniplan postane nejasno svijestan sjenki koje ga čuvaju od mogućeg atentata. Nakon neuspjelog napada na Predvodnika, svaki vijećnik je dobio pažljivo izabranu pratnju.

*

Noć mu donese nemir, strah, probuđenu savjest koja ga je korila zbog postupaka kojih se stidio, koja mu je oživjela prošlost.

Iako je Vijeće znalo koji zavjerenici su se vratili na Sirt, nisu ih uspijevali pronaći i uhapsiti. A onda je jedan ubačeni agent otkrio mjesto sastanka u samom Ksaldu. Vojska je opkolila usamljenu zgradu i pozvala opkoljene urotnike na predaju. Odgovorili su oružjem. U okršaju su poginuli svi u zgradi i pet vojnika.

Tor će se do smrti sjećati dana kad je obaviješten o tom sukobu.

Nepoznati, mladi oficir je ušao i naklonio se najavljujući lošu vijest.

— Izvolite, recite što imate.

Još uvijek šuteći, mladić mu pruži neku sliku.

— Poznajete li ga? — upita.

— Naravno. To je moj sin Mar.

Mladić teško uzdahnu i pognu glavu.

— Poginuo je u sukobu sa policijom. Gospodin Ref je rekao da vam predam sve što je nađeno kod njega.

Tor je dugo šutio ne videći razloga da nešto kaže. U očima mladog oficira ta šutnja je bila bol i tuga. A to je došlo kasnije kad je pregledao sitnice izvađene iz Marovih džepova. Posebno ga se dojmio papir koji je predstavljao punomoć da na sastanku predstavlja radikale.

A onda je video potpis u kutu tog izlisanog dokumenta.

Vel Arda!

I odjednom je osjetio neugasiivu mržnju, svakim danom sve jaču. Nekoliko godina nakon toga Vel Arda je uhvaćen prilikom napada na Predvodnika Arera Gela.

Na opće iznenađenje Vijeća, Tor je insistirao da mu se poštedi život.

— On ti je poslao sina u smrt, Tore — protestirao je Aren Gel.

— Upravo zato — odgovorio je.

I poslušali su ga. Prije nekoliko sati Vel je transportiran na Zemlju i Tor će ga uskoro ubiti. A do tada će pothranjivati svoju mržnju planiranjem kako da izvrši taj čin.

Želio je da Vel u trenutku smrti zna zašto umire.

Pozivni signal ga zateče za doručkom. Neki tehničar iz tajne policije tražio je prijem.

Ne rekavši ni riječi, Tor otvori vrata. Tehničar uđe i baci pobožan pogled na Torov obilan doručak, što Toru nije promaklo i on ga pozva da mu se pridruži.

— Hvala — posjetilac se nije dao moliti.

Jeli su u tišini, svaki sa svojim mislima.

Nakon toga predoše u salon, smjestiše se i Tor se spremi da čuje u čemu je problem.

— Dakle? — upitno pogleda tehničara.

— Zovem se Dag Stian i radim u transporterskom odjeljenju. Noćas sam bio zadužen sa spriječenim preuzimanje zrake koja je transportirala zatvorenika Ardu na Zemlju.

— Predite na ono bitno — nestrpljivo ga prekide Tor.

— Nije bilo očekivanih pokušaja preuzimanja i smatrali smo da je sve u redu. Međutim, provjeravajući kasnije utrošak energije utvrdio sam da je ove noći još jedan međuplanetni transporter bio u pogonu. Još netko je otišao na Zemlju.

— Kako to možete reći tako sigurno? — zainteresiran, Tor se nagnu naprijed.

— Ne znam koliko vi znate o transporterskoj tehnici, ali i najmanja promjena količine energije skreće zraku i putnik ne stiže nigdje. Noćas je izvršeno još jedno putovanje za koje je trebalo upravo toliko energije koliko smo potrošili za transport Vel Arde.

— Zar ne postoji mogućnost da se s tom količinom energije

može stići još negdje osim na Zemlju?

— Teoretski, ta mogućnost postoji — tehničar slegnu ramenima — ali praktično, ne. Dajem glavu da je još neko sa Sitra na Zemlji.

— Da li ste provjerili njegovu suprugu?

— Ona je pod paskom i nije mogla otići.

— Hvala što ste me obavijestili. Pobrinit ću se za to.

Još neko je na Zemlji!*

Ponovo je bio sam i tek sada je postao svjestan značenja tih riječi.

— Da li je to neko zadužen za njegovu sigurnost dok mu ne omoguće povratak?*

U njemu se nešto pobuni i on pozeleni od bijesa. Niko mu neće oduzeti njegovu osvetu!

Plan je spreman i on će uskoro poći za njim na Zemlju. Istina, mora ići brodom da se može vratiti na Sirt. To daje Velu mogućnost da se pripremi za njegov dolazak.

Ali i on će biti spreman.

Molekularni pretvarač je zujao, a Tornovo humanoidno tijelo poprimalo je oblik Čovjeka.

•Prava sreća da su i oni dvo-nošci.*

Zapravo nije ni bio svjestan te misli dok je ulazio u brod »Karda« kojim će prevaliti daleki put do Zemlje.

Putovanje će trajati dugih deset mjeseci.

Tor uđe u hibernator s nadom da će, kad se probudi, biti u Zemljinoj orbiti i da će Vel još uvijek biti na Zemlji. Živ!

Svaka noć skrivala je moguću opasnost, svaka noć budila je strah. A noći je mnogo, dolaze jedna za drugom. Jedna od njih, pitao se koja, donijet će i Tora.

Jedno vrijeme prezirao ga je, ali sad je samo melankolično mislio na dane kad su njih dvojica bili prijatelji i kad su bili spremni izazvati cijeli svijet protiv sebe.

Na Zemlji je nešto naučio: pokušati stvar osmotriti s gledišta protivnika.

On je razmotrio djela Vel Arde s Torovog gledišta. Bio je kriv. Shvatio je da se uzroci one ogromne mržnje kriju i u njemu.

Kao što rekosmo, prezir je nestao, ali strah se povećao. Strahovito se bojao mraka, šumova noći, noćnih sjenki, trenutka kad se ne može osloniti na svoja čula, već se mora osloniti na instinkt kojem nije vjerovao.

Mnogi su se začudili gledajući tog neuglednog čovjeka koji se neprestano osvrće prati li ga ko, zaviruje u svaki kutak restorana odlučujući se da li da ostane u njemu ili ne.

I, jedne večeri otkrio je osobu koja ga je pratila. Bila je to zgodna (čak i za njega!) djevojka od kojih dvadesetak i nekoliko godina, crnka, sigurna u sebe.

Ohrabri se i pride joj.

— Izvinite, gospodice, da li se mi poznajemo?

Odgovorila mu je osmijehom.

— Ti me prepoznaješ, ali sam ja tebe prepoznala.

— Odakle?

Izraz straha koji je neprestano lebdio na njegovom licu na trenutak nestane i zamijeni ga čuđenje.

— Ne misliš li da ovo nije pravo mjesto za takav razgovor — njene plave oči bljesnuše hladnim smješkom, ali lice joj ostane ozbiljno.

Pričaj sad!

On je gurnu prema kauču i prijeteci se zagleda u nju, ali je ne uspije impresionirati.

Po prvi put ona se nasmiješi cijelim licem, iz dubine duše.

— Poznam te s Trala.

Pred njegovim zamagljenim očima ponovo se pojavi ledeni planet na kojem je provero punih dvanaest godina i onda se kradom ukrcao na jedan od rijetkih teretnih brodova i vratio se na Sirt.

On zatrese glavom.

— Ipak ne mogu pogoditi ko si.

— Oče.

Rekla je to tiho, ali njemu je u ušima odjeknulo kao uzvik. U nevjerici ponovo potrese glavu i pažljivo je pogleda. Uzvratila mu je pogled otvoreno, iskreno, s ljubavlju.

•Uplašen je, moram mu pomoći.

— Dakle, ti si . . . — nije imao snage da dovrši rečenicu.

— Da, ja sam Izeta — reče mirno — i ovdje sam da ti olakšan izgnanstvo i pomognem koliko mogu.

Misli mu ponovo odlutaše. Da, to bi mogla biti Izeta. Kad ju je video posljednji put bila je to prava djevojka.

Teretnjak se dizao, a ona je stajala na rubu uzletišta i gledala za njim, a on se pitao da li će ikada uspjeti da je ponovo vidi.

— Otkud ti na Zemlji?

— Kao punoljetna i nekažnjavana osoba došla sam na Sirt neposredno pred tvoje hapšenje. Nisam te uspjela pronaći iako sam te dugo i uporno tražila. Kasnije sam saznala da sam nekoliko puta bila u tvojoj neposrednoj blizini ali nisam mogla do tebe. Kad si uhapšen, srela sam Zefa i tek tako uhvatila vezu s tvojim istomišljenicima. One noći kad si transportiran na Zemlju, otišla sam i ja. Srećom, još uvijek ne znaju da imamo svog čovjeka u transportskom odjeljenju koji nam je dao precizne koordinate Zemlje. I konačno sam te našla.

Još jednom ga pogleda. I dođe joj da plače. Gledala je u neuglednog čovječuljka punog straha. Zgužvano smeđe odijelo i prljava košulja rječito su govorili koliko drži do svog izgleda.

— Kako se zoveš ovdje? — upita on, tek toliko da nešto kaže.

— Monika Fišer. Ime dobro kao i svako drugo.

— Naravno, Monika.

Nazvao ju je njenim zemaljskim imenom i razumjeli su se. Razabrao je dilemu u njenim očima, ali nije rekla ništa. I bio je sretan zbog toga. Bio je to još jedan dokaz da ga razumije.

Bio je to izuzetno topao dan. Sunce je pripeklo svom snagom i ljudi oko nje su se znojili, tražili hladovinu i kupovali hladne napitke. Čekala je oca pred tvornicom sjedeći na staroj, dotrajaljoj drvenoj klupi. Nedaleko nje, na drugoj klupi, jedan ozbiljni muškarac, pravi atleta, čitao je novine.

Vel se pojavi na ulazu, prijeđe očima po nekolicini besposličara i tada je ugleda te žurnim koracima pođe prema njoj.

— Čekala si me?

Šuteći ona klimnu glavom i zajedno krenuše prema njenom automobilu. Krupni čovjek smotava novine i krenu prema malom, bijelom automobilu parkiranom u blizini.

Tor je stigao!

Sudbina je čudna stvar. S Velom se okrutno poigrala. Proveo je na Zemlji gotovo godinu dana, uplašen, nesretan, sam. A onda ga je našla Izeta i kao čuđom rastjerala strah oko njega, ulila mu sigurnost. Po prvi put otkako je na Zemlji, on je protekle noći mislio na budućnost.

Planirao je i kad je ušao u restoran i krenuo na večeru.

Samo je još jedan sto bio slobodan.

U nevezanom razgovoru, uz dobru hranu i dobru piće vrijeme je brzo prolazilo.

— Jel' slobodno?

I ne pričekavši odgovor čovjek sjedne na jednu od stolica za njihov stol.

•Već sam ga negdje vidjela.•

U prvom trenutku nije se mogla sjetiti gdje je to bilo i stane napregnuto razmišljati.

Pun želudac, dosta alkohola i ljudski žamor nisu naročito pogodni uvjeti za koncentraciju, ali nakon nekog vremena pred očima joj se pojavi slika čovjeka koji sjedi na klupi blizu nje i čita novine.

I dok je ona pijano razmišljala o razlozima koji tjeraju tog čovjeka da prati nju ili oca, Vel je

stupio u razgovor s njim. Poma-
lo rastrežnjena počne pažljivo
slušati.

— Recimo, prijateljstvo. Može
se pretvoriti u najveću mržnju.
Čovjek je govorio ravnodušno,
bezosjećajno, dok se Vel očajnič-
ki trudio da ostane miran.

— Kako to mislite.

— Objasniću to jednom, reci-
mo, izmišljenom pričom.

Uslijedila je kratka, napeta
stanka. Čovjek bezizražajno po-
gleda u Vela, nešto zasja u nje-
govim očima i on ponovo progo-
vori.

— Recimo, ja imam prijatelja i
posvađam se s njim. Zbog toga
se ne vidamo i ne želim čuti za
njega. A onda saznam da je po-
slao mog sina u smrt.

Ponovo učuti.

Monika je zapanjeno gledala
u oca. Do malo prije veoma do-
bro raspoložen, polupijan, od-
jednom se otrijeznio, bez ijedne
kapi krvi u licu, drhteći ne od
hladnoće već od straha, ustao je
od stola i promućao:

— Op . . . rosti . . . te. Bilo je
ve . . . veoma in . . . inte . . .
interesantno ali sada moram ići.

— Bilo mi je zadovoljstvo —
čovjek izvuče neki karton iz
džepa i pruži ga Velu.

— Volio bih vas vidjeti još jed-
nom. Nazovite me kad budete
imali vremena. GOSPODINE
ARNOLD.

I protiv svoje volje, Vel baci
pogled na posjetnicu. Tamo su
stajale samo dvije riječi.

Marc Tornet.

Posrćući izađe van, a Monika
istrča za njim.

*

Došao je! Nije zaboravio.

Sva njegova hrabrost je iščez-
la kad ga je neznanaac nazvao
njegovim zemaljskim imenom, a
zatim mu pod nos gurnu onu
nazovi posjetnicu.

— Tata, tko je on?

Nije odgovorio. U jednom na-
stupu hrabrosti predloži joj da
spava u hotelu, ali ona odbije.

Intenzivno je razmišljala kako
da mu pomogne, ali nije nalazi-
la rješenje.

Ušli su u njegov stan u tišini,
puni nerazumijevanja jedno za
drugo, on u paničnom strahu,
ona odlučna da sazna koga se
on toliko boji.

I on popusti.

— Smatra me krivcem za smrt
svog sina — reče neizravno.

— Pa, jesi li kriv?

— Ne znam. Možda i jesam.

Nije odgovorila i ona iznena-
đeno podiže glavu.

•Zar me i ona napušta?•

Skamenjena, Monika je gleda-
la negdje preko njega, prema te-
rasi i on se okrenu. Tip iz resto-
rana stajao je na otvorenim vra-
tima držeći u ruci paralizator, a
on odmah odbaci ideju da po-
segne za revolverom. Monika,
prividno sasvim mirna, pređe
nekoliko koraka do fotelje i stis-
ne se u kut, kao da joj je odjed-
nom postalo hladno.

— Sumnja je prvi korak pre-
ma samokritici, Vel. Napravi i
drugi. Torov glas odavao je ne-
marnost, nemarnost koju je
opovrgavalo oružje u njegovoj
ruci.

Vel ga pogleda, i nakon jed-
nog trenutka šutnje, uzdahnuv-
ši, reče:

— S tvog gledišta, Tore, kriv sam.

— Zbog mog gledišta ćeš umrijeti.

U Torov glas se odjednom uvuče mržnja.

Njegov pogled okrznu Moniku-Izetu, ali kako je bila potpuno mirna ponovo se zaustavi na Velu.

— Znam da si naoružan. Baci oružje u kut.

Drhteći od straha, Vel izvuče revolver i odbaci ga. Njen pogled na trenutak posta preziran, ali se prezir izgubi dok se došljak okretao prema njoj. Ostala je samo tupa ravnodušnost. Njena urođena hrabrost ostala je skrivena pod maskom. Čak su mu i oči izražavale pokornost i Tor se protiv volje osmjehnu.

Njen pogled skrenu prema Velu koji se izgubljeno ogledao oko sebe tražeći izlaz iz ove bezizgledne situacije.

On uhvati njen pogled i pokaže na svoju lijevu nogu. Odjednom je to postao onaj stari, buntovni Vel Arda. Antonio Arnold više nije postojao. Vel je sve bacio na jednu kartu.

Tor registrira bljesak nade u njenim očima, ali ne reagira.

— Hoćeš li ubiti i mene? — upitala je to naoko nezainteresirana, nemoćna da glumi strah.

— Možda i neću!

Torov glas imao je ledeni prizvuk.

— Možda?

Vel se sagnuo i počeo po nozi otkrivajući futrolu velikog noža.

— Ovisi o tebi — objasni joj Tor.

— Šta očekuješ od mene?

U sebi počne preklinjati Vela da požuri. Bilo je pitanje trenutka kad će se neznanić okrenuti prema njemu. On je i dalje nešto petljao ne izvlačeći nož.

Da je u pitanju bio neko drugi, Tor bi se nasmijao. Sve vrijeme ga je promatrao u ogledalu i pitao se da li je moguće da je Vel toliko nespretn.

Uz mnogo napora nož je konačno bio u njegovoj ruci.

— Zar ti se žuri da umreš?

Monika se kao tigrica baci prema Toru i objesi mu se za ruku. Jednim snažnim udarcem odbaci je preko fotelje na kojoj je sjedila i ona udari glavom o zid, a on se silnim skokom odjednom nade na drugoj strani prostorije nišaneći u nepomičnog Vela. Nož kliznu iz njegove mlitave ruke i on koraknu prema njenom nepomičnom tijelu.

— Izeta — ote mu se.

Na samoj granici saznanja, Tor ga je i dalje promatrao preko nišana paralizatora.

— Ko je ona? — upita.

— Moja kćerka — odsutno odgovori Vel.

Stravično saznanje o onom što je učinio konačno se probi na površinu i Tor je stajao gledajući Vela koji je klečao nad njenim tijelom. Odjednom ga preplavi stid. Pokuša ga potisnuti mržnjom, podignu oružje, nanišani u Velova leđa i približi prst obaraču. U posljednji trenutak nešto ga spriječi i on se okrenu prema izlazu.

»Što sam učinio?«

Postane nejasno svjestan pokreta iza sebe, a zatim osjeti udarac u leđa i polako se okrene.

Nešto toplo i ljepljivo natapalo je njegovu košulju i kaput, a pred očima mu se maglilo.

Uz znatno naprezanje razazna Vela koji ga je promatrao očima punim mržnje.

•Zar je moguće da neko toliko mrzi?•

Te oči su ga probadale, pekle, ubijale ga. Nesvjesno, on podig-

nu paralizator i uspostavi kontakt.

Vel je bio mrtav prije no što je dotaknuo pod. A zatim padne i Tor. Iza leđa mu je virio Velov golemi nož, zabijen do drške.

I ležali su jedan kraj drugog, nepomični, mrtvi.

I smrt ih ponovo zbliži.

Rukovodeći se mišlju da je knjizi mesto u rukama čitalaca OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST« »DNEVNIK«-a odlučila se da, iz svog bogatog izdavačkog opusa, ponudi deo svojih izdanja pod uslovima povoljnijim od uobičajenih.

Izbor naslova sačinili smo tako da tematski »pokriju« široko interesovanje čitalaštva. Ujedno, želja nam je da nas, ovako sačinjen izbor, predstavi i svima koji nas nedovoljno poznaju — kao izdavača sa kojim će se družiti.

POPIS IZDANJA COUR »IZDAVAČKA DELATNOST«
NIŠRO »DNEVNIK« — NOVI SAD

EDICIJA »KAIROS«

1. Dr Draško Redep: ČAROLIJA OBIČNOG (ogledi o pesništvu M. Antića)	600
2. Pavle Popović: GRADOVI I BITKE I — II	1.800
3. Jovan Delić: PJESNIK PATETIKE UMA	550
4. Mihal Babinka: ZAVIČAJ MAGLE, IZBOR IZ POEZIJE	1.500
5. Mihal Harpanj: PESME MIHALA BABINKE	550
6. IZABRANA DELA BOŠKA PETROVIĆA I — VII	19.000
7. Julijan Tamaš: PESAK I DOBA, IZBOR IZ POEZIJE	6.000
8. Jože Pogačnik: PESNIŠTVO JULIJANA TAMAŠA	
9. Damjan Antonijević: OPISOM IZNUTRA	300
10. Jevrem Brković: PRIČE O KASTRIKOVAČKOM NARODU	300
11. Branimir Donat: KAFKA U PROCESU I DRUGI ESEJI	500
12. Slavko Gordić: U VIDIKU STIHA	300
13. Božidar Kalezić: TELEVIZIJA, TVRĐAVA KOJA LETI	500
14. Taras Kermauner: PUT PREKO VODE	700
15. Julijan Tamaš: IZMEĐU KNJIŽEVNE TEORIJE I INTERPRETACIJE	300
16. Bogdan Popović: SAVREMENI PESNICI	300
17. Rade Tomić: VULKAN MOJ BRAT	200
18. Radu Flora: NEBESKI UGAO	8.000

EDICIJA »DETINJSTVO«

1. Kiro Donev: ZBRKANA BAJKA	2.700
2. Dane Zajc: VRATA	2.300
3. Slavica Jovanović: BUBNJARI OKO MENE	900
4. Zoroslav Spevak: PRIČE OD PESKA	1.100
5. Dušan Radović: NA SLOVO, NA SLOVO	900
6. Dušan Đurišić: SAN U PIDŽAMI	1.300
7. Istvan Domankoš: VIA ITALIA	1.300
8. Ljiljana Filipović: NEVIDLJIVI PAS	1.000
9. Božidar Mandić: OBIČNO PRE PODNE	600
10. Dragan Lukić: POJAVLJIVANJE VELIKIH DEVOJČICA	1.000
11. Đura Damjanović: MALINJAK	2.700
12. Vladimir Andrić: VEČERNJI SLON	2.300
13. Raša Popov: ŽABAC	2.500
14. Dušan Belča: PRINC	3.600
15. Božidar Timotijević: NEŽNE PESME	700
16. Dobrica Erić: DOBRO VEČE, DOBRA ZELENA DOLINO	700

17. Jože Pogačnik: SLOVENAČKA DEČJA KNJIŽEVNOST	1.000
18. Tone Pavčenj: ČAVRLIJA	700
19. Ferenc Feher: TRAGOM PREDAKA	600
20. Sunčana Škrinjarić: PISAC I PRINCEZA	700
21. Rade Dadić: BEJKO MA I DRUŽINA KLA	700
22. Vladimir Milarić: MAMA	400
23. Voja Marjanović: GLAS AUTONOMNOG SVETA	400
24. ZLATNA KNJIGA DETINJSTVA — KOMPLET	30.000
a) Vuk Stefanović Karadžić: I NA NEBU I NA ZEMLJI	
b) Jovan Jovanović Zmaj: PESME ZA DECU	
c) Ivana Brlić Mažuranić: IZABRANE BAJKE	
d) Desanka Maksimović: ČAROLIJA	
e) Dušan Radović: STRAŠAN LAV	

EDICIJA »NEVEN«

1. Dragan Lukić: MOJ TROLEJBUS	1.500
2. Miroslav Antić: NASMEJANI SVET	500
3. Pero Zubac: TITO JE NAŠ DRUG	450
4. Mišo Marić: ŽIV JE TITO	450
5. Sergej Jesenjin: NIŠTA, O KAMEN SAMO SE SPOTAKOH	700
6. Miroslav Antić: TAKO ZAMIŠLJAM NEBO	700

SLIKOVNICE

1. Stevan Raičković — Aleksandar Pedović: BAJKA O HRAS- TU	500
2. MAPET ŠOU: GONZO I DŽINOVSKA KOKA	1.800
3. MAPET ŠOU: GICA U SVEMIRU	1.800
4. MAPET ŠOU: DVE NOVE ZVEZDE	1.800
5.	
6. SKASKA — BALADA O VIOLINI I CIGANINU	2.000
7. ZLATNE RUKE I—VI KOMPLET DRUGO KOLO	6.000
a) DECA TKAJU	
b) FIGURE OD STANIOLA	
c) IGRAČKE OD PLUTE	
d) OSLIKAVANJE STAKLARIJE	
e) SLIKE OD VUNE I KONCA	
f) OBLICI OD GLINE	

POJMOVNICE — SLIKOVNICE ZA PREDŠKOLSKU DECU

Sadržaj:

a) UČIM DA BROJIM	
b) IGRAMO SE OBLICIMA	
c) UPOZNAJMO ŽIVOTINJSKI SVET	
d) ŽIVOT U GRADU — ŽIVOT NA SELU	
e) NA MORSKOJ OBALI — ŽIVOT POD MOREM	
f) PROLEĆE I LETO — JESEN I ZIMA	komplet 1.200

POJMOVNICE imamo na: rumunskom, rusinskom, mađarskom i
srpskohrvatskom (ćirilica i latinica)

EDICIJA »STAZE«

1. Stanojka Koprivica — Kovačević: LISICA U RUKAMA	500
2. Đorđije Popović: BEZ DNEVNE SVETLOSTI	500
3. Milorad Gončin: VOJVOĐANI	500
4. Milenko Nikolić: PARTIZANSKA ŠKOLA	500
5. Sretenije Zorkić: PIONIRSKA TROJKA	2.000
6. Sretenije Zorkić: PREPAD	500
7. Derviš Imamović: CRVENO PROLEĆE	700
8. Đorđije Popović: ORAO ČETIRI, JAVI SE	700
9. Magda Simun: SAN MLADOSTI	690
10. Boško Ljubinković: BREZE	890
11. Milorad Gončin: OBRAČUN U TVRĐAVI	1.020
12. Đorđije Popović: SMRZNUTI MESEC NAD SLEDENOM PLANINOM	1.190
13. Nena Radulović: MUŠKARAČA	700
14. Branko Ćulibrk: VRTEŠKA	2.200
15. Valerija Burkuš: SEĆAM TE SE, BANJICO	1.160
16. Petar Rodić: S ONE STRANE RAZUMA	4.000
17. Dr Slobodan Janković: MRLJA NA SUNCU	3.500
18. Sreten Drašković: MOJA JUTRA GALEBOVI BUDE	4.200

BIBLIOTEKA »SUPERNOVA« -- DŽEPNA KNJIGA

1. Džejms Bliš: SPOK MORA DA UMRE
2. Artur Klark: KA SPUŠTANJU NOĆI
3. Kliford Simak: NEVOLJE SA TIHOM
4. Frederik Pol-Džek Vilijamson: PODMORSKO TRAGANJE
5. Feodor Sterdžen: BULDOŽER UBICA
6. Semjuel Dilejni: ZVEZDANI PONOR

IZVAN EDICIJA — POSEBNA IZDANJA

1. Dr Ljubo Mihić: KOZARA	25.000
2. Ljuba Vukmanović: DEPEŠA O SLOBODI (HRONIKA O 37 TITOVIH DANA)	2.000
3. Velibor Gligorić: PORTRETI GLUME	120
4. Ivan Ivanić: ZLOČINI	400
5. Jovan Vilovac: VETROVI NIKAD NE KASNE	500
6. Kosta Savić: POSLE OBLAKA SUNCE	560
7. Čedo Mihajlović: OD KRIVE ŽICE DO VARALICE	700
8. IZABRANA DELA Rodoljuba Čolakovića I— X	24.000
9. BALKANSKA KUHINJA: Rumunija. Bugarska. Grčka. Albanija. Jugoslavija	29.000
10. Milan Miletić Miodrag Milanović: LARAMI	7.500
11. Vladimir Biljnja: RUSINI U VOJVODINI	3.000
12. Dr Ćmi Kamenov: IGRAMO SE, OTKRIVAMO, STVARAMO	2.200
13. Grupa autora: NOVI SAD — NOVOSADANIMA	6.000
14. Dr Tadija Eraković: LIČNOST DETETA I MOTOPSIHOLOGIJA	3.000
15. Dr Ilija Medić: RAZVIJANJE SAOBRAĆAJNE KULTURE	2.000
16. Nevena Simin: ZAGONETNI ZNAK	1.500

EDICIJA »DRUŠTVO I VREME«

1. Ivo Perišin: GOROPADNA INFLACIJA	600
2. Branko Čobanović: DUGOVI JUGOSLAVIJE	600
3. Janez Stanovnik: SVET U DUGOVIMA I MMF	600
4. Dušan Bogdanov—Senko: RADNIČKA KLASA, SINDIKAT I STABILIZACIJA	600
5. Gavra Altman: VARLJIVI SPOKOJ EVROPE	600
6. Milutin Milenković: LIBANSKA DRAMA	600
7. Aleksandar Fira: MOĆ I NEMOĆ FEDERACIJE	1.100
8. Vasil Grivčev: KURS JUGOSLOVENSKOG DINARA	1.250
9. Franjo Kozul: RELIGIJA I NACIJA	2.800
10. Ivan Cvitković: SLOBODA RELIGIJE U SOC. SAM. DRUŠTVU	2.400

EDICIJA »TEORIJA«

1. Noam Čomski: SINTAKSTIČNE STRUKTURE	3.000
2. Vladimir Prop: PROBLEMI KOMIKE I SMEHA	3.000
3. Ernste Kasirer: FILOZOFIJA SIMBOLIČKIH OBLIKA I—III	10.000
4. Milorad Radovanović: SOCIOLINGVISTIKA	3.000
5. Žan Delimo: GREH I STRAH I—II	9.000
6. ISTORIJA I TRAGIČNO	6.000
7. Žan Delimo: STRAH NA ZAPADU I—II	13.000

»STRUČNA KNJIGA«

1. Josip Lesić: ISTORIJA JUGOSLOVENSKE MODERNE REŽIJE (1861—1941)	7.000
2. Dr Vuksan Lakićević: ODGOVORNOST U SAMOUPRAVLJANJU	2.700
3. Dr Ivo Merinić: POLITIKA URBANIZACIJE	5.500
4. Dr Gordana Vukadinović: O SAMOUPRAVNOM PRAVU	3.200
5. Dr Đorđe Petrović: RAZVOJNE PROTIVUREČNOSTI AGROINDUSTRIJSKOG KOMPLEKSA U SAP VOJVODINI	2.500
6. Dr Vuksan Lakićević: DRUŠTVENA SVOJINA U TEORIJI I PRAKSI	1.500
7. Dr Mile Bošković: ŠESTA KOLONA	3.000
8. Mr Živorad Stevanović: ZAJEDNIČKI PRIHOD, ZAJEDNIČKI ŽIRO—RAČUN U RO	1.200
9. Mr Mihailo Božović: PRAVNA ZAŠTITA SAMOUPRAVLJANJA	500
10. Dr Radovan K. Drašković: KOMENTAR ZAKONA O DRŽAVNOJ UPRAVI U SAP VOJVODINI	800
11. Dr Dušan Marić: AVNOJ I PRIVREMENA NARODNA SKUPŠTINA	500
12. Mr Filip Martinović: UZROCI DEVALVACIJE JUGOSLOV. DINARA	1.100
13. Dr Milan Mali: SAMOUPRAVLJANJE I FEDERALIZAM	1.080
14. Mr Mihailo Božović: SAVREMENA ZAŠTITA NA RADU	1.000
15. Dr Dragan Mrkšić: PRAVNI POLOŽAJ OSIGUR. DRUŠTVA	2.500
16. Čedomir Prostran: KOMENTAR ZAKONA O PRIVREDNIM PRESTUPIMA	1.500

EDICIJA SAZNANJA

1. Dr Andraš David: MOSTOVI UZAJAMNOSTI	300
2. Pjotr Leonidovič Kapica: EKSPERIMENT — TEORIJA — PRAKSA	600
3. Dr Aleksandar Markičević: POŠTENJE I SAVESNOST U GRAĐANSKOJ PARNICI	300
4. Predrag Matvejević: KNJIŽEVNOST I NJEZINA DRUŠTVENA FUNKCIJA	300
5. Mr Stevan Mezei: VREDNOSTI I CENA U SOCIJALIZMU	300
6. Dr Vuko Pavičević: O HUMANIZMU	400
7. Pavle Savić: OD ATOMA DO NEBESKIH TELA	500
8. DR Pal Šarkanj: NA PRAGU XXI VEKA	300
9. Dr Tvrtko Svob: ŽIVOT, ČOVJEK I DRUŠTVO	300

NAUKA I UNIVERZITET

1. Slavko Borojević: PRINCIPI I METODI OPLEMENJIVANJA BILJA	1.500
2. Dr Vojin Radomirović: REPRODUKCIJA SELJAČKOG GAZDINSTVA	500
3. Ferenc Šoti: UVOD U KIBERNETIKU	500
4. Dr Slavko Krljuš: UČENJE U NASTAVI OTKRIVANJEM	700
5. Dr Radisav Ničković: RACIONALIZACIJA NASTAVE I UČENJA	700
6. Dr Milenko Nikolić: MATEMATIČKO I KIBERNETIČKO MODELOVANJE PEDAGOŠKIH PROCESA	700
7. Dr Jože Potrč: O SOCIJALISTIČKOJ ETICI I MORALU	700
8. Dr Pavle Ilić: LIRSKA POEZIJA U SAVREMENOJ NASTAVI	700
9. Grupa autora: OSNOVI FILMSKE KULTURE	600
10. Vasilije Točanac: LEPOTA REČI — UMETNOST PISANJA	300
11. Grupa autora: UVOD U ALGEBRU	700

IZDANJA »ELIKSIR«

1. Dr Damjan Savić: DROGE I MLADI	2.000
2. Dr Ivan Popov i dr Kosta Savić: DEČJA CEREBRALNA PARALIZA	700
3. Dr Dušan Pajić: UROĐENO KRIVO STOPALO	1.150

NT BIBLIOTEKA

1. Živojin Ćulum: ČOVEK SE VRAĆA SUNCU	400
2. Miroslav Lambić: VREDI DA SE ŠTEDI	400
3. Veljko Milković — A. Nikolić: SOLARNE ZEMUNICE	500
4. Miroslav Lambić: SUNCE GREJE VODU	700
5. Aleksandar Popov: NEBESKI IZAZOV	400
6. Jaroslav Francisti: KALENDAR I MERENJE VREMENA	700

SLEDEĆA SVESKA

SCIENCE FICTION

Ch. A. Bell

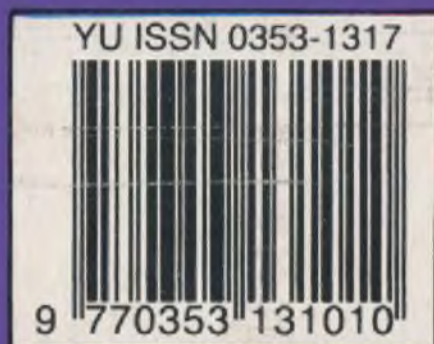
IGRA MEĐU ASTEROIDIMA

IGRA MEĐU ASTEROIDIMA je roman o
godinama obuke budućeg glavnog komodora
Marka Silarda.

Mark na svemirskoj jedrilici, napravljenoj od
različitih delova u očevoj laboratoriji, dospeva u
međuplanetarnu putanju i jatu asteroida.

Na svom prvom samostalnom lutanju kroz
Sunčev sistem, on i njegovi prijatelji doživljavaju
brojne opasnosti.

Jedna dečaka avantura poprima dimenzije
velikog otkrića.

B
X-100